

flacăra

anul XXXVII
32 (1 729)
VINERI
12 august
1988

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Orașul
ca o urare
de bun venit

Pagina 12—13

În întâmpinarea mării sărbători naționale

PATRIEI, PRINOSUL MUNCII ȘI CREAȚIEI

TEZELE DIN APRILIE

În întreaga noastră viață economică, socială, politică și culturală, perioada parcursă de la elaborarea importantelor Teze din aprilie — denumire sub care au fost reținute în conștiința națională ideile formulate în Expunerea secretarului general al partidului din 29 aprilie a.c., program mobilizator de muncă pentru întregul nostru popor — s-a caracterizat, în mod firesc, printr-o atentă, detaliată dezbateră a lor, nu numai în vederea aprofundării sensurilor teoretice, a contribuției pe care o reprezintă în domeniul gândirii și practicii revoluționare, a experienței originale a partidului și statului nostru în edificarea socialismului pe care o afirmă aceste teze, ci și în vederea aplicării lor nemijlocite în realitatea vieții națiunii noastre. Dezbaterile care au avut și au loc în toate organizațiile de partid, de masă și obștești, în școlile de partid, uniunile și asociațiile de creatori, în instituțiile de învățământ și cultură, precum și în toate organismele democrației muncitorești au constituit, la fiecare nivel, prilejuri de analiză exigentă a propriei munci, de formulare a unor noi programe menite să ridice calitatea muncii în fiecare domeniu, să optimizeze randamentul tuturor activităților productive, să asigure astfel premisele unor bilanțuri mai rodnice. Referindu-se la aceasta, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia la Consfătuirea de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile activității organizatorice, ideologice și politico-educative: „Dezbatând problemele organizatorice, ideologice și politico-educative, trebuie să nu uităm nici un moment că în centrul întregii noastre activități trebuie să se afle munca pentru realizarea planului pe acest an și a întregului cincinal, că rezultatele activității de propagandă, de educație, trebuie să se reflecte în felul în care organele și organizațiile de partid, toți oamenii muncii, întregul popor acționează pentru a asigura realizarea neabătută a hotărârilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale“.

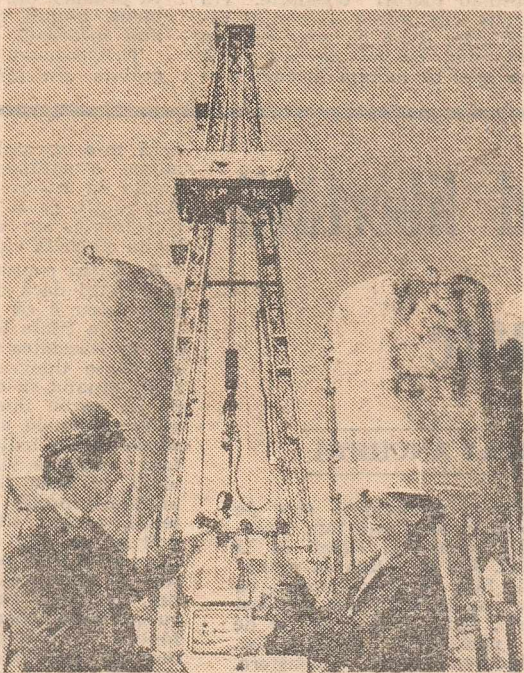
Larga dezbateră a acestui însemnat document reflectă din plin spiritul impus în viața noastră politică, economică și socială în ultimele două decenii. „Am

(Continuare în pag. 3)

T. MIHĂILESCU ■

La C.A.P. Cobadin o lucrare de-acum încheiată : recoltatul inului

Și adâncurile sînt darnice cu cei pricepuți și perseverenți ■

Savanții cercetează

Un spațiu cu proprietăți miraculoase

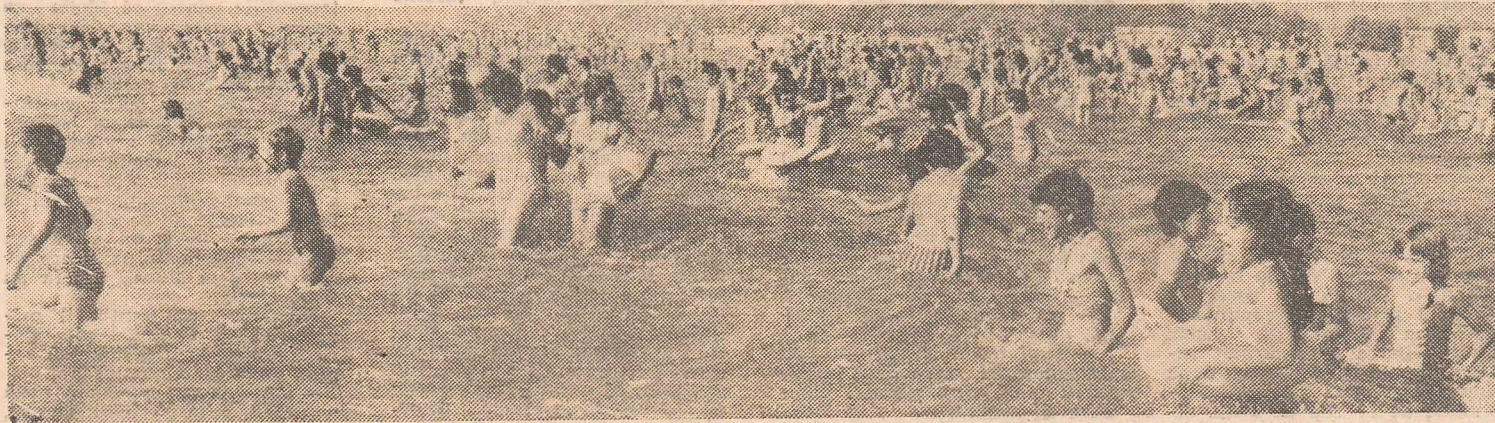
De mai multă vreme, în nu puține laboratoare ale lumii, fizicienii și biologii, mai cu seamă aceștia, își pun întrebări și caută răspunsuri studiind ciudatele, paradoxale fenomene observate în interiorul spațiilor piramidale. Cercetări sistematice au fost efectuate și în țara noastră la Institutul central de biologie, comunicările prezentate înscriindu-se printre contribuțiile de seamă la descifrarea acestor pete albe de pe harta cunoașterii umane. Rîndurile noastre vor fi dedicate unor experimente cu caracter practic, întreprinse de un colectiv al Institutului de chimie alimentară. Pentru cit mai deplina informare a cititorilor noștri, vom insera mai întâi cîteva date desprinsă din numeroasele articole publicate pe această temă în literatura științifică mondială.

Despre piramidele înălțate cu 4500 de ani în urmă în țara marelui Hapi, deci despre monumentalele necropole ale Egiptului antic s-a scris și s-a vorbit mult, în toate timpurile și în toate graiurile, dar nu mereu în același mod. Admirate și descrise de istoricii greci și romani (care le-au catalogat între cele șapte minuni ale lumii), jefuite și profanate mai apoi de valurile de migratori, redescoperite de istorici, arheologi și oameni de cultură în ultimele trei veacuri — piramidele sînt considerate astăzi nu numai însemnele unei impresionante civilizații, ci și materializarea unor surprinzătoare, enigmatice și derutante cunoștințe de matematică și astronomie și poate

(Continuare în pag. 18)

LIVIU TIMBUS ■

La mare, în plină vacanță, mii de copii se bucură de soare și de condițiile de excepție ale Năvodarilor

Să privim chipul țării

S-au implinit patru decenii de la constituirea primelor șantiere naționale ale tineretului, de cind mii și mii de tineri îmbrăcați în salopete albastre și purtînd în piept ecusonul de brigadier, ca pe o înaltă distincție, au început să construiască o țară nouă, înscriind pagini de meșters în istoria muncii pentru patrie.

Cei care au venit după ei au dus ștacheta mai departe. Tot în prima linie. Acele prime pilde de eroism și de romantism revoluționar au stat la temelie marilor izbînzii care au configurat o țară mai mindră, mai puternică, mai demnă, a acelor împliniri care au definit o epocă — Epoca Nicolae Ceaușescu.

Reușitelor de început născute în primul rînd din muncă și entuziasm, tinerii acestei Epoci de glorie le-au adăugat, în cei 23 de ani de înfăptuiri fără precedent, cîștigurile izvorîte din competență, din știință și din succesele de fiecare zi.

Șantierele naționale ale tineretului au căpătat dimensiuni noi, atît în plan material, al muncii creatoare, cit și în planul conștiinței. Mai mult cărbune energetic dat industriei, un volum imens de lucrări de construcții montaj, kilometri de canal, de la Dunăre la mare, de la Dunăre la București și azi, iată, un nou început, Canalul magistral Siret — Bărăgan, deschis acum parcă în semn de omagiu al celor 40 de ani, sînt tot atîtea fapte de eroism, semnificative pentru hărnicia și inteligența tineretului României socialiste, pentru patriotismul lui fierbinte, pentru dragostea față de partid și de conducătorul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de țară, o țară pe care și ei o fac mai frumoasă, mai bogată, mai strălucitoare.

Eroismul tineretului pe șantierele naționale ale muncii voluntar-patriotice s-a născut cu 40 de ani în urmă în vasta operă de refacere a țării.

La Bumbesti — Livezeni, Agnita — Botorca, Salva — Vișeu și în multe alte locuri, pe șantiere de interes național sau pe șantiere locale, tineri veniți din toate județele țării și-au afirmat cu vigoare spiritul revoluționar, înaltul patriotism, încrederea neclintită în politica partidului comunist, lăsînd generațiilor următoare nobile tradiții de muncă și eroism.

Numărul brigăzilor create într-un timp extrem de scurt în diferite orașe și județe (Sibiu, Argeș, Ilfov, Brașov, Bihor etc) depășea de două ori pe cel stabilit de organele U.T.M. de atunci.

Îmi amintesc și acum cu emoție și plăcere, cum am plecat noi, cei din Ilfov, reprezentanți ai generației de început, pe primele șantiere naționale ale tineretului.

Entuziasmul lui ne-a cuprins și pe noi. Zece tineri, în frunte cu secretarul organizației U.T.M., am hotărît să plecăm la Bumbesti — Livezeni.

Aveam atunci numai 17 ani și de cînd luasem această hotărîre nu se mai lăsa nici somnul de noi. Am început pregătirile de plecare. Geamantane vechi și prăfuite au fost reparate și vopsite.

Pentru prima oară aveam să vedem o parte din frumusețile țării. Muntele, care pentru mulți dintre noi era o taină, văzut numai din „poze” aveam să-l cunoaștem în adevărata lui măreție.

Curînd, însă, aveam să facem din el un uriaș docil, să-l șlefuiim și să-l modelăm după vrea noastră, să-l urnim chiar din loc, cu brațele noastre.

După ce am parcurs minunata vale a Prahovei, am ajuns în valea Jiului unde urma să lucrăm. La început, această vale mi s-a părut impunătoare, sălbatică și rece, mai tirziu însă ne-a devenit familiară și dragă tuturor.

La sectorul „Pietrele-Albe” ne așteptau alte brigăzi, alți tineri din Cluj și Bihor. Comandamentul era instalat pe un mic platou de munte, iar de jur împrejur pe coaste, în sus, se înșirau barăcile din lemn ale brigadierilor.

Am fost repartizați să lucrăm

re. S-au minat circa 1 000 kg de explozibil, dislocîndu-se numai în acea zi peste 12 000 m.c. de piatră și pămînt.

Am lucrat fără întrerupere 19 ore. Hrana ne-a fost adusă pe șantier. Se înțelege că munca nu era deloc ușoară. Mai întîi apăruseră în palmă bășicile, apoi bătăturile, încălzimîntea de acasă se rupsesse în mai puțin de două săptămîni, iar opincile de cauciuc pe care le primisem acolo le înlocuiam des, deoarece colțurile tăioase ale stîncilor, de piatră, le distrugau repede, citeodată mergeam

iar vagonetele încărcate în timp record, alergau pe șine în sus și-n jos cu viteze neobișnuite.

Lovitura puternică a lui Eugen, unul din tovarășii de brigadă, a făcut prima spărtură în coalăta parte. O bucurie și un entuziasm fără seamăn au cuprins ambele „tabere”. Strigăte, urale, cîntece. Ne-am îmbrățișat unii cu alții, ne-am sărutat.

Faptele de acest fel erau frecvente pe șantierul nostru.

Înimile noastre tinere băteau cu putere și emoție ritmurile primelor transformări revoluționare. Îmi amintesc și acum deviza noastră a celor de la brigada a VI-a Ilfov pe care o strigam atît de des în careu, cînd se comunica clasamentul întrecerii:

Ilfov și brigada lui
Nu dă steagul nimănui.

Au trecut de atunci 40 de ani și, urmînd exemplul nostru, generații noi de brigadieri au ridicat pe culmi mai cetezătoare, în noile condiții, tradiția muncii patriotice.

Marile construcții din țara noastră au fost realizate însă în ultimele două decenii de cînd la conducerea partidului nostru se află cel mai înflăcărat patriot și revoluționar, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strateg clarvăzător al destinului României socialiste de azi și de mîine.

Transfăgărășanul, Canalul Dunăre — Marea Neagră, Metroul bucureștean, sutele de platforme industriale care brăzdează țara de-a lungul și de-a latul, în care este încorporată și munca tineretului de astăzi, constituie o mărturie că ștafeta generației începutului a ajuns în mîini bune și că ceea ce s-a făcut și se face, va dăinui în timp peste veacuri.

ION PERȘOIU ■

Cînd e vorba de patrie, prețul libertății nu e niciodată prea mare

REPORTAJ ANCHETA

N-am niciodată destul timp să stau pe o bancă în Cismigiu, la umbra unui copac, care se ține drept de două secole. Îmi face însă mare plăcere să-mi organizez traversări rapide prin celebra grădina bucureșteană. Amestecul generațiilor, covoarele florale, răcoarea lacului cu bărcile răsînd de entuziasmul copiilor, schimbă chiar o stare morocănoasă într-una optimistă. Ieri am făcut o excepție de la regula mea. M-am așezat lîngă un grup gălăgios de tineri, a căror exuberanță nu trebuia provocată. Comentau cu insuflecție autentică cartea lui Jacques de Launay „Mari decizii ale celui de-al doilea război mondial”.

— Mă pasionează să citesc memorii, jurnale, mă interesează ceea ce a fost...

— Pe mine mă interesează mai mult să trăiesc prezentul. Tatăl tău a cunoscut frontul?

O mare tristețe inundă chipul unei splendide fete.

— N-ai observat pînă acum că-i lipsește un brățar?

— Putea fi un accident de circulație.

— A fost un accident de război... Mă uit mereu la el și vreau, cu brațele mele sănătoase, să fac ceva puternic, fără seamăn, nu să trag cu pușca.

— Sculpturile tale palpită de viață, vei ajunge celebră.

— Nu voi fi Brîncuși, dar lucrările mele vor fi puncte de lumină, în parcuri, în orașe.

— Dan, tu citi de luminos și-ai făcut simțită prezența pe șantier?

— Sînt încă un ucenic... Inginerul șef mă ține din scurt, și bine face, pentru că în frecusul zilnic îmi dau seama cîte goluri am.

— Șeful de promoție nu e mulțumit niciodată cu cit stie.

— O casă nu se construiește numai cu formule de fizică și geometrie. Am multe de învățat din experiența meseriașilor bătrîni.

O bancă invită la comuniune, la reciprocitate. Mi se pare neolial să fiu numai pe recepție.

— Să citiți Flacăra de vineri, voi scrie despre dv., desî nu ne cunoaștem.

Sper într-o prezentare, dar ei se fac că nu înțeleg, cu toate că nu le displace că vor fi „subiect”.

— O să vă numesc tinerii din Cismigiu cu gînd și chip frumos. Dintr-o dată devin rezervați și, oricît aș căuta să rămîn necunoscuta vecină de bancă, spontaneitatea a dispărut. Intrusa trebuia să plece dar, după cum se vede, nu-i uit. Mi-i amintesc pe ei sau pe atîția alții, pe care-i cunosc chiar cu nume, prenume, profesii. La o

filmare la politehnică, sute de studenți treceau prin fața obiectivului, intrînd și ieșînd de la cursuri. Mă apropiam cu microfonul, fără să aleg, pentru că toți aveau în ochii mei aceleași atuuri; strălucirea celor 20 de ani, nonșalanța, sinceritatea, deschiderea către cunoaștere. Nu păreau deloc surprinși că le-a ieșit în cale un ziarist și în loc de legea gravitației îi „ascultă” despre ziua maturității lor și cum vor s-o trăiască.

— Simplu și demn. Învățăm pentru că nu cunoaștem altă cale de a fi buni.

— Ne asumăm foarte tineri răspunderi pentru că sîntem cei care venim din urmă. „Puiul mamei” trebuie să ajungă un om întreg, cu locul bine marcat pe scara valorilor.

— Libertatea, liniștea, timpul vieții fără război, îndeamnă și cer sumum. Noi nu ne pierdem tineretea, trăgînd cu tunul (am fi capabili dacă ar trebui), din fericire noi „ochim” construcția furnalelor, perfecționarea tehnologiilor, ridicarea cunoașterii.

— Mă ademeneste, ca o sirenă, perspectiva zborului înalt.

— Este tot o bălăie, dar cit de generoasă, să schimbi înfățișarea unui oraș, nu să-l bombardezi, mișelește.

— Am intrat la facultate abia după a treia încercare. Prima

oară m-a separat, de ultimul admis, o sutime, a doua oară media de intrare era peste 8,10. Am simțit, de la un an la altul, concurența, am văzut cum se înalță ștacheta cunoașterii.

Aș putea continua să-i întreb și pe alții dacă cel mai important lucru e să contribuie cu parte din ființa lor la ființa țării, la libertatea și suveranitatea ei. Toate tipografiile țării ar fi în situația să culegă milioane de vorbe inteligente, înaripate, spirituale chiar, toate înscrise într-o înălțătoare cugetare: „Cînd e vorba de trăirea vieții, în acest timp al marilor împliniri, prețul eforturilor intense, pentru situarea profesiei pe catargul cel mai înalt, include și sentimente, care nu sînt de fiecare zi. Ne îndrăgostim, din ce în ce mai frecvent, cu patimă omenească, nu doar de făpturi incîntătoare, ci și de mecanisme inteligente, de construcții pînă la oer, de cercetări care schimbă destine. „Vedem” idei și nu este alarmant pentru sănătatea noastră psihică. „Vedem” întîi idei apoi le regăsim în cărți, recolte, drumuri, fabrici, salve de lumină, turbine energetice”.

Din locul unde sînt acum printr-un geam deschis, patru stele lucesc în soarele încins, arătînd tuturor că I.M.G.B.-ul întreprindere fruntașă pe țară. Erou al Muncii Socialiste, și-a făcut un titlu de onoare din a „vedea” idei cu mult înaintea altora. Mă simt atît de bine înconjurată de reale inteligente, informate în orice domeniu. Pînă ajungem la turbinele sofisticate, facem o escală literară cu ajutorul unui text revelator al lui Liviu Rebreanu: „N-am avut tineret literar. Era un timp cînd a fi tînăr era un lucru pe care nimeni nu țî-l ierta. Noi așteptam cu nerăbdare să îmbătrînim ca să ne facem drum. Ne băteam la „Rampa” pentru un leu, pentru doi lei. Uite, nu-

mai gîndul chirlei mă cutremură. Socotînd patru rate de chirie pe an, în 25 de ani am avut 100 de chirii de plătit. Și asta înseamnă o sută de groaznice probleme de viață”.

Dumitru Marian, șeful laboratorului central, Romulus Georgescu, șeful serviciului pregătirea fabricației, Emil Marian, inventator de prestigiu, Dumitru Constantin, directorul I.M.G.B.-ului și director general adjunct al Centralei industriale de utilaj energetic, toți în floarea vîrstei și a creației, sînt departe de ceea ce mărturisea Rebreanu.

— Să aștepți să fii bătrîn ca să poți să sperî să-ți croiești un drum?

Toți patru ridă ca de o glumă bună, deși nu se îndoiesc de adevărul amar. Biografiile lor au intrat într-un segment de viață fericit, încît abia terminau facultatea și li se încredințau uriașe răspunderi, pe care de la început și le asumau total, socotîndu-le firești.

— La I.M.G.B. trebuie să ducă mîntea și să vrei.

— Condițiile morale sînt incluse în sistemul de lucru.

Mi-e greu să nominalizez intervențiile pentru că ideile se continuă, se învîluie. Chiar tăcerile sînt elocvente. Liniția de dialog lasă loc pentru oricare din numele celor patru.

— În 1970 erau puțini specialiști la noi. Decizia și competențele erau în mîna citorva, nu rareori avînd dorința de a le monopoliza. Generația noastră a schimbat multe, pătrunzînd la toate nivelele de conducere.

— Cînd încercăm să facem ceva special, erau unii care ne socoteau prea tineri, dar tu nu te-ai lăsat...

Dumitru Constantin îl privește drept pe inginerul Marian, obligîndu-l să întorcă pagina vieții lor cu citiva ani.

— Am insistat pentru o nouă marcă de otel 25 VSM Turnag, zece colegi, mai copii ca vîrstă, au fost împotriva, actualul di-

Creșterea veniturilor bănești ale populației, dezvoltarea și sistematizarea rețelei de așezări urbane și a volumului deservirii de apartamente construite pentru oamenii muncii numai în ultimii ani, ocuparea întregii forțe de muncă, într-o economie modernă, cu o industrie ce a cunoscut o dezvoltare impresionantă, cu o agricultură continuând și amplificând, prin recolte record, o tradiție valoroasă, lărgirea rețelei și a volumului deservirii mărfurilor către populație, asigurarea unui învățământ modern, a dezvoltării fără precedent a cercetării științifice a tehnicii, a artei și culturii — toate aceste aspecte legate direct de ridicarea continuă a calității vieții în România socialistă sînt argumentele ce demonstrează cu forță de netăgăduit a realității justetea opțiunii fundamentale a politicii economice românești privind alocarea unor fonduri importante îmbogățirii și lărgirii aparatului productiv al țării.

Imensele fonduri investite în edificarea unei industrii moderne, în dotarea sa cu utilaje de mare productivitate, orientarea către ramuri de înaltă tehnicitate într-un moment în care alții, aflați atunci la același nivel de dezvoltare cu noi, nu îndrăzneau decît să le contemple de departe, creditul extraordinar dat cercetării științifice, devenită principală forță de producție, transformată într-un veritabil motor al progresului tuturor ramurilor de activitate, neprețuitele eforturi de creare a unui învățământ capabil să pregătească specialiști de cel mai înalt nivel, toate acestea și multe altele au fost direcțiile către care s-a concentrat munca oamenilor României, inteligența lor creatoare din clipa memorabilă în care, de la tribuna Congresului al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a propus națiunii un program de renastere, de ridicare pe cele mai înalte culmi ale progresului și civilizației. Au trecut de atunci mai bine de douăzeci de ani. Privim în urmă și vedem cîmpuri bogate, arate și recolte de cele mai moderne mașini agricole, privim în urmă și vedem blocuri în care oamenii ce trăiesc azi în condițiile civilizației secolului XX, oamenii acestia ce muncesc ogoarele după cele mai noi cuceriri ale științei agricole și înaltă temple industriei viitorului, privim în urmă și nu putem să credem, da, nu putem să credem, desi noi sintem cei care le-am edificat, că în această țară, decretată „eminamente agricolă”, în fiecare colț al ei lucrează azi, la maxima capacitate, un combinat minier, meta-

lurgic, o uzină constructoare de mașini, un combinat petrochimic, că industria acestei țări exportă azi în întreaga lume produse electronice, electrotehnice, chimice, că românii produc utilaje cu comandă program și calculatoare. „Am asigurat ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Inseși măsurile recente privind majorarea, începînd de la 1 august, anul acesta, a retributiilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii — începînd cu cei cu venituri mai mici, a

Omul — valoarea supremă în societatea noastră

căror retribuție minimă va crește de la 1500 la 2000 lei — reflectă cu putere că între vorbe și fapte, între obiectivele politice și activitatea practică a partidului și statului nostru există o strînsă unitate. Nu facem doar promisiuni, ci, dimpotrivă, acționăm în așa fel încît, prin tot ceea ce întreprindem, să asigurăm condiții tot mai bune de viață, din toate punctele de vedere, aceasta constituind telul suprem al politicii noastre, al construcției socialiste în România!”

Da, ne vom continua, neabătut, drumul, pentru că, așa cum arăta președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este un drum în care toate promisiunile devin realități, un drum în care fiecare efort este deplin răsplătit.

Încă din această lună 900 000 de oameni ai muncii

au semnat pe statul de plată în dreptul retribuițiilor majorate. În decursul unui an, 7,9 milioane de oameni ai muncii vor primi retribuția majorată. În 1990, cînd întregul personal muncitor va primi retribuția majorată, fondul general de retribuire va fi suplimentat cu peste 29 miliarde lei. Promisiunile devenite astfel realitate sînt rodul eforturilor acelui drum, al realismului cu care a fost trasat, al dăruirii cu care a fost înfăptuit. Iată, în 1990, la 25 de ani din momentul deschiderii drumului, numai suplimentarea fondului de retribuire — 29 miliarde lei — reprezintă mai mult de o jumătate din fondul total de retribuire din 1965. Să adăugăm, pentru completarea imaginii, că această importantă majorare se desfășoară în condițiile menținerii prețurilor cu amănuntul, păstrării neschimbate a plafoanelor prevăzute pentru chiri, pentru menținerea drepturilor de alocație pentru copii. Să arătăm, dovadă elocventă a griii pentru transpunerea în practică a principiilor eticii și echității ce călăuzesc întreaga noastră viață, că primii care beneficiază de această majorare sînt oamenii muncii cu venituri mai mici, care vor primi sporuri de 33 la sută. Să mai spunem că cea mai mare parte a acestora sînt tineri, aflați în primii ani de muncă. Tineri, maturi, oameni ai muncii desfășurîndu-și activitatea pe tot cuprinsul țării, au prin această măsură a partidului o nouă dovadă a umanismului societății în care trăiesc. Toți au primit-o cu bucuria de a avea o viață mai bună, cu certitudinea că în România socialistă omul este, real, valoarea cea mai de preț.

Privim înainte cu încredere și speranță. Cu încredere în puterea noastră de a ne împlini visurile. Cu speranța că vom găsi în noi forța de a visa mai îndrăzneț. Cu certitudinea dreptății drumului nostru.

Puncte de reper în geografia devenirii noastre în timp, în preajma sărbătorilor bilanțurilor ne arată măsura împlinirii eforturilor, dăruirii, inteligenței cu care transformăm planurile în realitate. Sînt, aceste bilanțuri, de fiecare dată, trepte de pe care pășim mai departe. Noua lege de majorare a retribuițiilor a prilejuit acum, în ajunul marii sărbători naționale de la 23 August, un amplu bilanț. Pentru ce am optat? Ce am realizat? Am optat pentru dezvoltare. Am realizat o nouă calitate a vieții. Iată o treaptă sigură, de pe care putem privi cu încredere în viitor.

R. MANOLESCU ■

TEZELE DIN APRILIE

(Urmare din pag. 1)

statornicit, ca regulă — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — dezbateră în partid a principalelor probleme ale politicii interne și externe, ale activității partidului nostru. Aceasta reprezintă o necesitate vitală pentru democrația internă de partid, pentru creșterea forței și capacității de luptă a partidului. Este necesar să acordăm și în continuare toată atenția dezbaterii în partid, cu toți membrii partidului, atît a problemelor generale, dar și a problemelor din fiecare sector de activitate. Numai astfel organizațiile de partid — și partidul în întregime sa — își vor putea îndeplini rolul de forță politică conducătoare în societate”.

Una din ideile-cheie ale recentelor Teze pentru Plenara C.C. al P.C.R. se referă la atitudinea pe care întreaga noastră societate, prin toate organismele sale politice de masă și obștești trebuie să o aibă față de nou, față de tot ceea ce reprezintă elementul creator, de progres. Progresul nostru actual este direct condiționat de valorificarea consecventă a concluziilor științei. Promovarea și asimilarea noului, indiferent de domeniul în care se manifestă, stimularea creației în general reprezintă cu siguranță unul din secretele propășirii, dar și o prioritate indiscutabilă pentru activitatea fiecărei organizații de partid, a fiecărui organism democratic de conducere.

Într-o nouă lumină se așază, în consecință, și problema stilului și metodelor de muncă. Perfecționarea lor este un deziderat de cea mai mare importanță pentru bunul mers al societății. Și, pentru că e firesc ca măsura calității muncii de conducere în toate domeniile să fie rezultatele, realizarea integrală, la toți indicatorii, a prevederilor planului. Promovarea atitudinii critice și autocritice a spiritului de maximă exigență în urmărirea neconținută a ritmului realizărilor, a soluționării pe parcurs, la timp, a tuturor problemelor ivite se impun cu necesitate ca elemente indispensabile în noua activitate de conducere și, în același timp, imprimă un nou profil moral și de conștiință omului zilelor noastre.

În pregătirea Plenarei C.C. al P.C.R., dezbateră largă, a tezelor formulate de secretarul general, nu numai în rîndul comuniștilor, ci cu toate categoriile de oameni ai muncii, în calitate de cetățeni ai patriei, de participanți direcți la edificarea unei vieți noi, reprezintă deja un fenomen caracteristic, a cărui finalitate este realizarea unei coeziuni ferme a întregului popor în jurul ideilor promovate de către conducerea partidului și statului. Și, iarăși ca un fenomen specific, ceea ce ridică valoarea acestor documente la rangul de program este efectul direct, rapid, deja vizibil, pe care îl are aplicarea lor în activitatea curentă de producție. Combativitatea, spiritul de disciplină, exigența aprecierilor și autoaprecierilor privind rezultatele muncii în fiecare domeniu își arată deja importanța și urmările binevenite. menite să ridice în viitor economia națională, viața socială în ansamblu la cotele scontate.

rector, tovarășul Dumitru Constantin, m-a susținut și am reușit.

Înginerul Dumitru Marian este „medic” în laboratorul pe care-l conduce. Orice „boală” a metalului este descoperită imediat, tratată, îngrijită, vindecată, cu grija pentru un om. Marca de otel 25 VSM Tumag a fost prima victorie răsunătoare a lui Dumitru Marian și de atunci toți s-au convins că extraordinarul poate fi în fiecare zi. Îi citez: „Performanța e astăzi necesară, chiar obligatorie, în tot ce ne înconjoară la IMGB, ca să ne ferim de sincope. În 1974 au apărut tehnicile care depășeau orice pregătire posibilă atunci în facultăți. Noi ce să fi

făcut? Să ne fi dat la o parte, depășiți? Prima generație de tehnică înaltă a fost egală cu lingourile de 80 de tone și turbinele de 330 MW, un salt fantastic pentru tot ce izbutisem pînă atunci. Ne bizuiam pe cunoștințe solide teoretice, dar ne lipsea experiența. Nu erau specialiști care să fi trecut, cu anii lor, prin toată această revoluție tehnică. Eu dădusem 50 de examene în facultate, dar prima confruntare serioasă, pe care am vrut-o, pe care am acceptat-o de bună voie, a fost trăită în sălile uriașe.”

Dumitru Constantin, citindu-mi, poate, în priviri nedumerirea, intervine cu superbucalm, care pune ordine în logică.

— Mariane, nu vorbi, doar pentru noi, fă-te înțeles!

— Puteam să dau bir cu fugiții, cum au făcut mulți muncitori și ingineri care se speriau în fața nouităților, pe care nici nu le înțelegeau total sau nici nu le credeau în ele. Și azi unii asamblează coloșii cu un tremur interior.

— Dv. sinteți în linia întâia și a curajului?

— Ne temem și noi dar trebuie

să vrem, să ne dominăm emoțiile, să încercăm. Drumul a fost spinos, dv. ziaristii l-ați numit spirit de sacrificiu, ridicîndu-ne în ochii contemporanilor. N-a fost decît o luptă cu noi!

— Găsesc propriu termenul „spirit de sacrificiu”. Îl voi sublinia în reportaj...

— Cu adevărat ne-am fi sacrificat dacă, așa cum spunea Rebreanu, ne-ar fi trecut viața, așteptînd să îmbătrînim. Noi trăim bucuria creației în tinerete, la maturitate și arătăm cit și dacă sintem capabili. O șansă imensă...

Romulus Georgescu, de după ochelarii săi enigmatici, aruncă priviri prin care anunță că intră în „scenă”.

— Sintem la a doua generație de tehnică înaltă. Producem lingouri de 400 de tone, turbine de 700 MW, echipament nuclear, oteluri speciale înalt aliate și de puritate. Am lansat chiar un termen, inginer de material, care reprezintă o cotitură. Am creat o școală unde învățăm să putem elabora orice avem nevoie.

— Înnoii producția, înnoii și termenii!

— Este o înlănțuire logică... Puteți căuta mult și bine în manuale referiri la producția I.M.G.B.-ului. Nu există nici un rînd pentru că sint tehnici absolul noi, apărute de curînd, iar cărțile de specialitate lipsesc pentru că noi n-am avut timp să le scriem.

— Este un hiatus pe care tot dv. aveți obligația să-l curmați. — Știm, dar dați-ne o zi de 50 de ore!

Dumitru Constantin, care de la 36 de ani este director al I.M.G.B.-ului, după lucrul cu mii de angajați, caracter și sensibilități diferite, are o experiență pe care o sintetizează simplu, direct, după cum îi este firea.

— Munca cu omul, deși fan-

tastic de grea, nu se învață la nici o facultate. Unii vin cu ambiții mari sau chiar cu ifose deranjante, duritatea muncii le reduce din pretenții, îi arată cum sint; cedează urît, se plîng că nu sint înțeleși, reclamă, și în cele din urmă dezertează pentru un loc mai bine plătit. Alții au stofă de învingători. Ei sint superbi. Caută cursele cu obstacole, le surmontează, își chinuie mintea să dibuie orizonturi noi, dau dovadă de o mare modestie. Ei reușesc lucruri deosebite, uită succesele și trec mai departe, rămînînd aceeași, gata de orice efort.

— Directorul trebuie să aibă talentul și competența să stimuleze valoarea!

— S-o descopere, să se înconjoare de ea, să nu invidieze capacitatea altora. Nicăieri în România nu veți întîlni organizare tehnică atît de complexă ca la noi, prin varietatea meseriilor, prin extraordinara dotare. Tînărul are un loc ideal de afirmare, și numai pentru că în fiecare an reinnoim o treime din producție, ceea ce cere continuu gîndire tehnică superioară și obligația, deloc obositoare, să învățăm. În țară, noi sintem singurii producători de turbine pentru centrale nucleare. În acest cîncinal ponderea utilajului energetic este de 75 la sută, cu maximum de siguranță și fiabilitate.

Îi privesc pe toți cei patru și le spun deschis ce gîndesc.

— Stați pe picioarele dumneavoastră, fără teamă!

— Sintem asigurați pînă la pensie să aflăm și să învățăm numai lucruri noi. Nu folosim „osînză științei”. Fără acumulări continue ni se termină... „bateriile”.

Acești patru mari specialiști care trăiesc în fiecare zi ca un eveniment reîntîlnirea cu fabrica, au biografii deosebite, cu cîteva elemente comune. S-au

format în anii socialismului. Marian Dumitru s-a născut cu cîteva luni înainte de 23 August 1944. Au fost înconjurați de toate posibilitățile materiale generoase, întîlnite în societate. Dumitru Constantin, fiu de țăran, a plecat din Argeș adînc de mic, cu mirosul țării, ci pe al fabricii. În cartea de muncă la I.M.G.B. e trecut ziua cînd muncitorul obținea diploma de inginer, apoi trecea să conducă întreprinderea. Tehnicianul Emil Marian a ajuns vîoara întîia prin cele 10 originale invenții. Ori de cite ori este necesară o schimbare esențială, pentru un nou salt al întreprinderii Erou al Muncii Socialiste i se cere contribuția. Inginerul Romulus Georgescu a trecut prin toate sectoarele cheie formîndu-se, formîndu-i și pe alții, pentru că o altă trăsătură valoroasă a modestiei și înaltei colegialități este ca ceea ce știe virful să nu fie numai al lui. Spiritul de colaborare este sădit și îngrijit ca o floare gingașă. Acumulările I.M.G.B.-ului nu aparțin egoist numai celor care intră în schimb. Tehnica de performanță s-a generalizat la C.U.G. Iași, la C.U.G. Cluj-Napoca. Orchestra și dirijorii se găsesc aici, dar „partiturile” se transmit oriunde există puterea, știința, dar și voința de a vrea să... vrei. Toți sint tineri și au casele înseninate de copii. Dumitru Marian roșește de cite ori își programează o după-amiază la lacul Herăstrău, cu gemenii săi, dar tocmai atunci metalul își face de cap și trebuie descoperită cauza care poate răsturna truda a mii de oameni. Ce amină, în acest caz, un tată care este șeful colectivului laboratorului? Nu este deloc ușor pentru Dumitru Constantin, care a ajuns mai zvelt decît o trestie, ca de ani și ani de zile, de cînd a plecat din satul său, să se întîlnească cu familia tot noaptea. În primii ani de oraș

a urmat facultatea la seral, apoi inginerul voia să arate ce poate, iar acum e arhiștiut că directorul vine primul și pleacă ultimul. Și ceilalți își impart timpul la fel. Dar întrebați-i, și-ar schimba regimul de viață?! Ar prefera o după-amiază cu film, o plimbare cu barca, o oră de pescuit, în locul unei încrîncenări pentru rezolvarea unei probleme grele la oțelăria supraîncinsă de metal și de gradele verii?! Toți patru mă privesc ca și cînd am aterizat dintr-altă galaxie. Vorbesc toți, precipitat.

— Ne așteaptă cărțile pe care nu le-am scris...

— Nu știți cit de pretențioase sint turbinele energetice...

— N-avem timp, n-avem timp...

Toți patru pleacă iritați. Nu le-a plăcut, nici în glumă, propunerea unei alternative de viață. Unii sug odată cu laptele mamei seriozitatea, devotamentul, spiritul de sacrificiu (deloc o amabilitate în cazul dumneavoastră, tovarăsi dragi).

M-am reîntors în Cismigiu, căutîndu-i pe frumoșii tineri. S-au mutat pe o altă bancă, departe de indiscreții? Mă voi uita din ce în ce mai atent prin parcuri să văd statui abia turnate, voi urmări vernisajele expozițiilor. Brațele dv., stimată necunoscută, vor ciopli creator marmura pentru că de frumos este atîta nevoie! Nu trebuie să mă asigurați, dar știu că prietenul dv. „șantieristul” va ridica construcții, din ce în ce mai complicate, învățînd de la alții pentru ca după aceea să-i învețe el pe alții. Tineretea ca vîrstă poate trece, dar ca stare de spirit e neînvînsă. Și, cei desore care am scris azi, cunoscuți și necunoscuți, vor fi tineri cit trăiesc pentru că, tot o dată cu laptele mamei, unii capătă un diamant pe care știu să-l prețuiescă, tineretea vesnică.

CARMEN DUMITRESCU ■

Modernizarea: dimensiune

TEZELE ȘI ORIENTĂRILE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

un puternic impuls energiilor
creatoare ale întregii națiuni

O emblemă familiară în Europa

Într-o poveste care mi-a fermecat copilăria, cine își pune o pălărie nădrăvăna pe cap, devenea nevăzut. Astăzi, cine își pune pe cap o șapcă executată la Întreprinderea de confecții din Oradea nu numai că nu rămâne nevăzut, ci chiar atrage atenția celor din jur. Dacă se nimereste să și poarte un costum asortat cu pălăria atunci omul respectiv, cu nițel curaj și aplomb ar putea intra de-a dreptul la o expoziție de modă fără să se teamă cituși de puțin că-l dă cineva indignat, pe ușă, afară.

Oradea, vestită mai de demult prin eleganta feminină, a devenit, prin Întreprinderea mai sus pomenită, un punct de referință pentru moda masculină. În fiecare an, la târgurile și expozițiile internaționale, din orașul de pe malul Crișului Repede sînt trimise costume, sacouri și jachete care ar stîrni admirația oricărui bărbat preocupat cit de cit de tinuta vestimentară. Și hainele trimise în misiune acolo nu fac, cituși de puțin, un simplu act de prezență obligatorie și de rituală politețe organizatorică: ochii văd, inima cere, degetele pipăie, pungile se des-

chid ca prin farmec, seducția începe de la ochi și se termină cu deschiderea buzunarelor și uriașe autocamioane de transport se urnesc vînd din diferite colțuri ale Europei spre Oradea. Și anul acesta, la târgul internațional din luna martie de la Naumur (Belgia), costumele orădene și-au reconfirmat faima. Întreprinderea de confecții de aici are relații cu 17 țări (din care Italia, Canada, Anglia, Franța, Olanda, Belgia, Kuweit, Danemarca, Arabia Saudită) și cu 33 de firme (între ele „Incom” — Italia, „Habitetex” — Belgia, „Macintosh” — Olanda).

„Să sparle gîndul”, cum spune cronicarul, la ideea că într-un an Întreprinderea de confecții de aici poate îmbrăca, din cap pînă-n picioare, un milion de oameni. Și pentru o atare uriașă performanță nu sînt necesari decît vreo 2.800 de oameni, din care 85% sînt femei, media de vîrstă situîndu-se la 24,5 ani. Pe o Întreprindere care și-a dobîndit cu greu faima, ea pe o „sui generis” autoritate de lucru judecat, nu te mai încumeti s-o neglijezi în fața instanței tale morale. În consecin-

ță, furnizorii își respectă „mărginașul” beneficiar, trimițîndu-i stoffe și țesături de o calitate superioară. Să-i numim în ordinea care mi s-a spus în unitate: „Dorobanțul” Ploiești, „Libertatea” Sibiu, „Carpatex” Brașov și „Postavul” Buhuși.

În anul acesta Întreprinderea s-a luat la întrecere chiar cu sine. Ce a reieșit din această neobișnuită cursă? Că pe primele patru luni ale acestui an a realizat o producție pentru export superioară celei atinse pe primele opt luni ale anului trecut. E adevărat că s-a muncit fără răgaz și în ore suplimentare, dar satisfacția este deplină mai ales că partenerii externi nu au refuzat nici un costum pentru vicii calitative, confirmînd, încă o dată, seriozitatea unității.

Directorul Întreprinderii, ing. Gheorghe Maxim, după cum îi arată și numele, i s-ar potrivi foarte bine formula: „maximum de efect cu minimum de efort”. Cine își inchipuie că industria ușoară e...ușoară (ca o cămașă sau sanda!) se înșală amarnic. E adevărat că nu cobori în subteran ca să smulgi cuiele din calapod și nici nu stai afară ca să te acopere ninsoarea, dar cele opt ore de muncă sînt opt ore de muncă, minus mica pauză pentru masă. În industria ușoară efortul fizic este înlocuit cu

virf și îndesat de cel nervos: banda merge într-una, se invită, năucindu-te, miinile trebuie să-ți alerge ca furnicile cuprinse de panică, mașinile de cusut sfîrșie ca plita care este gata gata să dea în foc, după muncă ta așteaptă alții, fiecare operațiune este cronometrată în anumite baremuri de timp pe care nu ai voie să le depășești, trebuie, într-un cuvînt, să lucrezi ore întregi și repede și bine.

Neobositul maestru Petru Marian de la sala de croit nr. 2 îmi vorbește despre avantajele indiscutabile ale acestei mașini care sporește considerabil eficiența muncii. Am văzut la lucru și invenția muncitorului specialist Vasile Nan numită „Dispozitiv de înfășurat și tăiat role în bie” (unghi), făcînd tot ca să ușureze munca acestor femei care, precis, nu se odihnesc imediat cînd se întorc pe la casele lor, ci trebuie să facă alte și alte lucruri. Atît directorul, ing. Gheorghe Maxim cît și inginerul șef Francisc Lokodi sînt oameni umblați prin lume și sînt numai ochi și urechi la tot ceea ce înseamnă modă vestimentară masculină cit mai „up to date”. Din această cauză, moda fiind schimbătoare și cușitul croitorului trebuie să taie mai altfel și buzunarele își schimbă poziția (în afara de aceea de a fi cu gura în sus!) reverele se schimbă și ele, cînd late, cînd înguste, ca aripile de la un avion cu reacție, astfel, încît, într-un an, după cum îmi spunea inginerul șef, se introduc în fabricație peste 400 de modele noi, adică și două într-o zi.

Dar poate că aceste modele ar rămîne doar iluzii deșarte pe un petec de hîrtie dacă nu ar fi în Întreprinderea maestrului Gheorghe Său, unanim apreciat pentru lucrările sale de o calitate ireproșabilă, a muncitoarei Elena Ban de la brigada 12, a lui Ioan Buzgo de la secția croit 2, a Irinei Onaca de la brigada 9, a muncitoarelor Elena Pașca, Irma Farkas, Gisella Sas, Florica Liber, Maria Sodorai, maistrei Maria Kovacs etc. După cum lesne se poate observa, în unitate, femeile dețin supremația. Am văzut foarte puțini bărbați lucrînd la călcat sacouri cu călcătoare cu aburi, operațiune considerată mai grea: Liviu Bărcuț, Traian Hașag, Ioan Szegedi.

Tot ce poate spori productivitatea muncii este la mare preț în Întreprindere. După fazele de croit, spînuit, rihtuit, termocolat și cusut, la ultima fază, ambalatul costumelor, un dispozitiv face ca o bară metalică încălzită electric să cadă ca o ghilotină înfierbîntată peste gura sacului de plastic, închizînd-o și ferînd, astfel, costumul de curiozitatea păguboasă a prafului.

Iată, că Întreprinderea de confecții din Oradea oferă cumpărătorilor nu numai sacoul, vesta și pantalonul de rigoare, ci și mînușile și șapca. Da, și șapca care dacă astăzi nu te mai face nevăzut, asta se datorează numai și numai acestor minunați oameni cărora nu le-a fost, nu le este și nici nu le va fi rușine de munca lor.

PASCU BALACI ■

Jucării serioase

Zbura. Pe ceas erau deja 1 minute în care făcea de toate. Era teribil de greu de urmărit, aproape imposibil de fotografiat, poate și datorită unei plăceri deosebite cu care-l priveam în timpul veritabilei acrobații aeriene.

A căzut brusc. S-a sfărîmat de pămînt, fără nici un fel de fast, chair banal de simplu, așa cum se ciocnesc două mașini pe stradă, sec și absurd, aproape petăcute. I-au adunat „măruntaiele” și „oasele” făcînd hăz de necaz: „dom’le, a zburat toată ziua pînă să veniți dvs. și-acu’ am pățit-o!”

Fină la urmă s-au lămurit! Aeromodelul a căzut pentru că se descărcaseră acumulatorii...

Cu ani în urmă și Ioan Oltean era înscris la clubul de aeromodelism al liceului. A terminat facultatea de electrotehnică, acum citiva zeci de ani și, de 17 ani, este în fruntea „Electromureș”-ului. Conducerea unui astfel de colos este complicată: n-ai voie să greșești; trebuie să știi bine cit și cînd trebuie să muncești și cînd și cit trebuie să te odihnești. Aici stă Ioan Oltean foarte rău. Surubărește, adică, de fapt, caută toată ziua ceva, mecanisme, jocuri, instalații, se-nfurie, pare agitat, ce să facă el cu liniștea?

Adevărul este că, în felul acesta, a reușit să facă în Întreprindere relații de muncă din care să apară rezultate de excepție. Așa sînt și oamenii de aici, serioși, pătimași, știu să muncească, oamenii aceștia știu... să se joace.

Secția „prototip” a „Electromureș”-ului are 15 oameni. De fapt, 14 + Ioan Oltean, directorul, Zoltan Toth, cel mai bun electronist, Dominic Hajdu, mecanic, cel care a proiectat și executat toate mecanismele, la precizie de zecimi de milimetri, Zoltan Kiraly, cel mai meticulos proiectant de circuite imprimate, Istvan Toth, electronist-mecanic, repară orice, Sorin Nășălean, cel mai bun în probleme de radio, Carol Konradt, Albert Hajdu, Tiberiu Kerestesi, Albert Cetri, mecanici, Puiu Bordeianu, electronist, Vasile Iojă, subinginer, meticulos Delia Oltean repară și proiectează și Reghina Pop, cea care rezolvă totul și căreia nu-i place să stea pe scaun. Venise cu feluța ei (cinci sau șase ani) în secție și o învătă să asculte muzică la căști, să umble la radio, iar Tiberiu Kacsó și Puiu

Bordeianu jucau REVERS, un fel de GO, la calculatorul personal PRAE, fabricat la Timișoara, joc la care, Sorin Nășălean, colegul lor, este campion absolut pe fabrică, „nu e om să-l bată!”

Munca lor, fără o normă precisă de timp, implică jocul sub forma celei mai serioase îndelniciri. Din acesta au apărut: radiocasetofon portabil, deck extraplat (50 mm. înălțime), dublu casetofon, mecanism de antrenare pentru casetofon (autori: Ioan Oltean și Dominic Hajdu) cu numai 8 piese în mișcare față de 30 la cel clasic, apoi deck cu două motoare, o orgă electronică pentru copii. Tot din „joacă” au apărut: avion teleghidaj pentru stropiri în agricultură (autori: Ladislau Porkolab, multiplu campion național, și Stefan Szabo), amplificator cu 6 programe pe toate lungimile de unde, stație de teleghidaj, minimotoare cu ardere internă și aprindere prin compresie de 15-25 cm³, cu alcool metilic și de 25-35 cm³, pe benzină, dezvoltînd 4-6 C. P. (autori: Alexandru Szabo și Tamás Szócs), mașini și motociclete cu ataș, teleghidate. Toate făcute integral de ei, aici, și funcționînd!

A mai rămas de vorbit despre... Ioan Oltean. N-are un birou al său. De fapt, nici nu cred că-i place. Prin unele locuri are cituș mic „atelier”: cite o cutie ciudată (poate un radio, poate un casetofon?), citeva șurubelnițe, un pistol de lipit, sirme, toate, de pildă, pe biroul inginerului șef Alexandru Gyöbörbő.

A mai rămas de vorbit despre viitor. Tinărul inginer Toader Siderias, șef al proiectării și președinte al comisiei de inovații și invenții, a pus la punct o casă de bani electronică, modernă.

Lucrurile merg înainte. Alexandru Toader, inginer șef la „Electromureș” n-a fost niciodată singur la rezolvarea unor probleme. Meticulos, de o politețe desăvîrșită, a transmis oamenilor din jur un soi de respect și o disciplină aparte în găsirea unor soluții, unele deosebite, altele chiar ingenioase.

Așa au apărut aceste jucării... serioase, făcute de acești oameni. La „Electromureș”, ca peste tot, cele mai bune rezolvări tehnice, aplicative, sînt rezultatul gîndirii colective.

A. PAUL ■

PRIORITATEA FIECĂREI ZILE: EXPORTUL

Combinatul Chimic Rm. Vilcea a înregistrat, la sfîrșitul primului semestru al acestui an, importante depășiri ale planului: 161,5 milioane lei la producția marfă, peste 8 milioane lei la export. Și depășirea planului pe luna iulie (102,5 la sută la producția marfă, 104,7 la sută la export) etc. în măsura să confirme faptul că aceste rezultate nu s-au obținut în timpplator. Au fost realizați și depășiți indicatorii de eficiență, fiind îndeplinite, cu importanță depășiri în continuare, sarcinile la export. În această unitate, care dă acum o treime din producția industrială a Vilciei, realizînd de peste trei ori mai mult decît întregul județ la înființarea sa, semnificative sînt, aprecia ing. Marin Rămăneanu, directorul combinatului, rezultatele obținute la poliorura de vinil. În urmă cu 20 de ani, aici se producea, sub licență, un singur sortiment de PVC de uz general. Acum, se produc peste 30 de sortimente cu utilizare în toată gama solicitată. Produsul e plasat, prin calitatea sa, la cel mai înalt nivel mondial și este solicitat de parteneri cu recunoscută exigență (între alții, S.U.A., Japonia, R.F.G.). O permanentă adaptare a cererilor partenerilor a fost posibilă, mai întîi, prin realizarea unei ireproșabile calități. Niciodată și de nicăieri Întreprinderea vilceană nu a primit vreo reclamație de calitate.

Succesele din acest domeniu se datoresc, în primul rînd, modulului inițial în care a fost concepută producția. S-a lucrat științific, s-a stabilit un colectiv pe produs, s-a creat, pe platforma combinatului, un laborator specializat de cercetare. Prima capacitate a intrat în funcțiune, sub licență, în 1969. A doua, realizată prin cercetare și proiectare proprie, a început să producă în 1975, constituînd, așa cum aprecia conducătorul combinatului, una dintre cele mai mari izbînzii nu doar ale industriei noastre chi-

mice, ci chiar ale economiei românești.

Despre PVC se știe totul: s-a pus la punct tehnologia, s-a proiectat și realizat în țară echipamentul necesar, s-au adus nenumărate perfecțiuni. Dar cine sînt „părinții” PVC? Cercetători încă tineri atunci, dr. ing. Ștefan Curcăneanu, azi directorul centrului de cercetări de pe platformă, ing. Corneliu Todireanu, azi director al Institutului de Inginerie Tehnologică și Proiectare pentru Industria Chimică București, și

mulți alții sînt, la rîndu-le părinți de fiecare zi ai acestui produs, de numele lor, adică de munca lor neobosită, legîndu-se, practic, prestigiul celui mai mare producător PVC din țară.

Cum s-a obținut diversificarea sortimentelor, în condițiile unor înalți parametri calitativi? Prima producție este cea de microproducție în cadrul centrului de cercetări. Așa s-a realizat diversificarea, experimentîndu-se mereu, alegeîndu-se soluțiile optime. Dar microproducția nu se limitează la activitatea de stație pilot. O serie de experimentări s-au realizat, de altfel, direct la scară, industrială pentru că altfel nu era posibil. Limita între cercetare și producție nu este și nici nu poate fi absolută. O veritabilă integrare a cercetării cu producția presupune realizarea în comun, de către specialiștii din ambele domenii, a unor programe. Astfel că, dacă în producție se face și cercetare, și în cercetare se face producție. În atelierul de microproducție al centrului de cercetări sînt realizate toate ingredientele necesare procesului de fabricație, s-a asimilat, în timp, tot ce nu se producea la Vilcea, eliminîndu-se integral importul.

Desigur, structura producției „se mișcă” mereu, optimul de azi poate deveni nepotrivit mâine. Important este însă că, prin baza sa tehnico-materială și prin valoarea specialiștilor săi, combinatul vilcean poate anticipa și, mai ales, poate rezolva cu succes, problemele producției viitoare. Ori, în fond, a te adapta la cererile partenerilor (mai ales ale celor externi) înseamnă, în primul rînd, a anticipa aceste cereri, a fi pregătit tehnic să fabrici produsele solicitate la momentul oportun, ceea ce înseamnă o contribuție nemijlocită la exportul unor produse cu eficiență valutară ridicată.

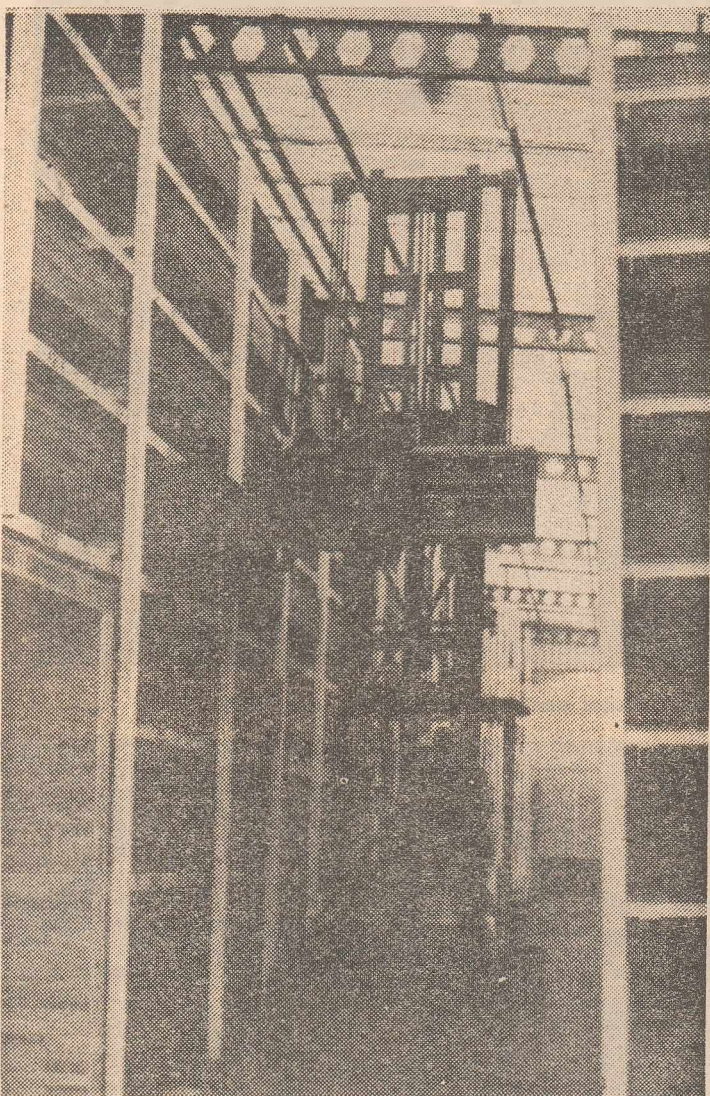
CONSTANTIN DUMITRU ■

Adaptarea la cererile partenerilor

ing. Petre Glück, azi cercetător de prestigiu din Cluj-Napoca. Deci, prima afirmație și, practic, prima confirmare vizează cercetarea științifică, proiectarea. Așa a și fost posibilă asigurarea gamei ample de produse tip PVC care oferă combinatului vilcean posibilitatea de a răspunde diversității cererilor partenerilor externi.

Cercetătorilor li s-au adăugat, firesc, specialiștii din producție, cei care „fac ideile să meargă”, căci nici o idee, remarcă chiar dr. ing. Ștefan Curcăneanu, nu se poate materializa fără o hotărîtoare contribuție a celor din producție. Șeful instalației PVC, ing. Grigore Arnăutu, ing. Radu Negrețiu, șef secție coordonator, ing. Paul Oșanu, șef secție schimb, maistrul Sandu Gusta, operatorul Constantin Pisciă și

tehnică, dimensiune umană

Nu este decorul vreunui film de anticipație, ci pur și simplu o imagine dintr-o fabrică organizată exemplar: Întreprinderea de Utilaj Chimic Borzești

Trebuie nu să vinzi scump, ci să produci ieftin

Volume generoase pun în valoare eleganța liniilor pe care piatra de riu sprijină sticla. Firmele, discrete, punctează utilizarea interioarelor cochete: librărie, florărie, parfumerie. Culoarul luminos își fragmentează ritmul egal al sticlilor, între care sticla aproape că nu oprește mina să mîngie cerul, cu pete de culoare pe care, apropiindu-te, le descoperi a fi chiar lucrări de artă plastică: acuarele, guașe, uleiuri pe pînză. Unele te fac să crezi că ești într-o expoziție. Altele trădează începutul, chiar dacă sînt elegante cașerate și înrămate. Un fișit ușor și, la capătul acestei ircinte cu magazine, flori și tablouri, o ușă automată te lasă să privești, după ce ochii s-au obișnuit cu lumina puțină a plafonierelor, clipitul misterios de deasupra unor uși tăiate modern, ca-ntr-un film de anticipație. În pereți, uși se deschid cînd și cînd, apar și dispar bucăți de metal, ici-colo un zumzait, dintr-un difuzor invizibil o voce articulează clar mai multe litere și cifre. În sfîrșit, pătrunzi într-un birou, microfoane, telefoane, mai multe ecrane de televizor, pe unul se vede chiar culoarul prin care-ai pătruns, pe altele oameni lucrînd. Imaginile se schimbă alene, citeodată, însă, „tăieturile” bruste ar dispera un regizor profesionist. Nu și pe omul aflat la birou, care, apăsînd pe butoane, îmi spune abrupt:

— Da, și eu eram cam sceptic, adică nu chiar sceptic, că doar m-am luptat pentru asta, dar, oricum, mă temeam că n-o să iasă totul. Iată însă că o fabrică poate arăta și așa și nu

e un lux, dimpotrivă, e chiar o necesitate și, mai ales, asta a adus producție, aduce bani.

Inginerul Constantin Uzum, directorul Întreprinderii de Utilaj chimic Borzești îmi explică, trecînd din secție în secție, din atelier în atelier, urmărind în fugă chipurile oamenilor concentrați asupra muncii lor, ascultînd explicațiile succinte ale celor care coordonează acest schimb doi, cum și de ce s-a ajuns la această înfățișare a fabricii, unde tot ce s-a putut mecaniza sau automatiza s-a mecanizat și automatizat, unde calculatorul e o unealtă de producție, unde estetica industrială e atît de firesc integrată încît pare imposibil să așeze cineva măcar o piesă strîmbă. Și nici n-o așează. Oamenii sînt îngrijiți echipați, mișcările lor, ca și acelea ale utilajelor, au o logică vădită pur și simplu fluxul tehnologic e vizibil: nimic nu e încurcat, totul se poate controla ușor, orice disfuncție se poate remedia imediat.

— Un director trebuie, în primul rînd, să aibă în cap problemele de ordin economic, altfel totul e ratat. Ca să ai eficiență, trebuie să vinzi la un preț mai mare decît cel de cost. Asta se poate obține în două moduri, important e însă să produci mai ieftin nu să vinzi mai scump. Ca să crești productivitatea muncii, să ieftinești produsul, trebuie să beneficiezi de tehnologii moderne, să le utilizezi eficient, să reduci consumurile materiale și energetice, să folosești oamenii la maximum capacității lor. Noi am reușit să folosim bine cele 480 de minute de

muncă. Nimeni nu se plimbă inutil pentru că n-are de ce să se plimbe. Avem în fiecare secție grupuri sanitare, nimeni nu trebuie să se ducă să ia șuruburi cu căciula pentru că totul vine sau pleacă mecanizat.

Cînd s-a pus problema modernizării producției, am început cu sistematizarea procesului tehnologic, organizînd, în locul unui flux unic în care lucrurile se mai incurcau, trei linii distincte: debitare profile, debitare tablă, debitare țevi pentru fascicule. Am realizat, de asemenea, sistematizarea integrală a transportului intern luînd în calcul și oportunități economice, renunțînd, de pildă, să transportăm greutatea de 200-300 kg, cu podul rulant de 20 t, instalînd cărucioare etc. În legătură cu acest aspect, cea mai mare realizare o reprezintă atelierul de containerizare. Am pus la punct containerizarea tuturor reperelor, chiar dacă multe sînt unice, cu forme diverse. Eram și eu nițel neîncercător, dar a mers. Am realizat, prin autodotare, tot ce era necesar, acum containerele sînt transportate printr-un tunel subteran, subansamblele trec și ele prin tunel, apoi, cu liftul, ajung la locul de destinație. Magazia containerizată e organizată pe calculator. Se știe în orice secundă totul despre materia primă, semifabricate, produse finite. Evident, au mai plins unii după vechia dulce dezordine: nu se mai pot ascunde rebuturi, se primesc doar atîția rulmenți sau electrozi cîți sînt necesari etc., nu se mai stă cu plaivasul după ureche, ci toți lucrează, de socoteli ocupîndu-se calculatorul. În al treilea rînd, am introdus tehnologii cu productivitate mărită. Activitatea noastră de bază fiind sudura, de calitatea acesteia depinzînd calitatea utilajelor fabricate, era necesar să acordăm o importanță deosebită probelor de sudură. Înainte, o probă se plimba cam 1 km, de la secția de debitare la laboratorul de sudură, la laboratorul de prelevare a probelor, la cel de încercări mecanice și metalografice, la atelierul foto etc. Am grupat aceste laboratoare chiar pe culoarul pe care ați intrat și, cu o minimă investiție materială, am cîștigat mult timp, mult spațiu, pînă la urmă bani. Am trecut la sudura automată și semiautomată sub mediu protector de bioxid de carbon și argon, ceea ce a condus la creșterea de 3 ori a productivității muncii, la reducerea cu 30 la sută a consumului de material de adaos. Produsele noi (o linie de celofan pentru „Viscofil” București electroli-zatoare, omogenizatoare și utilaje speciale pentru instalațiile din industria cauciucului, incinte vidate pentru obținerea titanului — aceasta, o premieră națională —, autoclavele pentru PVC — s-a reușit, astfel, eliminarea importului — etc), precum și realizarea recondiționărilor de utilaj chimic impun tehnologii de vîrf. Și mai impun și oameni „de vîrf”. De aceea avem mulți policalificați, de aceea, nemaifiind nevoie să folosească „circa”, oamenii învață să folosească tot mai mult mintea.

În rest, ca directorul. Trebuie să urmărești mereu producția marfă vindută și încasată, producția marfă livrată, creditele, disponibilul în cont, produsele finite în stoc. Stocul te omoară, e pur și simplu grav să ai un milion în stoc, banul stă și nu produce.

Preocupat de tehnică, de implementarea tehnologiilor moderne, de designul locului de muncă („nu se pot fabrica produse ultramoderne într-o șură și, de altfel, contează înimăgnabil cei 25 de metri de piatră, oțel și sticlă de la intrare pentru psihologia muncitorului, cum contează culorile, curățenia, ordinea”), directorul unității știe că toate sînt, pînă la urmă, mijloace și că scopul e de ordin economic. Dar, tocmai spre a nu pune, cum spune moldoveanul, carul înaintea boilor, se ocupă temeinic de aceste mijloace. Și nici cu

scopul nu se stă rău, dacă avem în vedere că, pe primul semestru, planul a fost îndeplinit și depășit, că s-au obținut, suplimentar 1,6 milioane lei la producția marfă, producția globală s-a realizat în procent de 116 la sută, beneficiul 104,5 la sută, cheltuielile la 1 000 lei producție marfă au fost reduse, sub plan, cu 22 lei. Neîfîtinindu-se unde nu trebuia, înțelegînd modernizarea ca pe un proces complex, nu doar de ordin tehnic, conducerea în-

treprinderii din Borzești a reușit să atingă scopul esențial al modernizării — eficiența și a făcut-o și frumos. Chiar mă gîndeam, la plecarea din unitate, dacă n-ar fi util pentru proiectanți să vadă măcar uși-de dintre secții. Sînt mai ieftine, mai elegante și, mai ales, funcționează comod și rapid. Și nu e un lucru de nimic cînd omul simte că special pentru el s-a făcut o îmbunătățire.

CONSTANTIN DUMITRU ■

A GÎNDI ECONOMIC

Dincolo de un capăt de drum

Cînd a intrat pe poarta întreprinderii, primul lucru pe care l-a observat a fost că pe acolo intra și ieșea oricine vroia. A mers mai departe, către clădirea în care se află birourile. Scări murdare, frig. N-ar fi fost cine știe ce ispravă să fie cald, cel puțin, pentru că există agent termic, de la Combinatul siderurgic din apropiere. Dar caloriferele nu funcționau. Tocmai aici, la întreprinderea de producție industrială și de prestări de servicii, unde s-ar crede că lucrează și meseriași care, la solicitarea cetățeanului, ar putea fi trimiși să repare caloriferele defecte din apartamentul acestuia. Dar înțelegem, din capul locului, ceea ce avea să înțeleagă și inginerul Marcel Alexandrescu începînd cu ziua de 2 martie, cînd a fost numit director al acestei întreprinderi: că defecțiunea era de amploare și că ea depășea cu mult pe aceea a unei instalații de încălzire centrală.

Marcel Alexandrescu, e un bărbat în jurul vîrstei de 50 de ani. Mult timp a fost directorul unei fabrici de mobilă. Apoi a lucrat, o vreme, la Inspectoratul județean pentru controlul calității produselor. Prin urmare, este un om cu experiență, un specialist care știe prea bine ce înseamnă o unitate industrială. Și n-a fost greu să vadă că defecțiunea consta, aici, chiar în modul de concepere a activității întreprinderii.

— Orice unitate urmărește să cîștige bani, zice el. Dar sînt mai multe căi de-a atinge acest scop. Și nu poate fi nici un secret că o cale este și aceea de-a realiza produse pe care le vinzi la un preț bun, dar care nu încorporează cine știe cîtă muncă. Or, tocmai în această direcție s-a concentrat, un timp, activitatea întreprinderii. Însă direcția aceasta e plină de riscuri. Pentru că produsele respective se fac din materiale deficitare sau care pun, în orice caz, probleme deosebite în privința aprovizionării tehnico-materiale.

— Putem zice, așadar, că trebuia schimbat macazul!

— Tocmai asta ne străduim să facem. Să ieșim din această situație care ne determină să cerem cam aceleași materii prime ca și industria republicană. Ca să dau un exemplu: există aici, la Tirgoviște, o fabrică de vopsele, dar vopsea face și întreprinderea noastră, I.J.P.I.P.S. Dimbovița, și este de înțeles că unitatea aparținînd industriei republicane are prioritate atunci cînd vorbim despre aprovizionare.

— Într-adevăr, e de înțeles. Și ce s-ar întîmpla dacă toate întreprinderile județene, de felul întreprinderii dumneavoastră, s-ar apuca să fabrice vopsea?

— În ce ne privește, a trebuit să observăm că vopselele, lacurile, diluanții sau insecticidele aduc bani, fără îndoială, și contribuie substanțial la realizarea planului care e de 40 de milioane pe lună, dar trebuie să te gîndești, cînd le faci azi, cu ce le vei face și mîine. Or, dacă întreprinderea noastră,

care e o întreprindere de industrie mică, ar continua să facă aceleași produse pe care le face și industria mare, necesarul de aprovizionare pe o lună, ar fi, între altele, de 60 tone de solvenți lichizi, 20 tone de acetona, 80 000 de flacoane din policlorură de vinil pentru insecticide praf, 15 tone aracet.

— Fie și din simplă curiozitate: ce face întreprinderea, cu atîta aracet?

— Un produs de uz gospodăresc, numit „aracetin”. Iei aracetul, adaugi puțin talc, pentru a-i schimba viscozitatea, amesteci compoziția rezultată și cu asta produsul e gata, fără să fie nevoie de cine știe cît meșteșug sau de o înaltă calificare.

— Dar în felul acesta întreprinderea se cam îndepărtase de rostul ei de întreprindere de industrie mică, de-a realiza produse care să încorporeze manoperă cît mai multă. Ce ați întreprins pentru ca oamenii să-și readucă aminte că, pentru cine e vrednic, munca nu poate fi o materie deficitară și că este posibil ca ea să reprezinte o parte destul de însemnată din prețul unui produs?

— Două exemple aș vrea să dau. Mai întîi, am început să dezvoltăm colaborarea cu industria mare, în special cu Combinatul de oțeluri speciale. Vrem să ne specializăm în anumite activități, produse și prestări de servicii, de care combinatul are nevoie. În repararea roloilor de laminare, bunăoară, și a transportoarelor cu role, sau în recondiționarea lingotierelor. Aceste activități ne oferă un spațiu de desfășurare solid, ca să zic așa, pentru că este de perspectivă. Acolo este nevoie, într-adevăr, de munca noastră, iar munca este bine plătită. Procentul de manoperă e mult mai mare decît pînă acum și, în plus, materialele cu care lucrăm sînt mai ușor de găsit. Am vrea să extindem această colaborare atît cît ea este posibilă.

— Iar al doilea exemplu la care vroiți să vă referiți?

— În mod inexplicabil, tocmai aici, în această zonă în care meșteșugul lemnului a fost la mare preț, sectorul de prelucrare a lemnului tindea să fie redus la minimum în cadrul întreprinderii. Și existau, după cum sînt și acum — dar descompletate — două linii de fabricare a mobilei. Dar coeficientul de utilizare a lor ajunsese să fie de 5 la sută. În schimb se făceau lăzi și box-paleți! Acum ne străduim să completăm aceste linii. Vrem să aducem înapoi și niște oameni, care vîzînd că meșteșugul lor era prețuit mai puțin, au plecat la altele întreprinderi. Aproape toată viața, de cînd muncesc, tot mobilă am făcut și sper să reușesc și aici. Și nu arunc vorbe în vînt dacă adaug că nădăjduiesc să putem prezenta, într-o bună zi, oferte de mobilă pentru export. Mai exact, de mic mobilier. Însă știu că aici e un capăt de drum și că drumul acesta nu-l chiar ușor.

D. CONSTANTINESCU ■

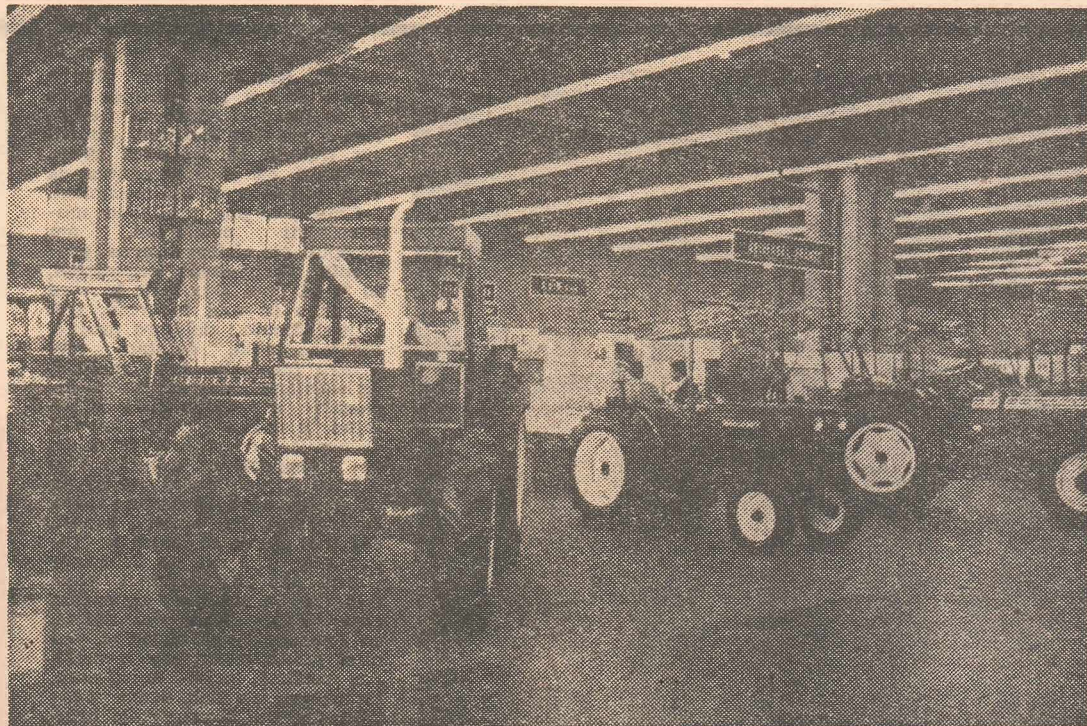

Anii libertății noastre — anii muncii creatoare

La Fântâna

lui Iancu,

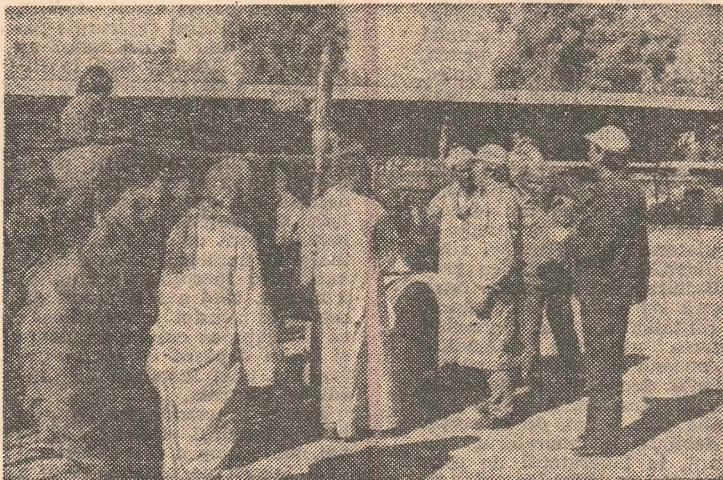
lângă piramide

Tractorul românesc este solicitat pentru că e puternic, ușor, fiabil

Egiptul este un dar al Nilului, scria Herodot, venerabilul părinte al istoriei, despre inestimabila arteră a vieții ce străbate, de la nord la sud, fabuloasa Țară a Piramidelor, pe o distanță de 1530 km. Și, deși cel mai lung fluviu din lume (6 670 km) nu primește nici un afluent în tot acest singuratic și ferm drum spre mare prin podișul și deșertul egiptean, aduce totuși... destulă apă din care soarbe, însetată, o suprafață agricolă, irigată și cultivată intensiv pe circa 3 milioane hectare. Dar acest „arabil” nu reprezintă, din păcate, decât 3,5 la sută din întreaga suprafață a țării, restul fiind deșert, deșert și piatră pe aproape 1 milion km². Este un dar al Nilului, Egiptul, căci într-adevăr, activitatea economică-socială pulsează, îndeosebi, de-a lungul malurilor sale și în Delta cuprinsă între cele două brațe principale ce se despart, cu 160 km înaintea înțelirii cu Mediterana, într-un uriaș triunghi al fertilității cu latura de 250 km. Aici, de pe pământurile, mereu înnobite primăvara de Nilul cel darnic, apoi irigate periodic printr-o mirifică rețea de canale, hărnicia și priceperea oamenilor pot scoate două și chiar trei recolte, agricultura fiind ocupația de bază pentru mai mult de jumătate din populația țării. Este o agricultură aflată în plin proces de modernizare în care tractoarele construite la Brașov, prestigios argument al seriozității și competenței tehnice românești, sînt o prezență familiară în aproape fiecare sat egiptean. Primul interlocutor cu care am stat de vorbă despre viroasa pătrundere a tractorului românesc în Egipt a fost chiar A.I. Metwally, managing director al firmei „Diabco”, unul din principalii importatori de tractoare, pe care l-am vizitat, în elegantul său sediu din cartierul insulă Zamalek, împreună cu ing. Victor Captaru, energicul șef al compartimentului asistență tehnică și service „Universal-tractor” la Cairo, care a reușit, cu oamarii săi, să păstreze la un înalt nivel prestigiul tractorului românesc.

Există un avantaj larg de produse românești pe piața egipteană, îmi spune directorul general al firmei „Diabco”, rezultat al relațiilor fructuoase ce se dezvoltă între cele două țări, spre folos reciproc avantajos. Ele se adănesc în planuri tot mai diverse, impulsionate de legăturile directe de prietenie, la cel mai înalt nivel, între președinții Nicolae Ceaușescu și Hosni Mubarak, iar ultima vizită în Egipt, din toamna anului trecut, a eminentului om politic și de stat care este Președintele României, a deschis și mai mult șansa acestor relații, confirmate direct, în practică, și de activitatea firmei noastre. „Diabco” a

Cu românii, meseria nu se fură, ci se învață

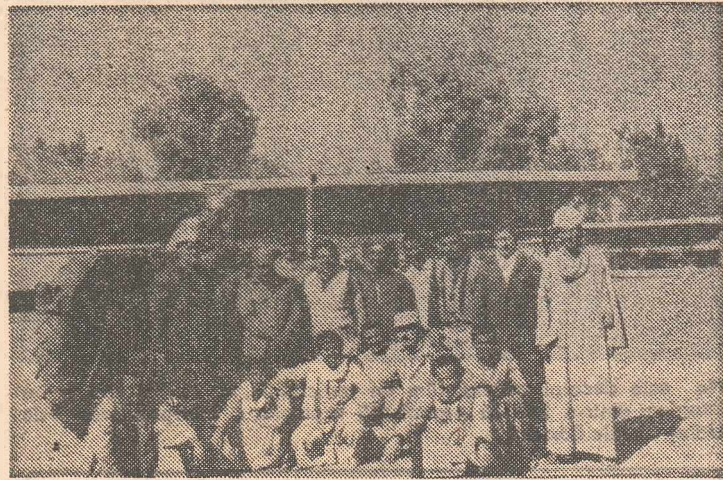
sărbătorit deja un deceniu de cînd importă tractoare românești în Egipt și vă pot spune că nu există sat la noi, și avem 6 000, unde să nu lucreze cel puțin un tractor „Universal”, construit la Brașov. Altfel spus, aproape jumătate din parcul egiptean de tractoare este de construcție românească! Pentru noi, cei de la „Diabco”, a fost o reală satisfacție cînd, în 1984, tractorul românesc importat de firma noastră a fost încununat cu „Premiul Africii”, apreciere care ne-a întărit prestigiul pe piața egipteană. Aș încheia că de 10 ani, de cînd sîntem angajați în afaceri cu tractoare, nu am primit nici o reclamație importantă pentru „Diabco” vizind calitatea tractorului românesc, activitatea de „service”, sau pentru piesele de schimb.

Am mai aflat de la amabilul interlocutor că firma „Diabco” a construit, în apropiere de Cairo, cel mai mare centru din Egipt de pregătire a tractoarelor pentru vânzare și tot acolo a fost înființat un excelent depozit pentru piese de schimb, organizat tot sub asistența întreprinderii constructoare de la Brașov. Cu atît mai interesat am devenit a doua zi, dînd curs invitației de a vizita halele de lucru și de desfacere ale firmei, acolo unde își desfășoară o fructuoasă activitate și cîteva grupe de asistență tehnică și „service” pentru tractoarele aflate în garanție. Îmi reîntîlnesc două proaspete cunoștințe: tehnicienii Grigore Bucșa și Onorius Merca, cu care fusesem la Alexandria, al doilea oraș egiptean și principal port la Mediterana, unde sosesc din țară, cu vapoarele, tractoarele românești, efectiv căutate de către agricultorii localnici. Manifestîndu-mi mirarea pentru o comandă masivă de tractoare, avansată pe loc de către un agent de desfacere (dar pe moment neputînd fi onorată decât după sosirea

noului transport de la Alexandria) ing. Victor Captaru îmi explică simplu: „Universalul” românesc este foarte căutat pentru că este puternic, ușor de întreținut, deosebit de fiabil, proprietarul găsește oricînd piese de schimb, iar în perioada de garanție sîntem, într-adevăr, „pe fază”. Avem cupon de garanție la fel ca pentru automobile, dar venim și în întîmpinarea beneficiarului, organizînd acțiuni de informare amănunțită privind o utilizare și o întreținere corespunzătoare. Dar, pînă la urmă, principalul „argument” este tot faptul că, bine întreținut, tractorul românesc nu prea se strică... Întîlnim frecvent, în satele egiptene, tractoare de-ale noastre, vindute în 1979—1980, dar care n-au „călcat” într-un atelier de reparații. E ceva!”

Cum aveam să mă conving traversînd cu automobilul atît de fertila Deltă a Nilului, „Universalul” românesc și-a cîștigat, în multe familii, „dreptul” de membru deplin. Cînd bate vîntul uscat al Saharei, este învelit cu pătura, să nu-l pătrundă nisipul și praful fin al deșertului, călma este împodobită cu flori, abțibilduri și perdeluțe, cu el se merge la muncă, dar și... la nuntă și nu-i chiar o exagerare spunînd că tractorul este îngrijit ca o ființă apropiată. Așa că nu mi s-a părut decît firesc să notez și alte aprecieri deosebite la adresa tractorului românesc.

La Brașov se fabrică un produs bun, cu recunoscute calități de fiabilitate, îmi spunea și Năsea Abdel Metwally, directorul imponentului centru de desfacere și reparații „Diabco”. Aveți un renume bun în Egipt, de la Aswan la Alexandria, iar românii, cu care noi colaborăm și în activitatea de „service”, se dovedesc oameni de ispravă. Cumpărătorii noștri sînt deosebit de mulțumiți și de interesul cu care partenerul român asigură asistența „service” în perioada de garanție.

„Prietenia va rămîne și pentru cei ce vor veni în locul nostru”

Sigur, aflat în Egipt, ca reporter, n-am pierdut șansa ivită de a însoți o echipă de asistență tehnică ce se deplasa pentru intervenții în oaza El Fayum. Am pornit la primul ceas al dimineții, speculînd 1—2 ore de... răcoare pentru traversarea prin deșert a itinerariului spre cea mai mare oază a Saharei. Iată-ne și la marginea nesfîrșitelor nisipuri, drumul pornind de la periferia capitalei, parcă spre infinit, chiar de lîngă piramida lui Kheops, rege devenit vestit tocmai prin strădania de a ridica această minune a lumii antice, pașaport sigur spre nemurire al existenței sale faraonice. În primul rînd impresionant este gigantismul construcției: 23 milioane de blocuri din piatră în greutate totală de circa 6 milioane tone. Tulburătoare sînt însă o serie de date și relații care și azi, după aproape 4 500 de ani, uimesc prin precizie și exactitate, greu, dacă nu imposibil de obținut chiar la nivelul tehnicii actuale. Astfel, prelungea diagonalelor bazei cuprînd în sectorul nordic Delta Nilului, iar prelungea axei nord-sud împarte Delta în două părți, egale ca suprafață. Apoi centrul bazei se află pe meridianul 31°E, meridian care și el împarte cu exactitate în două uscatul Pămîntului, iar greutatea Piramidei se află în raport simplu (1 la 10¹⁵) cu greutatea planetei. Divizînd cu 100 lungimea, în degete piramidale, a perimetrului bazei, obținem 365, 2 424 650, adică durată efectivă exactă a anului tropic, iar înmulțind înălțimea piramidei cu un miliard, obținem distanța de la Pămînt la Soare! La fel de impresionante sînt și alte date și rapoarte matematice: numărul $\pi = 3,14159$ (azi matematica folosind cifra rotunjită: 3,1416), sau numărul $\phi = 1,61803398875$ (riguros exact!), camerele, coridoarele și dimensiunile exterioare ale piramidei formînd un sistem matematic unitar. Și nu sînt decît o parte din „semele”, în-

deobște cunoscute, ale unei extraordinare civilizații ajunse pînă la noi, după 45 secole, uriașă acolădă peste timp sprîjinită pe umerii vestitelor piramide de la Giseh. Cele două mari piramide (Kheops și Kephren) fuseseră placate cu calcar alb, lustruit, formînd corpuri geometrice perfecte, cu fețe absolut netede, iar pe plăcile, prinse cu un strat de „ciment”, foarte dur și azi, au fost săpate, în hieroglife, texte pe care un istoric arab ce le-a văzut (Abd al Latif) le aproxima că ar acoperi peste 6 000 de pagini în transcrierea obișnuită. Poate erau tratate și studii de aritmetică, geometrie, trigonometrie, astronomie, cosmogonie și mecanica stelelor, însemnări despre fenomene ale naturii, descrieri de animale și plante, ori tratate de geografie, chimie și anatomie, marcînd o răscruce a înțelepciunii umane. Un calif limitat și obtuz, Al-Mamun — rămas, iată, paradoxal, tocmai de aceea în istorie — a hotărît, în urmă cu 1 100 ani, „spargerea” Piramidei Mari, în căutarea intrării care să-l ducă la rivnite comori. Așa au dispărut pentru totdeauna „înscrisuri” ce puteau constitui pietre de hotar ale civilizației, distrugerea lor brutală sărăcind probabil umanitatea de un teazaur de lumină lăsat moștenire prin milenii, adevărat pisc al cunoașterii universale.

La toate acestea mă gîndeam în tăcere, urmînd drumul fostelor caravane spre Marea Oază, printre dunele de nisip care amplificau dureros razele solare. E cald; deschidem toate geamurile „Daciei”, să mai îndulcim zăpușeala. „Să oprești la Fântîna lui Iancu”, îi zice șoferului mecanic Nicolae Crețu, un ardelean domol, de pe lîngă Făgăraș. Ridic mirat din sprîncene: unde fîntînă în pustiul asta! Și mă lămuresc după încă un ceas de mers, cînd gîndul

Un adevăr pe care bunul zootehnist îl confirmă zi de zi

OCHIUL STĂPÎNULUI ÎNGRAȘĂ VITA

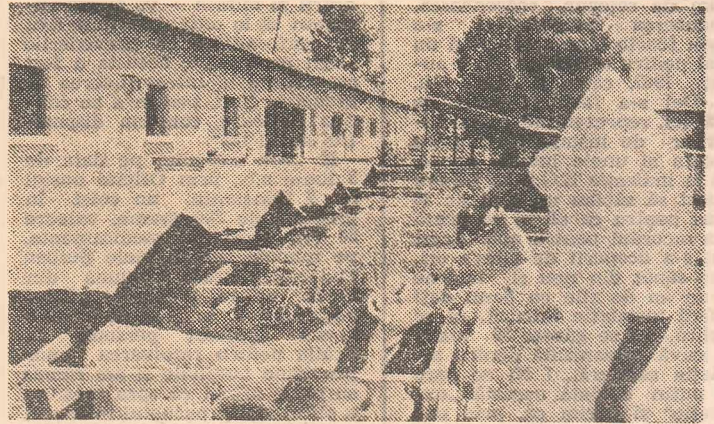
*Cu dorința de mai mult
și de mai bine*

Chiar și de la intrare dacă privești, înțelegi ușor că la ferma zootehnică de la CAP Peci Nou se muncește temeinic, cu spor.

Odată încheiat programul de modernizare, incinta unității arată exemplar, aleile de acces, adăposturile, moara furajeră. Și încă un amănunt, la fel de semnificativ, dotarea punctului de documentare, situat chiar în preajma grajdurilor. În acest spațiu se desfășoară învățămîntul agrozootehnic, analizele lunare și, tot aici, îngrijitorii, în clipele de răgaz, pot consulta cărți de specialitate. Punctul documentar mai posedă și o adevărată cronică la zi a ultimilor cinci ani de activitate ai fermei, din care se poate vedea limpede de la ce s-a pornit și, cite s-au realizat. În prezent, problema numărului unu, asigurarea furajelor este rezolvată. În stoc există 1140 tone fin, cu 20 la sută peste prevederile planului anual, și 800 tone grosiere. „Întreaga suprafață destinată bazei furajere, ne-a mărturisit președintele cooperativei, inginerul Ana Mureșan, am folosit-o în așa fel încît să obținem cantități cit mai mari de nutrețuri. Nu peste mult timp vom începe coasa a patra la lucernă. Vrem să asigurăm, pe perioada de tabulație, 1,5 tone de fibroase de cea mai bună calitate pentru fiecare bovină, la care se adaugă silozul ce urmează să fie obținut de pe cele 200 ha cultivate în acest scop, cu porumb, cantitățile de mei și rapiță strîse de pe cele 60 ha.

La ferma zootehnică de la CAP Peci Nou, unitate frun-tasă, se muncește cu dorința de mai mult și mai bine. Rezultatele îngrijitorilor Grigore Trif, Florica Paraschiv, Florica Matias, Sandu Tudor, Constantin Moldovan, Livia Puia sînt măsura hărniciei și sporului.

DUMITRU OPRÎȘOR ■

nea poporului a rostuit proverbul cu omul gospodar care-și face vara sanie și iarna car.

De asta ne-am convins și acum, în această lună de vară, la Cooperativa agricolă de producție Groși — Baia Mare. Primul cu care discutăm chiar la mijerea zorilor dimineții este inginerul Anton Rohian, șeful fermei agrozootehnice care, după ce ne arată animalele (foarte frumoase!), ține să accentueze că pe aceste meleaguri sînt crescute taurine din rasa Brună de Maramureș. Cercetarea și practica — apreciază șeful fermei — au demonstrat că în condiții identice de întreținere și furajare nici o altă rasă de import nu poate produce mai mult lapte și nici nu poate fi crescută cu cheltuieli reduse ca și rasa Brună de Maramureș. Apoi ne demonstrează, prin grafice convingătoare, că rasa de care vorbim are marele avantaj că aparține acestui loc ca fond genetic și corespunde cel mai bine condițiilor de climă și furajare specifice zonelor muntoase și deluroase. Iată, ne sînt arătate și performanțele de care este capabilă această rasă. Apelăm la limbajul mai sec al cifrelor dar pînă la urmă ele au înțelesul lor. În cooperativă sînt 250 de animale cuprinse în controlul producției de lapte al Oficiului județean de reproducție și selecție animală, dar din acestea sînt exemplare de la care se obține o producție medie de lapte mult peste 4 000 litri. În acest sens, vaca avînd numărul matricol 121, la a șasea lactație a dat peste 5 000 l de lapte, iar vaca cu numărul matricol 802, care provine din familia vacii „Mara”, de la care s-au obținut 9 616 l, promite să fie performantă. Cu adevărat notind aceste cifre care reprezintă după cum se vede mii de litri de lapte, îți pui firesc întrebarea: cum s-au obținut aceste producții de lapte? Din moment ce ele există înseamnă că aici s-a depus o muncă deosebită, nu numai fizică, ci și una în care s-a investit multă gîndire. Interlocutorii noștri au ținut să ne amintească un lucru important:

cum că toate calitățile și însușirile vacilor și ale reproducătorilor se transmit cu ușurință urmașilor atunci cînd se asigură o îngrijire și furajare corespunzătoare. Deci, apăsăm și noi: o îngrijire și furajare corespunzătoare! De aceea întrebăm cum se realizează acestea la ferma zootehnică a C.A.P. de la Groși — Baia Mare. Lămuriri aflăm de la Eugen Cîmpeanu, inginerul șef al C.A.P.ului. Așadar, cum reușește să asigure furajele pentru ca animalele să arate frumoase și mai ales, cu producții mari de lapte. După un dialog cu multe amănunte despre felul cum se gospodăresc cooperatorii de aici în privința asigurării furajelor, inginerul Cîmpeanu ne arată un sugestiv afiș editat de Secția de propagandă a Comitetului județean de partid cu prilejul unui schimb de experiență care a avut loc recent aici. Pe el citim triada necesară pentru a avea animale frumoase, cu producții sporite: CASA-RASA-MASA.

— Deci să vorbim despre masa animalelor, tovarășe inginer șef.

— Cel care cunoște terenurile cooperativei noastre știu că acestea nu diferă prea mult față de majoritatea unităților din zona de deal a Maramureșului. Dacă avem unele condiții deosebite acestea nu sînt însă în favoarea zootehnicii. Mă refer la simplul fapt că multă vreme unitatea noastră n-a avut nici măcar un hectar de pășune. Acum am amenajat o pășune cultivată de 22 ha pe un teren care înainte nu producea nimic. Animalele tinere, de pînă la 1 an, sînt în tabere de vară. Intrucit vacilor nu le este destinat nici un petec de pășune era firesc să ne orientăm preocupările în producerea și asigurarea unei abundențe de furaje la iesle, tot timpul.

De remarcat că aici a sporit cantitatea de trifol aîit prin extinderea suprafeței cultivate, dar mai ales prin creșterea producției la ha — de la 20 tone în urmă cu 6 ani la peste 35 tone la ha în anul trecut.

GH. PĂRIA ■

O triadă cu virtuți deosebite

Unii gospodari s-au pregătit de pe acum pentru iarnă. Vremea lucrului pentru fărăn este tot anul doar anotimpurile mai schimbă ritmul și locul lui de muncă. S-ar părea că iarna îl mai ocrotește, îl adună pe lîngă casă, nopțile lungi îi mai leagă-

nă visele. Nimic de zis, iarna, omul țarinei mai are un pic de răgaz dar pentru aparenta liniște din anotimpul alb se pregătește încă din vară. Acum, vara, e bătălia pentru griu, dar pe același loc stă și cea pentru furaje. Nu degeaba înțelepciun-

Proiectele întreprinderii pentru Executarea și Exploatarea Lucrărilor de Îmbunătățiri Funciare Bacău vizează nemijlocit sporirea eficienței agriculturii județului, care reclamă, în continuare, lucrări complexe de ameliorare a solului, extinderea terenurilor irigate. Astfel, întreprinderea băcăuană are în perspectivă promovarea unui sistem de irigații în sudul județului, unde deficitul de apă este mai mare și se accentuează în lunile iulie și august. S-a întocmit, în acest sens, documentația necesară pentru irigarea unei suprafețe de peste 5 000 ha din acumularea Berești, proiectul fiind în stadiul obținerii vizei finale pentru a se trece la execuția sa.

Și pe Valea Bistriței este „în lucru” sistemul de irigații Hemeius-Blăgești. Numai că, așa cum ne-a relatat directorul I.E.E.L.I.F. Bacău, Viorel Aramă, Ministerul Energiei Electrice nu dă avizul tehnic pentru promovarea investiției necesare. Sigur, e dreptul și chiar îndatorirea unui ministru de a aviza sau nu, în conformitate cu legea, o lucrare de asemenea importantă. Nu analizăm, de aceea, temeiurile specialiștilor din

minister (cel puțin, deocamdată), dar remarcăm, totuși, o întimplare care s-ar putea să aibă tilcul ei în refuzul respectivului aviz. Așa cum ne-a confirmat și consilierul juridic Ionel Lăzărică de la întreprinderea băcăuană, Întreprinderea Electrocentrale Bistrița Piatra Neamț a pretins I.E.E.L.I.F. Bacău să plătească apa pe care o lua din

1 000 m³ avînd în vedere lucrările (pompare etc) prestate. De altfel, susțin cei de la I.E.E.L.I.F. Bacău, atunci cînd s-au construit acumulările respective, s-a ținut seama și de nevoile agriculturii, astfel că s-a prevăzut o dimensionare corespunzătoare a lacurilor. În fond, înaintea construirii barajelor, apa pentru agricultură se lua

Neamț (și care, pînă în prezent, nu și-au recuperat toți banii ce apucaseră să fie încasați pentru apa din acumulări) pînă acum refuzul (sau numai amînarea?) avizării susmenționate tocmai pe seama propriului refuz de a plăti apa care, de fapt, nu trebuie plătită. Mai pe sleau spus, logica subterană a neacordării avizului ar fi cam aceasta: nu vrei să plătești apa, ba ați mai umblat și prin tribunale, atunci n-aveți aviz tehnic.

Sigur, se poate pierde un proces și nu e rău dacă această pierdere e un cîștig în plan social-economic general, e bine, chiar, cînd ea exprimă un triumf necesar, acela al legalității. Sintem încredințați că există și alte explicații, de ordin obiectiv, ale refuzului de a da avizul tehnic necesar I.E.E.L.I.F. Bacău. După cum sintem la fel de încredințați că acordarea avizului va avea, totuși, loc, că o decizie adecvată se va lua, și nu „la supărare”. Este, oricum, cert că, în acest moment, pămîntul are nevoie de apă și că setea lui nu poate fi potolită cu ploaia de vorbe din hîrtii.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Vînzătorii de ploaie

acumulări spre a o introduce în sistemele de irigații, și anume cu 110 lei pentru 1 000 m³, în baza Ordinului 516/1965 coroborat cu Ordinul 44/1984, ambele emise de M.E.E. Respectiv, dispoziții vizează însă, sustine consilierul juridic, numai apa utilizată de unitățile industriale. În cazul unităților agricole se practică alte prețuri (18 lei pe 1 000 m³ de regulă) și acestea reprezintă contravaloarea unor lucrări. La Botoșani, de pildă, din acumulări aparținînd Consiliului Național al Apelor, apa este livrată cu 30 lei pentru

din riurile care aduc acum apele în acumulări.

Am reluat această argumentație care a făcut, de altfel, parte din susținerea întreprinderii băcăuane într-un litigiu soluționat de Tribunalul Suprem în favoarea I.E.E.L.I.F.

Concluzia, în temeiul legii, este că apa pentru irigații, preluată din acumulările hidrotehnice, desigur în cantitățile și condițiile tehnice reglementate legal, nu trebuie să coste nimic.

Cei de la Bacău, cîștigătorii unui proces neolăcut pentru întreprinderea M.E.E. din Piatra

unei căni de apă ne amplifică setea. Chiar la intrarea în oază, sub umbra săracă a primului palmier, două tinere întreprinzătoare au amenajat un fel de popas „la botul calului”, unde bem pe nerăsuflăte cite 2 sticle de „pepsi”, fără să mai băgăm de seamă că nu sînt, deloc, de la gheață...

„Fintina lui Iancu!” Cu dorul de țară în suflet, mecanicii și tehnicienii de la „Tractorul” sînt nevoia să-și puncteze itinerariile lor de muncă cu denumiri dragi, care le-aduc aminte de casă. Pornim mai departe, spre centrul de mecanizare El Fayum. La volan Gică Dobre fredonează un cîntec ciudat, „Foaie verde ananas / patru luni a mai rămas”.

— Gică este de doi ani aici, mă lămurește Petrică Coftas, al treilea membru al echipei de „service”. La sfîrșitul verii pleacă acasă. Noi mai avem de stat. Nu ne plîngem, noi știm de ce am venit aici. Avem o misiune de îndeplinit și dacă scrieți ceva la ziar, asigurați-i pe tovarășii noștri de muncă din uzină că ne străduim să nu-i facem de ris, că ne îndeplinim cum trebuie datoria. Atîta doar că dorul de țară, de cei dragi de acasă, te tulbură, oricît ai fi de tare. Cînd ne luăm cu munca, însă, mai uităm. Și de muncă este, o să vedeți.

Centrul de mecanizare El Fayum seamănă mult cu stațiunile de mecanizare de la noi. Încă de la intrarea Daciei cu însemnele „Universal-tractor” în curtea unității, sîntem salutați cu repetate gesturi prietenești, cu bucurioase stringeri de mină. Ne întîmpină Eizet Mahmud Mohamed, șeful centrului, pe care îl vîd îmbrățișîndu-se cu Gică Dobre, cel mai... priceput vorbitor de arabă dintre români. Sînt mai întîi trecute în revistă tractoarele în garanție, activitate obișnuită, de rutină. Nu sînt probleme la acestea.

— Să-l vedeți acum pe Gică, cum îi bagă în ședință, îmi zice zîmbind Crețu, cînd o să-l cheme la tractoarele mai vechi.

Și într-adevăr, în jurul lui Dobre s-au adunat vreo 8—10 mecanizatori. „Ce le spune”, întreb eu, cu curiozitate. „Păi le spune cam așa: „Bine Husein, tu ești doar „driver”? Cine vrei să-ți îngrijească motorul, să schimbe la timp filtrul și uleiul? Tractorul e ca omul; trebuie să-l îngrijești, să-l cureți. Adu o cîrpă să-l ștergem împreună, să-l ungem... Și tot așa, pe totu asta, le facem încă o dată instructajul de întreținere și exploatare. La „centre” sînt mecanizatori tineri, pe care, practic, tot noi i-am „școlit”; cei care sînt și proprietari sînt mai grîjii, mai cu experiență...”

La un tractor este reclamat un zgomet „suspect”. Petre Coftas constată repede „defectul”. Mecanicii din „Centru”, tot tineri, i-au schimbat ventilatorul, dar au uitat să strîngă un șurub la masca față, care... vibra, într-adevăr. La altul, o simplă garnitură, schimbată la filtrul de motorină, elimină o scurgere; alături Nicu Crețu explică pe viu cum se face un reglaj hidraulic. „Dar bine, astea nu mai sînt în garanție”, zic eu. De ce...

— Pentru că au încredere în noi și în produsul nostru, îmi spune Crețu. Treaba asta ne ia un ceas, două în plus, dar prietenia rămîne și pentru cei ce vor veni pe-aici, în locul nostru. Uitați-vă, e curtea plină cu tractoare; și americane și englezești, iar cele două de-acolo sînt japoneze. Și totuși le folosesc mai mult pe ale noastre. Au mai multă încredere în ele, le cunosc, le știu, mai pe scurt, le plac tractoarele românești, asta e!

În biroul șefului de „Centru”, stăm de vorbă, cu un pahar de suc în față; evident despre tractoare... „Sînt puternice, ușor de minuit și nepretențioase, adică țin la tăvăleală, îmi spune rar, să înțeleg bine, Eizet Mohamed. Dar cel mai mult ne place cu românii, că meseria nu se... fură ci se învață împreună. Ca între prieteni”.

La plecarea, aceleași îmbrățișări și parcă, mai călduroase și sincere stringeri de mină. Ni se dau, pe drum, pungi cu portocale: „E cald în deșert. O să vă fie sete”, ne convinge adjunctul șefului de centru și adaugă: „Vă așteptăm să mai veniți chiar dacă n-o să aveți treabă la noi!”

Drumul spre Cairo a fost parcă mai reconfortant, iar un apus de soare în deșert, rămîne într-adevăr unic. Cel puțin pentru reporter, care îl vedea prima oară...

D.D. RUJAN ■

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ „Sintem un cartier de membri cooperatori ai C.A.P. 6 MARTIE” din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, județul Bacău. Situndu-ne la circa 5 km de rețeaua orășenească, conducerea cooperativei s-a gândit foarte bine organizând un local pentru o frizerie. La 5 august 1987, către E.G.C.L. Gh. Gh.-Dej s-a facturat suma de 2.430 lei, reprezentând costul lucrărilor de instalații sanitare precum și unele lucrări anexe. Tot la indicația E.G.C.L., ne-am apucat să săpăm un șanț de 30 metri pentru ca să ni se poată face racordul pentru apă. Acest șanț s-a acoperit de câteva ori, l-am săpat din nou și lată-ne de un an de zile cu banii dați și fără instalație întrucât, ni se explică, nu se găsesc 30 metri de țevă galvanizată pentru instalația sanitară...! Ni se pare cel puțin ciudată această „explicație” și dorim ca, prin publicarea acestor rânduri, comoditatea unora să fie învinsă iar noi să putem beneficia de obiectivul igienico-sanitar, plătit de altfel, și care ne este necesar” (semnează Ioan Podaru, împreună cu un număr de șase cooperatori).

■ Primim, din partea Consiliului popular al sectorului 5: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Mihaela Dumitrescu din București, strada Lunca Florilor nr. 3, apartamentul 138, sectorul 2 — scrisoare trimisă nouă spre competență rezolvare — va comunicăm următoarele: familiei Dumitrescu i-a fost repartizat prin întreprinderea „VICTORIA CHIMICA”, unde se află locul de muncă al soțului, apartamentul 75/3 camere din blocul S.34 — Sebastian, sectorul 5, situația locativă a acesteia fiind astfel rezolvată favorabil”.

■ Consiliul popular al județului Constanța: „În legătură cu scrisoarea adresată de Vasile Filimon din Focșani, strada Cuza Vodă nr. 69, prin care acesta solicită unele lămuriri legate de dosarul său de pensie: Oficiul de pensii Focșani, cu care am luat legătură în data de 30.06.1988, ne-a precizat că dosarul de pensie al numitului, transferat de noi la data de 6 februarie a.c., s-a primit în aceeași lună la oficiul de pensii Focșani, urmând ca plata să se facă de către acest oficiu începând cu luna martie a.c., drep-turile de pensie restante urmând a fi expediate de către oficiul Focșani pentru achitare între 23—26 iulie 1988”.

■ „Ne adresăm dumneavoastră pentru a vă sesiza un fapt care, deși trecut cu vederea de către conducerea A.E.I. (Asociația economică intercooperatistă) Șercaia, are urmări dintre cele mai neplăcute pentru noi, locuitorii acestei comune din județul Brașov: piriul Șercaia care străbate comuna noastră era până acum cițiva ani o adevărată binefacere, cu o faună bogată, constituind un punct de atracție și agrement. Din pricina gunoaielor și mustului rezultat de la A.E.I., deversate în piriu, situația a devenit intolerabilă: poluarea apei a dus la dispariția treptată a peștilor, datorită căldurilor toride copiii, și chiar oameni în vîrstă, continuă să se scalde în acest piriu extrem de poluat. Au apărut diverse boli ale pielii ce se manifestă prin bătăci și usturimi pronunțate. Problema respectivă s-a mai discutat pe diferite planuri, dar fără nici o finalizare concretă. Sperăm ca măsurile ce se impun” (Scrisoarea este semnată de către Violeta Borea, împreună cu un număr de 18 cetățeni ai comunei).

■ Consiliul popular al municipiului București — CAGCMB: „La scrisoarea Asociației de locatari din strada Vasile Stănescu nr. 17, blocul 42, sectorul 2 — prin care se semnalau unele deficiențe în construcția blocului — va comunicăm: Antrepriza construcții montaj nr. 3, întreprinderea antrepriză instalații București și întreprinderea antrepriză construcții edilitare și drumuri București au executat lucrările solicitate ce le reveneau. Lucrările la rețeaua de gaze naturale pentru bucătării au fost executate de către Antrepriza construcții montaj petrolier Cătelu, din cadrul Ministerului Petrolului, acesta din urmă depunând dosarul definitiv de gaze la I.R.I.D.G.N.B.”.

■ Consiliul popular al județului Constanța: „Urmare ce-

rerii numitel Adina Călin din municipiul Constanța, strada București nr. 2, blocul L 104, apartamentul 2 — prin care solicită sprijin în vederea încălzirii în muncă — vă facem cunoscut că la data de 8 iulie a.c., în conformitate cu prevederile Legii nr. 24/1976, aceasta a fost repartizată la Întreprinderea de industrie linii, pentru a se califica filatoare, conform dispoziției nr. 11133”.

■ „Am expediat pe data de 3 iunie a.c., prin Oficiul poștal nr. 7 Constanța, un colet în greutate de 200 grame, valoare 50 lei, conținând medicamente, pe numele surorii mele Șerban Tudorița, strada Comuna din Paris nr. 13, Brăila — oficiul poștal nr. 5. În ziua de 7 iulie m-am deplasat personal la Brăila pentru rezolvarea unor probleme familiale și am rămas surprins aflând că sora mea nu a putut ridica pachetul în cauză, datorită unor neconcordanțe de adresă; în aceeași zi m-am prezentat eu însumi la oficiul nr. 5 Brăila pentru a ridica pachetul, dar nu am reușit acest lucru (în mod normal, după 10 zile de la neridicarea coletului de către sora mea, acesta trebuia returnat la Constanța). Mi s-a cerut să plătesc taxă de magazinaj (?), am refuzat, solicitând ca pachetul să fie trimis măcar acum la Constanța, așa cum ar fi fost necesar să se procedeze mai demult. Astăzi, 18 iulie — data la care mă adresez redacției — se implinesc 45 de zile de la expedierea coletului și acesta încă nu a ajuns înapoi la Constanța!” (Marin Șerban, b-dul Tomis nr. 287, blocul T 12, scara C, apartamentul 89, Constanța).

■ Consiliul popular al Sectorului 3: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Ion Lepădatu din București, Calea Vitan 211, blocul 30, apartamentul 121, prin care se sesizează faptul că unii locatari din bloc subînchiriază apartamentele, vă facem cunoscut că sesizarea a fost rezolvată în sensul că administratorul și comitetul de bloc au făcut cunoscut circumscripției financiare și I.C.R.A.L. Vitan centrul 4 cele menționate mai sus, acestea aplicând sancțiuni și promovind acțiuni de evacuare a unor persoane din bloc, pentru neuz de locuință”.

■ Din partea I.G.M.: „La scrisoarea cetățeanului Attila Miklos din comuna Zetea nr. 1053, județul Harghita, vă comunicăm următoarele: în urma verificărilor efectuate s-a stabilit că numitul nu s-a adresat organului de miliție competent a soluționa astfel de cereri, așa cum arată în scrisoare, neconfirmându-se nici faptul că el a lăsat o copie a hotărârii judecătorești la poarta unității. Recent, primind prin intermediul revistei FLACĂRA copia legalizată a hotărârii judecătorești prin care s-a dispus restituirea videocasetofonului „Universum VH-555”, s-a luat măsura predării aparatului către A.M.; restituim scrisoarea, mai puțin copia hotărârii instanței de judecată, care a rămas în arhiva organelor de miliție”.

■ Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale, ocrotirea mamei, copilului și tineretului: „Urmare scrisorii adresate de către Gheorghe Moraru din Drobeta T. Severin, strada Mihai Viteazul nr. 25, blocul Z 7C, scara 1, apartamentul 6 — prin care solicită sprijin în obținerea unui medicament necesar tratării copilului său — vă informăm că s-a dispus livrarea medicamentului respectiv, prin Oficiul farmaceutic Craiova”.

■ Două scrisori, sesizând lipsa din magazinele de specialitate din zonă a unor produse: — Ioan Oprișan (din Brașov): fiind fotograf amator — de prin luna martie întâmpină greutăți chiar în procurarea filmelor alb-negru; se găsesc doar filme în casete speciale SL, dar printre amatori sînt foarte rare aparatele foto ce funcționează cu astfel de casete.

— Maria Iancu (din București): se întreabă, și pe bună dreptate, dacă este normal ca dînsul, cumpărător, să dea 300 lei pentru o garnitură de duș completă — care se găsește — în loc să-și repare dușul defect — cu cîteva zeci de lei, înlocuind garnitura din plastic și furtunul de 1/2 — care nu se găsesc !?

■ Consiliul popular al Sectorului 6: „Urmare sesizărilor

înaintate redacției prin care se solicită unificarea într-o singură asociație a celor două asociații de locatari existente în cadrul blocului O 15 din Bd. Uverturii nr. 83, vă informăm următoarele: în adunările generale de la cele două asociații de locatari, s-a aprobat unificarea acestora și s-au ales comitetul, comisia de cenzori și administratorul în comun. S-a confirmat comitetul ales, urmînd a se reface contractele cu furnizorii, cit și unificarea contului la C.E.C.”.

■ Ioan Lungu din Brașov, strada Calea București nr. 52, blocul S 24, apartamentul 35 — bloc făcînd parte dintr-un întreg șir de construcții noi din jurul Liceului de Informatică nr. 1, și în numele locuitorilor cărora ni se adresează — după ce se plînge de lipsa unor terenuri de joacă amenajate pentru copii între blocuri (a căror realizare, între noi fie spus, ține în primul rînd de activitatea familiilor respective și abia apoi de sprijinul datorat, firește, de către edili), sesizează și un aspect, de data asta imposibil de rezolvat fără sprijinul acestora din urmă, și anume: dacă pînă acum circa trei ani, copiii și tinerii locuitori din zonă beneficiau de serviciile a 2 (două) cofetării, la ora actuală nu mai funcționează nici una...! „Beneficiază” în schimb de serviciile berăriei „CIUCAȘ”, unde sînt tentați — copii și elevi — să intre pentru a servi „un corn cu mere, sau (mai des) o plăcintă cu bere”, după cum plastic se exprimă I.L. Berărie ai cărei clienți maturi oferă adeseori un aspect jalnic, mai mult incinsî decît răcorii de băutura consumată și care deranjează locatarii din vecinătate, poluînd aerul și liniștea oamenilor și călcînd zona verde din apropiere. Sperăm că situația înfățișată va da de gîndit celor în drept.

■ „Mă numesc Teodor Vesa și locuiesc în satul Rădești nr. 177, oficiul poștal Almaș, județul Arad, și vă rog să mă ajutați în următoarea problemă: sînt pensionar de invaliditate gradul II — C.E.C. nr. 0266375 — și aparțin de Oficiul de pensii de stat Arad. În lunile februarie și martie a.c. mi s-au reținut din pensie sumele de 280 lei, deci 560 lei, opriți pentru o datorie pe care am avut-o la Cooperativa de credit Gurahont. Între timp eu am achitat suma de 560 lei și păstrez chitanțele poștale respective. Mergînd cu chitanțele respective la Oficiul de pensii Arad, pentru a recupera suma opriată, mi s-a spus să mă prezint la Cooperativa de credit Gurahont, căreia i se virasere între timp banii mei. Am făcut patru drumuri între Arad și Gurahont — 150 km distanță — pentru a afla de fiecare dată că „banii n-au ajuns la noi, adică la Gurahont, nici pînă astăzi !” „...Sînt un om suferînd, și totuși, iată, sînt plîmbat de la o instituție la alta în vederea recuperării unor drepturi ce mi se cuvin, suma nu este mare, pentru mine contează însă, cit să mai aștept ?!”

Sperăm că nu va mai fi nevoie de așteptare, poate că acum, cele două instituții fiind puse față în față, încurcătura se va rezolva cit mai repede și în folosul dumneavoastră.

■ Procuratura Municipiului București: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Victoria Condeșteanu din București, intrarea Teiul Doamnei nr. 1, blocul 19, apartamentul 53, Sectorul 2, remisă nouă spre soluționare, vă comunicăm următoarele: prin rezoluția nr. 499/P/1988, Procuratura locală a Sectorului 2 în baza articolului 348 c.p.p. a dispus anularea, ca fiind false, angajamentelor de plată întocmite pe numele de Condeșteanu Victoria, Alexandrina Vasilache, Roxana Vaniček, Mihai Iacob și Elena Cernăianu. În prezent, Victoria Condeșteanu are deschisă calea revizuirii sentinței civile nr. 8086/1.12.1987 a Judecătoriei Sectorului 2 București, situație care i s-a comunicat și acesteia. S-a comunicat de asemenea la I.P.P. Băneasa, locul de muncă al Victoriei Condeșteanu, anularea

ca fals a angajamentului de plată întocmit pe numele acesteia”.

■ „Mă numesc Nicolae Arhip și domiciliiez în Iași, bulevardul Alexandru cel Bun nr. 3, blocul XII, scara A, apartamentul 2 și vă cer sprijin în rezolvarea următoarei probleme: în ziua de 31.08.1987 am cumpărat un acumulator auto de 45 A, produs de Întreprinderea de acumulatori Bistrița, cu prețul de 774 lei, de la magazinul de piese auto din strada Pocurari — Iași, cu bonul nr. 37607... după patru luni de funcționare, acumulatorul s-a defectat. Fiind în termen de garanție, m-am prezentat cu el în ziua de 4.02.1988 la cooperativa „PRESTAȚIUNEA” — Iași, Centrul nr. 70, care mi-a eliberat bon de garanție cu nr. 1188, spunîndu-mi-se să încerc să-l iau peste aproximativ două săptămîni. De la acea dată merg aproape săptămînal — ultima dată a fost în ziua de 14.07. a.c. — dar zadarnic. Vă rog să mă ajutați, prin publicarea acestor cîteva rânduri, să intru în posesia acumulatorului dorit pentru a putea circula și eu cu autoturismul care a făcut, după cum vedeți, o pauză destul de lungă...”

■ Consiliul popular al municipiului București — Direcția generală comercială: „În legătură cu scrisoarea adresată de către Nicolae Lipan din strada Mănăstirea Honezu nr. 16, Sectorul 1 — cu privire la unele aspecte negative constatate la magazinul alimentar „FURNICA” din Calea Grivitei nr. 210, Sectorul 1, vă aducem la cunoștință următoarele: la verificările efectuate la unitatea menționată mai sus se confirmă faptul că în data de 20 aprilie 1988 a fost primită cantitatea de 360 litri lapte și 240 bucăți borcane iaurt. Din jurnalul cumpărătorului, registrul unic de control cit și discuțiile și declarațiile date de mai mulți cumpărători din zonă, nu a reieșit că s-ar fi reținut 3—4 navete cu lapte de consum pentru vinzarea preferențială și nici pentru a fi vindute la suprapreț. Cu ocazia controlului însă au fost constatate alte abateri de la regulile generale de comerț, pentru care sefa de unitate, Viorica Gănescu, a fost sancționată contravențional și totodată i s-a atras atenția să evite aspectele de natură celor sesizate de numitul N.L.”

Rămîne în atenția noastră și se va urmări în continuare de către organele de control din întreprindere măsurile ce au fost întreprinse pe această linie”.

■ Consiliul popular al municipiului Drobeta T. Severin: „Privind scrisoarea semnată de către Emil Mateescu, prin care acesta solicită sprijin în acordarea unei locuințe corespunzătoare din fondul locativ de stat: numitul este om al muncii în cadrul Complexului C.F.R., iar soția sa este casnică; are doi copii în vîrstă de 2 ani și, respectiv, 6 luni. Locuiește în municipiul nostru, Aleea Nufierilor nr. 12, blocul L2, scara 1 apartamentul 4 — care este o garsonieră confort IV.

În ședința Comitetului Executiv al Consiliului popular al municipiului Drobeta T. Severin din 4 iulie a.c., s-a aprobat repartizarea a două apartamente în cota Complexului C.F.R., din care unul cu 3 camere va fi atribuit sus-numitului, fiind primul pe lista de priorități”.

■ Procuratura Generală a R.S.R.: „La scrisoarea adresată revistei de către Dumitru Tănăsescu din satul Tutana, comuna Băiculești, județul Argeș — scrisoare trimisă nouă spre competență rezolvare — vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare.

■ Consiliul Popular al Municipiului București: „Urmare scrisorii adresate de către Boris Popa din București, strada Londra nr. 32, sectorul 1 — prin care acesta semnalează

unele deficiențe pe linia respectării prețurilor maxime de mercurial în noua piață Floreasca, vă comunicăm: din verificările efectuate de organele de control ale C.P.M.B., rezultă că deficiențele semnalate sînt reale. Față de cele constatate, Administrația piețelor sector 1 a pus în discuția C.O.M. atitudinea șefului de piață Rădoi Ion care a fost sancționat conform Codului Muncii articolul 100 litera „b” cu avertisment și diminuarea retribuției pe luna mai a.c. cu 5%; totodată i s-a atras atenția că, la prima abatere, va fi destituit din funcție”.

Pagină realizată de
HORIA PĂTRAȘCU

Poșta redacției

Pană Oana — Turnu Măgurele: Nu știm ce vîrstă aveți, deci nu știm să vă răspundem exact. Oricum, la un liceu economic sau la A.S.E. ● Zonte Maria — com. Mălușteni (Vaslui): Pot beneficia de pensie pentru pierderea capacității de muncă numai persoanele încadrate care, datorită unor accidente sau boli contractate în timpul îndeplinirii sarcinilor profesionale și-au pierdut total sau în cea mai mare parte capacitatea de muncă (Legea 3/1977, art. 23). Pe baza recomandării medicului specialist, fiica dv. poate fi internată în Căminul spital Huși, cu întocmirea formelor legale de către Consiliul popular comunal. ● Mătrescu Mihai — Filipești de Pădure: Cererea dv. nu este îndreptățită, deoarece plata drep-turilor bănești cuvenite pentru munca prestată se face după calitatea și cantitatea acesteia. ● Roman Claudia — Cluj-Napoca: Prezența unității unde este încadrat tatăl dv. hotărîrea judecătorească definitivă prin care vi s-a stabilit pensie de întreținere. În răspunsul pe care l-am primit se susține că nu există acolo actele respective. ● Grup de locatari, Bloc „d” cartier Valea Roșie — Craiova: Cele sesizate sînt reale. S-a atras atenția familiilor Tănase Gheorghe și Bacriu Jeni să facă igienizarea apartamentelor ce le dețin, altfel vor fi sancționate conform Legii 10/1982. ● Ciorea Iosif — Borșa: La schimbarea domiciliului trebuia să cereți radierea și din evidențele organului financiar Botoșani și trimitearea dosarului la Borșa, iar plata pentru semestrul II 1987 nu are temei legal la serviciul financiar Borșa. Cereți acestuia restituirea sau compensarea în contul obligațiilor dv. viitoare. ● Andrieviț Ioan — Oradea: Răspunsul nostru publicat anul trecut este valabil. ● Silăgeanu Emil — com. Nădrag (Timiș): 1. Puteți solicita întreprinderii unde ați lucrat să vă transfere fondul social în contul unității unde lucrați în prezent. 2. Da. ● Miron Emiliana — București: S-a comunicat sistarea popririi. Dar vă comunicăm la rîndu-ne că este cazul ca fiica dv., studentă, să nu se mai pună în situația de a fi amendată, tot „conform legilor din țara noastră”. ● Rusu Petru — com. Cămarăș (Cluj): Postul pe care îl solicitați nu vă poate fi încredințat, deoarece responsabilitatea și volumul de muncă depășesc posibilitățile unui om bolnav, cum sunteți. E bine, credem, să acceptați postul oferit de I.A.S. ● Dima Horia — Săscut: Ce vi s-a spus e adevărat. Doar la o întreprindere care organizează cursuri de calificare. ● Baza-van Maria — București: Nu e bine să credeți tot ce vă spune copilul, ca scuză pentru rezultatele proaste la învățătură. Tineți o permanentă legătură cu tovarășa învățătoare a clasei și cu conducerea școlii, nu-l mai lăsați să absenteze și su-pravegheați-l cînd își face temele. Nici o anchetă nu-i poate da vreunui elev cunoștințele pe care nu și le-a însușit, ci numai conștiințiozitatea la învățătură.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

CULTURĂ ȘI DEMOCRAȚIE

În epoca inaugurată de istoricele lucrări ale Congresului al IX-lea al partidului, mobilizarea tot mai amplă și în multiple forme a cetățenilor la elaborarea, adoptarea și înfăptuirea politicii noastre interne și externe, a devenit o linie directoare majoră în strategia transformării revoluționare a societății românești, afirmând convingător, în practică, concepția realistă, cu un trainic temel științific, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conform căreia „socialismul îl realizăm cu poporul, pentru popor, că dezvoltarea continuă a democrației muncitorești revoluționare constituie un factor esențial pentru făurirea cu succes a socialismului și comunismului, pentru înaintarea patriei noastre în dezvoltarea sa economico-socială, la ridicarea bunăstării generale a poporului în întărirea independenței și suveranității țării”. Corespunzător acestei concepții novatoare, animată de un profund patriotism și de o înaltă responsabilitate pentru destinele națiunii, s-a creat și s-a îmbunătățit continuu, un sistem larg, funcțional și original de organisme democratice — congresele oamenilor muncii din industrie, agricultură, cercetare științifică, învățământ, cultură și din alte domenii, s-au instituit consiliile și adunările proprietarilor și beneficiarilor avuției naționale la toate nivelele structurii economico-sociale, toate acestea venind cu o contribuție însemnată la clarificarea și soluționarea problemelor specifice fiecărui sector de activitate, la stabilirea în comun, a măsurilor adecvate de accelerare a progresului multilateral al țării. Totodată, consultarea permanentă, dialogul efectiv al conducătorului partidului și statului nostru, cu lucrătorii din întreprinderi și instituții, de pe ogoare, de la orase și sate, cu ocazia vizitelor de lucru întreprinse frecvent în toate județele țării, dezbaterile publice a legilor, a măsurilor, a hotărârilor de in-

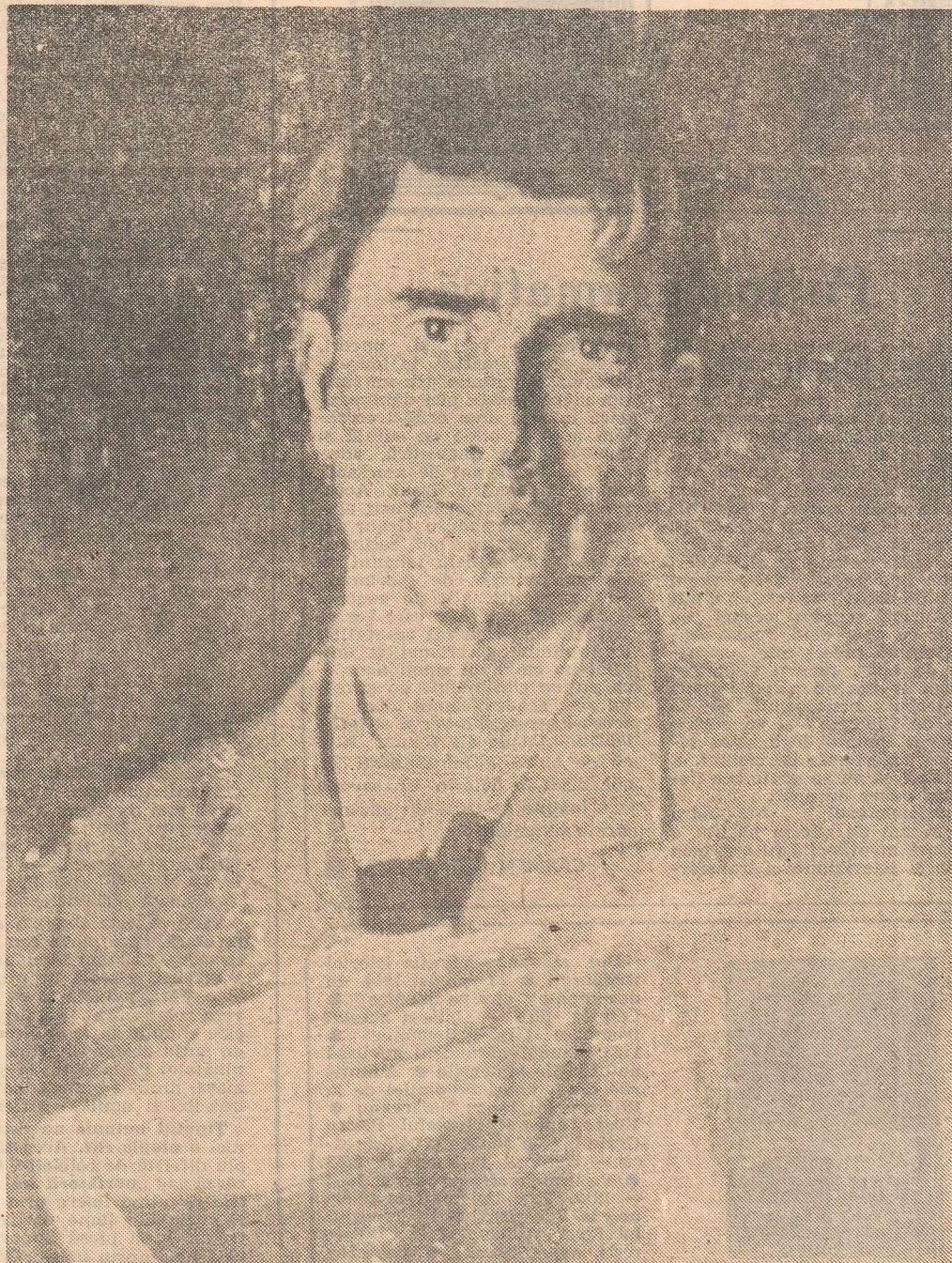
teres general, s-au dovedit, în timp, importante elemente catalizatoare ale gândirii și acțiunii revoluționare a maselor, prin contribuția lor conferind politicii — „o bază temeinică — experiență, înțelepciunea celor ce o înfăptuiesc” — așa cum s-a prevăzut încă de la Congresul al IX-lea al partidului. În același cadru referențial, se înscrie preocuparea stăruitoare a conducerii superioare de partid, de promovare la nivelul unităților, acolo unde, în fond, se hotărăște îndeplinirea planurilor de dezvoltare economico-socială, a autoconducerii și autogestunii muncitorești, determinând în mod evident o creștere substanțială a spiritului de răspundere a oamenilor muncii, sporirea considerabilă a investițiilor lor de inteligență și competență, a inițiativelor vizând continua îmbunătățire a indicilor calitativi și cantitativi ai producției, întărirea disciplinei, a ordinii, afirmarea unei atitudini active, militante pentru dezvoltarea și apărarea proprietății socialiste, de stat și cooperatiste.

În condițiile actuale, de amplu impact social a revoluției științifico-tehnice contemporane, de confruntare cu exigențele sporite ale noii revoluții agrare, cind practica avansează permanent probleme multiple, adesea inedite, complexe și dificile, efectivitatea democrației muncitorești-revoluționare, angajarea la modul direct și concret a oamenilor muncii la conducere, la actul decizional, la întemeierea rațională și fundamentarea științifică a acestuia, în deplină concordanță cu legile obiective ale progresului, cu schimbările ce intervin în diversele domenii de activitate, solicită estimarea și luarea în considerație a factorilor care potentează calitatea superioară a participării, fiindcă, în cele din urmă, acest element intervine hotărâtor în orientarea și determinarea prefa-

(Continuare în pag. 14)

MIHAI RADUCANU

Panteon cultural românesc

Ștefan Luchian : 120 de ani de la naștere

Atelier literar

de Darie Novăceanu

in pag. 15

Ploaia de culori

Zugrăvit cu fața ștearsă

Muri zugravul ca răpus de flori ;
Din cer se scutură ca o pedeapsă
Incandescența ploaie de culori.

Pe pinza veche unde-și doarme somnul
Alunecă din cind în cind o stea —
Innobilind durerea sa și chinul
Și ceasul răzvrătirii — cind picta.

Ingenuncheat în palmă, lingă piept,
Ca o iubită de demult întoarsă,
Penelul : stă de strajă inocent
La degetele ce-i dădură viață.

Pe frunte răstignindu-se inert
Vin fluturi albi din primăveri tîrzii
Și ca o muzică, dintr-un sublim concert,
Străluminează lacrima dintii.

GEORGE COȘARU

Artistul — conștiință a epocii sale

ȘTEFAN RUHA:

„Omul e născut pentru fericire“

— Nu-i chiar așa. Talentul singur nu-i destul. Cunoșc mulți oameni admirabili înzestrați dar care s-au pierdut. Cine se leagănă cu iluzia că e de-ajuns talentul, se însăla amarnic. Fără trudă, fără renunțări, fără puterea de a nu te menaja nici o clipă și de a cere de la tine tot mai mult, cu fiecare zi ce trece, nu poți să atingi marea performanță. În orice domeniu. Cine muncește cu ochii la ceas, ca să vadă cît mai are de lucrat, de studiat, e un trișor. Un trișor care nu-i înșală în primul rînd pe ceilalți, ci chiar pe el însuși. Iar trișatul, mai dovrește sau mai tirziu, se plătește scump. E un cuvînt cumplit care exprimă însă exact situația celui care, dorind mult, dorind uneori chiar prea mult, nu are forța de a investi destul pentru aceasta și așteaptă ca totul să-i pice din cer de-a gata, ca pe ceva cuvenit.

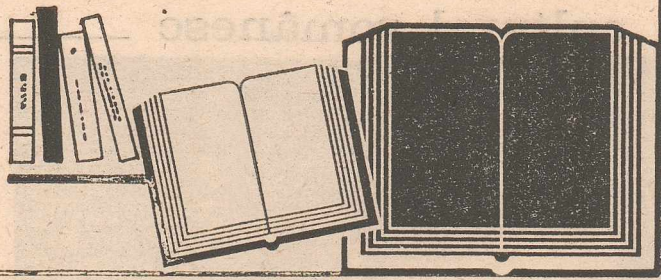
— E vorba, deci, de ratare.
— Da. Iar în situația aceasta, după părerea mea, nu se pot afla doar artiștii. Ea poate fi cunoscută de oricine, în orice profesie.
— E o postură jalnică a omului.
— E mai ales dezonorantă pentru el. Avem o singură viață, care durează cît durează : cum să-ți bați joc de ea și s-o irosești fără ca să-i cunoști adevăratul preț ?
— Ratarea are întotdeauna nevoie de spectacol.
— Într-adevăr. De obicei, ratatul se lamentează în public, fără nici o pudoare, pentru ca măcar astfel să atragă atenția asupra lui.
— Ați vorbit de muncă, de multă muncă. Dar poți să trudești din zori

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION

— Mai întîi, pentru a ști mai bine cu cine stau de vorbă, am să vă pun eu o întrebare : ați încercat în copilărie să cîntați la vreun instrument ? La vioară, la pian ?
— Da.
— Și ?
— După cum se vede, n-a ieșit nimic, Ștefan Ruha.
— N-ați muncit destul.
— Se poate. Dar oare se poate fără talent ? Oricît ai exersa, fără haa nu te poți realiza.

VITRINA CĂRȚILOR

Puțină gramatică

Așa și-a intitulat volumul II, cu gândul la mulți dintre noi, academicianul Alexandru Graur, unul din cei mai înflăcărați apărători ai vorbirii corecte.

La cîteva săptămîni după trecerea sa în neființă, am văzut în librării volumul „Puțină gramatică”, cuprinzînd, după cum spunea chiar autorul, „articole apărute în perioada 1939-1975”. Cred că orice om, cu sau fără bibliotecă, trebuie să aibă acest volum în casa sa. L-aș numi chiar de căpătîi pentru că mulți se exprimă curent cerînd „un pahar cu apă” cînd, spune academicianul, corect este „un pahar de apă”, pentru că „dacă cineva ar bea un pahar cu apă ar trebui, nenorocitul, să se lase de filologie și să cheme salvarea înainte de a avea intestinale perforate de cioburi. E clar deci că nu se poate bea decît un pahar de apă”.

Academicianul Alexandru Graur, ani de zile, a păstrat o legătură nemijlocită cu noi, prin radio și televiziune, a transfor-

mat regulile reci și, uneori, grele, ale gramaticii, în îndreptare vii, palpitate. Nu ne simțim nici ofensați, nici diminuați, dacă în fața unei ezitări cerțăm această pildă de știință și bună-cuviință lingvistică, adunată în 36 de ani de academicianul Alexandru Graur. Acest volum ne emoționează mai ales azi, cînd Alexandru Graur nu mai este printre noi, recunoscîndu-i încă o dată talentul de sinteză, puterea de exprimare, de comparație, atît de generos dăruite tuturor celor care vor să scrie și să vorbească respectînd legile limbii și gramaticii. Am aflat un amănunt emoționant — cu puține zile înainte de sfîrșitul său, academicianul lucra, cu aceeași neostenită vîrvă și înțelepciune, la un alt volum. Nici nu se putea altfel despărți de noi, decît la datorie. Un savant este înainte de toate un mare și harnic muncitor.

CARMEN DUMITRESCU ■

MAGAZIN ISTORIC

Din sumar: Măreția istoriei românești • 23 August 1944 în documente străine inedite • Leipzig, 1816 — „Istoria acestei frumoase țări — România” • 1763, Românii nășădueni înfruntă autoritățile imperiale • Amintirile din vremea revoluției de la 1848 ale lui Iancu Bălăceanu • Vlad Tepeș și „castelul Piatra Craiului” • Ienăchiță Văcărescu — călătorie la Viena în 1782 • Pe urmele strămoșilor • 1888 — 1912. Trei diplomați în misiune la București • În imperiul lui Idris Alaoma • În București, acum 50 ani • Povestea Altamirei • Isaac Newton și lumea sa • Memoriile de război ale mareșalului Alphonse-Pierre Juin • Serbări și datini folclorice românești.

Cronica literară

de Romul Munteanu

Stilul oral, amical

Nu de mult, cînd am avut prilejul să-l văd pentru prima dată pe Cristian Simionescu, bărbatul acesta puternic, cu părul și barba albe înaintea de vreme, lăsa impresia unei făpturi blajine cu o vorbire blîndă. În același timp, poetul acesta „vagant” de sub cerul bîrlădean lăsa sentimentul că trăiește pe pămîntul nostru literar ca o pasăre liberă. El nu pare a fi stăpînit de convingerea sau orgoliul apartenenței la o anumită generație sau promoție literară, „maladie” care a căpătat un caracter aproape obsesiv pentru scriitorii mai tineri din vremea noastră. De altfel, cînd am citit poemele din *Maratonul* (1985) am avut impresia netă a unui alergător solitar care-și continuă cu o vădită tenacitate cursa experimentelor sale fără să simtă nevoia să se justifice prin legătura directă cu o matrice stilistică actuală sau cu unii strămoși literari faimoși. Fără îndoială că opera literară a lui Cristian Simionescu întretine convingerea că autorul a făcut o fertilă și repetată călătorie prin cultura europeană și nimic din ce-i poate fi de folos nu-i este străin. Popasul în supraréalism i-a fertilizat limbajul, îmbîlînzînd excesele de altădată și adaptîndu-i stilul cerințelor unor *asociații libere de cuvinte*, așa cum se cuvine să fie acestea înțelese astăzi în epoca frecvent numită a *conștiinței planetare*. Discursul său liric-epic este explodat în secvențe semantice scurte, care intră în alianță cu altele destul de diferite. Impresia de eteroclit este programatică fiindcă și lumea percepută de scriitor izbește retina prin senzații eterogene. Nu este, asadar, de mirare că poemele din *Maratonul* sînt ca un fel de cor antic, conceput însă pe mai multe voci personalizate. Personaje ca *Bufonul*, *Blasfem*, *Striax*, *Candidul* pun în lumină o concepție *perspectivistă* variată asupra lumii, deci puncte de vedere parțializate, adeseori contradictorii. Diferențele de vedere dintre *Bufon* și *Candid* sînt uriașe, iar înfruntarea dintre cele două „voci” conferă textului un evident dramatism.

Între *Maratonul* și *Insula* (Ed. „Cartea Românească”, 1988), există raporturi firești de continuitate și discontinuitate. Dacă *Bufonul* dispăre ca personaj, autorul creează un *ținut bufonic* utopic prin ale cărui straturi încearcă să vadă cît mai adînc. De altfel, *perspectivismul* întretinut de scriitor scoate mereu în evidență problema unui „plus sau minus de vedere, a unei distanțe mai mari sau a unei apropieri de obiectul perceput”: „Sînt parte și întregul mi-i tînuț, sînt întreg / și părțile mi se ascund. Chiar privitul este o dramă — / Cînd vezi — de fapt, ce vezi? Năvingul se uită în apă își vede nădragii. Nerușinată apă vicleană...”.

Vederea este dirijată spre *înăuntru* sau spre *în afară*, spre parte sau spre tot, spre sus sau spre jos. Cristian Simionescu realizează o poezie a *privirii*, grefată pe o anumită știință despre sine. Fără îndoială că ea pune în lumină un univers relativizat. Raportul dintre animal și om este enunțat în mod direct: „Jivinele aflînd atît de puțin despre ele erau / în pielea goală cu seninătate. Pe cînd tu, ia să-ți scoată / cineva că-mașa, dintr-o nimica toată poți deveni atît de / irascibil și umil — o flamă lîngînd hîrtia...”.

Ținutul bufonic nu este nici o *utopie neagră*, nici o *utopie roz*. Această lume este pur și simplu diferită de celelalte. Corpurile se imaterializează iar „*purtătorii* nu se văd niciodată”, vocile circulînd libere prin spațiu. *Ținutul bufonic* reprezintă o lume paralelă, invizibilă, în care trupurile își pierd importanța, iar spiritele circulă libere prin spațiu. Călătoria prin *ținutul bufonic* își capătă întreaga originalitate prin fundalul de gîndire. Reflecțiile scriitorului pendulează mereu între real și imaginar. Sensul ascuns al cuvîntului „*plutește în aer*”, iar „*ce-i gîndit*

există fără ea să fie”. Vechea teză a Sf. Augustin din care rezultă că gîndirea există independent de cuvinte se insinuează și în acest text. Într-o lume în care există o „*ordine în haos*”, în care „*are și haosul scări, culise, trepte, nu-i doar o spumă*”, ni se pare firesc ca Pater bolnav să-și pună întrebări despre propria-i identitate: „Cine sînt / Care este numele meu? Cine sînt... Cine sînt? / Cine Cu ce Unde, Cum, Cînd”.

Ei bine, în această ciudată ordine a haosului, Pater nu află nimic despre sine și cu toate că „*multe taine delfinului i le-a încredințat în limba delfinică*”, omul nu știe nimic despre sine, iar delfinul (*Candidul*) nu-i poate spune încă nici el nimic, fiindcă acea treaptă a cunoașterii nu a fost încă atinsă. *Ținutul bufonic* rămîne prin toate treptele sale un univers al aparenței: „La o masă de fum un actor de fum / mîncînd o creangă de fum dintr-un blid de fum / într-o zi de fum pe un cîmp cu maci de fum”.

În ciclul al doilea din *Insula* (*Interviul*), universul capătă o oarecare transparență. În felul acesta întrebările (insinuările) despre condiția omului sporesc și ele în mod firesc. Poetul mărturisește că are „*sub pernă un Swift*”, irlandezul acela furios de odinioară fiind un excelent adjuvant în procesul de cunoaștere. Registrele de comunicare se schimbă încă foarte puțin. Epicul se estompează într-o oarecare măsură în favoarea lirismului confesiv sau agresiv-acuzator. De altfel, Cristian Simionescu nu ezită să mărturisească faptul că avea „*dichisul narației în singe*” sau că fuse ispitit de „*ținuturi virgine și tropicale ale narației*”. Această angajare mai directă în existență („Sînt eu contopistul, eu notez fir-a-păr figurile norilor / și soaptele furnicilor”) duce la unele accente polemice mai puternice, în creația sa literară, dar refuză în același timp gestul gratuit din lumea bufonică ce persistă în toate ciclurile din *Insula*. „Trebuie să fii părtaş la greseala altora cînd ei și-o trăiesc drept sansă și exercițiu / al plăcerii?”. Călătoria prin spațiul utopic bufonic reprezintă un excelent pretext de căutare a trăirii autentice, de îndemn spre un alt mod de existență. Și dacă în versurile lui Cristian Simionescu simțim adeseori pulsația *vieții ca repetiție*, ea nu semnifică decît o reprezentare parodică a modului de-a fi. Unele enunțuri capătă o virulență deosebită: „*Păstiați / viața altora, voi, unicate blinde, vanitoase*”.

Dar dincolo de toate acestea există în creația literară a lui Cristian Simionescu o vădită plăcere a poeziei ca mod de gîndire și variațiune de limbaj. Viața trebuie astfel percepută prin toate simțurile. Arta sa poetică este implicată, ea nu se lasă explicată în texte autonome. Dar ici, colo, aforismul de acest gen se insinuează în enunțurile literare: „*ce pierzi din ochi, cîștigă cu urechea ce prinde înțelesuri / mult mai tălînuite / vorbele absorb și foșnete suspinelor / Pînă dau de fundul unei vorbe; după aceea merg prin ea*”.

Dar nu încape îndoială că limbajul scriitorului rămîne auster, baia de metafore fiind evitată în mod sistematic („observați cu cită trudă / al metaforelor belșug am diminuat”). În *limbajul delfinic* el știe însă că toate cuvintele „pe care nu le-a rostit nici un om sînt în gîtlejul” său. Cu toate acestea *Scrisoarea către Swift* ni se pare un proiect neterminat. Scrisoarea ce se putea chema *Mitocanii sau Variațiuni* sau... se epuizează în ambiguități.

Scriitor dăruit, plin de vervă și autenticitate, Cristian Simionescu este confruntat cu un pericol, sesizat de el însuși într-un alt context: „*Te-pîndește / caricatura blindetii și lucidității tale*”.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Reporterul fără carnet și stilou

Cornel Nistorescu este un mare reporter, care renunță la trucurile genului (și inventează, bineînțeles, altele!). El nu pleacă să se „documenteze”, înarmat cu carnet și stilou, nu povestește cu o vanitate iefînită cit de intimidată erau „interlocutorii” săi stînd de vorbă cu un „ziarist”, nu declară că se abține să ne comunice cîne știe ce revelații din cauză că „spațiul” nu-i permite. Ambiția și vocația sa constau în a fi reporter și ziua și noaptea, prin el însuși și nu printr-o recuzită specifică profesiei. Aflîndu-se permanent „pe teren”, și cînd se plimbă, și cînd își repară mașina, și cînd se mută într-o nouă locuință și, probabil, și cînd visează, se aprovizionează cu atît de multe informații, cu o atît de mare cantitate de realitate (și de irealitate), încît ar putea să scrie singur o revistă. Datorită acestei angajări profunde în condiția de reporter, scrisul său frează de viață, de o viață adevărată și dramatică.

Tocmai de aceea am așteptat

cu mult interes noua sa carte de reportaje, *Proprietarul de iluzii* (Editura „Cartea Românească”, 1988) și iată că această carte se citește într-adevăr cu pasiune pentru că ne dezvăluie ce gravă, ce plină de poezie este lumea „obișnuită” din jurul nostru. În *O viață trăită de două ori* — capodoperă nu numai a lui Cornel Nistorescu, ci și a reportajului românesc — ni se povestește, la persoana întîi, un drum prin noapte cu o camionetă veche și zdrăgănită, la volanul căreia se află „un bărbat cu părul creț, lat în umeri și cu o față aspră și bărbătească, frumoasă în același timp”. Reporterul în postură de pasager îl întreabă pe șofer în treacăt, mai mult pentru a alunga tăcerea stînjenitoare lăsată între ei, de ce folosește atît de frecvent frîna de mină. Iar răspunsul, cu totul neașteptat, deși dat pe un ton obișnuit, comută brusc relatarea în alt registru:

„— Pentru că nu am picioare, răspunsu-e el, de parcă mi-ar spune că i s-au terminat chibriturile, iar bricheta a uitat-o acasă.”

Din biografia care urmează după această dezvăluire s-ar putea face un film cu nimic mai prejos decît *Soarta unui om*.

Cornel Nistorescu este perma-

nent animat de spirit justițiar. El are despre gazetărie o concepție haiducească, în sensul că vrea să deposedeze de prestigiu pe cei care îl tezaurează și să îi atribuie celor care trăiesc în anonim. Un exemplu de spectaculoasă reabilitare a unui om îl constituie reportajul-dosar *Proprietarul de iluzii*, în care un inventator de rachete — poate genial, dar considerat nebun de cunoscuții săi — devine post-mortem personajul lui Cornel Nistorescu. Un personaj-simbol ca don Quijote, o dovadă că un vis rezistă oricărui asediu al prozaismului și meschinăriei, așa cum un nufăr poate să-și păstreze albul imaculat într-o mlaștină.

Adept al lirismului auster, bărbătesc, Cornel Nistorescu scrie despre devotamentul dus pînă la absurd al unei femei față de iubitul ei mort în război (Cei patruzeci de ani ai unei clipe), despre scenele tari, amestec de viață și moarte, care se petrec într-o sală de spital (Să bată, să bată, să bată!), despre vitalitatea rapace — și totuși vitalitate! — a unei femei foarte bătrîne (Doamna Beti și judecata de apoi) etc. Uneori, tonul nu este găsît (de exemplu, în *Mică enciclopedie pentru o duminică la Titu*, replică palidă a celebrului reportaj al lui Geo Bogza, *O sută șaptezeci și cinci de minute la*

Mizil), dar, în general, datorită stilului său de un dens realism îl recunoaștem pe Cornel Nistorescu și dintr-o mie. Există totuși — ca să fim sinceri pînă la capăt — în scrisul său și ceva care sună strident și care, după toate aparențele, tinde să capete extensie. Este vorba de o excesivă siguranță în judecarea oamenilor, de convingerea manifestă a reporterului că el știe mai bine decît toți ce este bine și ce este rău. Aflat în situația de a „face dreptate”, lui îi place să pozeze în om „dintr-o bucată” care nu se încurcă în sofistică și spune adevărul „de la obraz”. Numai că lucrurile nu sînt întotdeauna chiar atît de simple — cum să fie simplu sufletul omenesc? — și verdictul cade ca un topor peste o carte de versuri. Stilul „haiducesc” care îi place atît de mult lui Cornel Nistorescu — și care, pînă la un punct, ne place și nouă, deoarece ne răzbină pentru diferite nedreptăți trăite în tăcere — are limitele lui. Extraordinarul talent al lui Cornel Nistorescu va reuși, însă, fără îndoială să depășească această criză.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Bravura românească

Istoricul american Glenn E. Torrey, autorul unor valoroase contribuții despre participarea României la primul război mondial pentru realizarea idealului de unitate națională, publică însemnările și corespondența din anii 1916-1919 ale generalului Henri Berthelot, șeful Misiunii militare franceze în România (*General Henri Berthelot and Romania. Mémoires et Correspondance, 1916-1919*, Boulder — New York, 1987 LXV + 260 p.). Însemnătatea acestei surse documentare este prea evidentă pentru a mai stărui asupra ei: generalul francez s-a aflat într-un excelent punct de observație, care i-a permis să cunoască îndeaproape marele efort al națiunii române pentru a-și furi statul național unitar.

Ca orice sursă de acest fel, vom întîlni și însemnările și corespondența generalului Henri Berthelot, aprecieri subiective, eronate și idei preconcepționale. Dincolo de acestea, care vor fi separate, desigur, de spiritul critic al cercetărilor, se afla o informație de cea mai înaltă valoare pentru situația

SEMNAL

„Succesul de care se bucură până astăzi proza lui Tadeusz Dołęga-Mostowicz (1898-1939) se datorează talentului scriitorului polonez de a fi știut să-și construiască romanele, a căror acțiune curge viol, este „ruptă din viață”, pasionantă, bogat pigmentată cu elemente sentimentale și de moravuri” — scrie Ion Petrică, a cărui traducere, prefață și note la dialogia Vracul și Profesorul Wilczur, (Ed. „Univers”, 1988), îi aparțin.

Vracul, alias profesorul Wilczur se reconstituie ca un simbol de echilibru între rațiune și sentiment, ca mesajul sintetic și purtătorul unor valori etern umane. În roman apare o sdevărată cavalcadă a moravurilor vremii (carierismul, prostia, arivismul, egoismul, parvenitismul). Ziaristul și romancierul polonez — cu studii de drept la Kiev — să

Nicolae Manolescu
DESENUL
DIN COVOR

Așadar, Teme — 7 sau Desenul pe covor vine ca un corolar menit să încununze activitatea prodigioasă a unuia dintre cei mai reprezentativi critici ai momentului.

Medicul Virgil Enătescu publică o carte cit se poate de interesantă la Ed. Dacia, Comunicarea extraverbală, care în nici un caz nu aparține domeniului strict de specialitate al medicinei. Pe baza unor concepții științifice avansate se fac referiri la inteligența artificială — idee a cărei paternitate aparține lui Ștefan Odobleja. (Psi-

dintre cele mai interesante apariții editoriale din vremea din urmă, situată la confluența unor domenii de vîrf ale cunoașterii umane.

În Editura Muzicală (București, 1988) a apărut un volum de Coruri, bucăți muzicale ale căror punere pe note aparține lui Constantin Catrina. Versurile sînt semnate de Mircea Negulescu, Damian Ureche, Octav Sergețiu, Tudor Boian, Ion Burca, Otilia Cazimir, Gheorghe Savin și Ion Gheorghe. În economia cărții sînt binevenite bucățile

muzicale pe versuri populare, de la cîntecele de dor la cele de nuntă, de la cîntecele de leagăn la colinde. Cartea de Coruri a lui Constantin Catrina vine să împlinească o necesitate firească alit pentru formațiile de profil cit și pentru specialiștii în materie.

După Fintina vulturilor (1978), Întoarcerea fiilor (1982), și Vizitele necunoscutului (1983), tinărul prozator Ion Boloș publică a patra carte a sa, intitulată Călători ca apele (Ed. Dacia). Autorul fiind și medic și scriitor, era oarecum de așteptat să detectăm în coloanele cărții de față viața și activitatea unui medic de țară, cu toate bucuriile și avatururile ei.

Prozatorul Ion Boloș încearcă și pină la urmă izbutește să privească viața citorva intelectualii și oameni ai locului, obișnuți, ca într-o oglindă, dar surprinde în amănunt și viața la țară.

DORIN SĂLAJAN

• Cap limpede • Cap limpede •

În România literară nr. 32 este publicată o intervenție polemică prilejuită de apariția cărții lui Alexandru Dobrescu — Introducere în opera lui Titu Maiorescu. Articolul, semnat de Mircea Iorgulescu și intitulat „Complexul” Maiorescu, este o pledoarie pentru acordarea respectului cuvenit celui care a fost mentorul Junimii, personalitate de prim rang a culturii române: „Extrem de tendențioasă, cartea are ca suport o confuzie probabil nedeliberată: între interpretare și răstălmăcire. Perceptiva din care este privit Maiorescu, foarte joasă, duce la trivializarea. În revista Tomis nr. 7 Victor Corcheș publică o vibrantă prezentare a criticului și istoricului literar Ovidiu Papadima. În aceeași revistă Ion Cristoiu își continuă interesantul său serial Marginalii la o istorie a literaturii române contemporane. A apărut Caietul cu numărul 77 al Teatrului Național, publicație cu aleasă ținută, cu informații bogate din domeniul artei dramatice, și care face cinste „uzinelor de vise”, așa cum plastic denumesc Dinu Kivu prima scenă a țării. Din Revista noastră, publicație a elevilor Liceului „Unirea” Focșani, semnalăm în primul rînd dialogul pe care profesorul Petruche Dima îl poartă cu dramaturgul Paul Everac. Cunoscutul om de teatru explică astfel opțiunea sa pentru dramaturgie: „Teatrul mi s-a părut reprezentarea cea mai bună a unui vieți juridice. Adică, îmi ziceam, să faci teatru în-

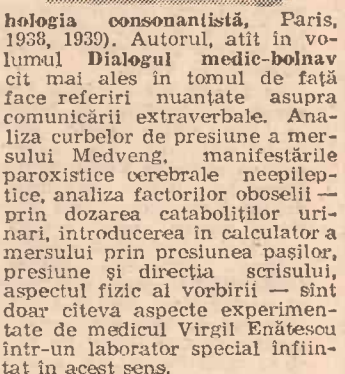
seamnă să faci drept, dar nu numai pentru Ioanescu, Popescu sau Georgescu, ci să faci pentru Om: pe de o parte rechizitoriul, pe de altă parte avocatul, să pledezi pentru genul omenesc, și — în al treilea rînd — judecătoarea, care trebuie să fie cit de cit imparțială. Unde să găsești o aplicație mai bună și mai înaltă a dreptului, decît în dramaturgie?” ● Revista „școlară”, Mugur alb din Bacău, în numărul său 19 publică, alături de paginile semnate de elevi, și numeroase pagini datorate unor cunoscuți oameni de cultură de azi: Radu Beligan, Ovidiu Genaru, George Genoiu, George Balăiță, Eugen Uricaru, Solomon Marcus și alții. În Universitas, ediție specială literară artistică a revistei Universitas comunistă, un articol — 300 de ani de evoluție a limbii române literare — și un interviu cu profesorul Dan Horia Mazilu cîntesc o carte — monument al culturii române care a apărut în urmă cu trei veacuri fiind tipărită la București în timpul domniei lui Șerban Cantacuzino și tălmăcită prin osîrdia unor cărturari ca Nicolae Milescu, Șerban și Radu Greceanu, Constantin Cantacuzino și în paginile cărora se descoperă astfel de bijuterii: „Neam merge și neam vine și pămîntul în veac stă. Și răsare soarele și apune soarele și la locul lui trage el răsărind, iese către austru și încungiuă, cătră crivăț. În Familia nr. 7 Mircea Malița își continuă interesele sale consistente despre Me-

nu uităm că Tadeusz Dołęga-Mostowicz face incontestabil parte din familia scriitorilor realisti ai secolului XIX. Romanul de față — alături de altele 9-10 de același autor — au fost ecranizate așa cum se afirmă Vracul se situează „la nivelul celor mai bune opere ale literaturii europene de masă”.

Noua carte a lui Nicolae Manolescu se intitulează Desenul pe covor, (Editura „Cartea Românească”, 1988), cu o metaforă din scriitorul american Thornton Wilder. Cartea cuprinde eseuri publicate de critic în revistele România literară, Ateneu, Steaua, Caietul Teatrului Național, Secolul XX, Cronica, Tomis, cit și fragmente de jurnal datat 28 aprilie-25 aprilie (nu se precizează anii despre care este vorba).

Ca o profesiune de credință, Nicolae Manolescu scrie în filele tulburătoare de jurnal: „A trebuit să am vîrsta pe care o am ca să înțeleg că există totdeauna ceva în viața fiecăruia din noi care nu ascultă de voință, ori de puterile noastre, ceva pe care nu-l putem modifica, oricît am dori-o sau oricît ne-am strădui, ceva care ne umilește mîndria și ne calcă sentimentele în picioare”...

hologia consonantistă, Paris, 1938, 1939). Autorul, alit în volumul Dialogul medic-bolnav cit mai ales în tomul de față face referiri nuanțate asupra comunicării extraverbale. Analiza curbelor de presiune a mersului Medveng, manifestările paroxistice cerebrale neepileptice, analiza factorilor oboseli — prin dozarea catabolitelor urinare, introducerea în calculator a mersului prin presiunea pașilor, presiune și direcția scrisului, aspectul fizic al vorbirii — sînt doar cîteva aspecte experimentate de medicul Virgil Enătescu într-un laborator special înființat în acest sens.

La o atenție privire cercetarea vizează domenii de interferență între medicină și informatică, de pildă, între practica medicală și teoria comunicării. Cartea lui Virgil Enătescu este una

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

internă și internațională din perioada desfășurării Războiului pentru reintregirea neamului.

Cea mai elocventă demonstrație de voință și acțiune a întregului popor, hotărît să-și realizeze cu forțele proprii idealurile de libertate, independență și unitate, făcută în marile înceștări cu inamicul din vara anului 1917 găsește ecou și în scrisoarea expedită de generalul Berthelot la 16 august: „Bravii noștri români continuă să se bată cu multă însofletire (...). Trupele române rezistă cu succes eforturilor germanilor” (p. 99).

Martor ocular al bătăliei de la Mărășești, șeful misiunii militare franceze nota, la 24 august 1917: „Duminică trecută germanii au făcut un efort suprem. Ei au masat patru divizii pe un front de zece kilometri și — precedați de o avalanșă de obuze — au atacat diviziile 10 și 13 infanterie române. Românii au rezistat remarcabil și, trecînd la contraatac, au respins pe germani dincolo de tranșeele lor de plecare, înjumătățindu-le efectivele” (p. 101).

Cunoscînd contextul general în care a evoluat raportul de forțe pe frontul oriental după evenimentele din toamna lui 1917 și primele luni ale anului următor, generalul Berthelot nota, la 2 martie 1918, că ar fi fost necesară redactarea „unei

declarații colective a statelor Antantei, prin care să se recunoască faptul că trupele române și-au făcut cu bravură și cinste datoria, că România a cedat în circumstanțe critice și independente de voința ei, și, în această situație, aliații consideră că tratatul de pace impus de Germania este nul și neavenit, că ei vor solicita revizuirea sau anularea tratatului la momentul negocierilor pentru pacea generală” (p. 162). „Memoriile” generalului Berthelot constituie o lucrare deosebit de valoroasă, demersul editorului finalizînd cu profesionalism actul îmbogățirii patrimoniului de restituiri istorice privitoare la prima conflagrație mondială, locul și rolul deosebit al României în războiul întregirii statale depline, al luptei pentru apărarea independenței și integrității sale teritoriale.

ILIE SCHIPOR

Ieșirea din carte

Titlul acestei prezentări parafrazează, în sens contrar, o propoziție aforistică întîlnită într-o relativ recentă culegere de eseuri și texte literare semnate de un filosof. Scrise timp de mai bine de un deceniu, ele păstrează opțiunile vîrstelor autorului risipite în diverse publi-

cati. Adunate concentric într-o carte ele capătă sensul comun a ceea ce, pentru a nu întrebuița un termen consacrat, înseamnă „anii de formare intelectuală” a unui tinăr filosof și om de cultură. Autorul lor de atunci și de astăzi este Liviu Antonesei, iar cartea se intitulează „Semnele timpului (opinii, dialoguri)” și a apărut la Editura Junimea redactată de Brîndușa Ioniță. Desigur, fată de tot ce se va afirma în rîndurile acestei prezentări va exista răspunsul „așa am crezut atunci”. Accste pagini sînt niște mărturii, nu numai niște semne ale timpului. Nimic nu a fost lăsat la voia întîmplării, ne asigură autorul referindu-se la alegerea subtitlului cărții. Astfel avertizați vom afla peste tot intenții asumate. Totuși, după citirea cărții ne-a mirat punerea — sartriană — între paranteze, ca o aminare sau o ignorare momentană, chiar a subtitlului. Autorul, ca filosof, știe ce înseamnă asta. Opiniile și dialogurile presupun să le ai pe cele dintîi și să ai disponibilitate pentru cele din urmă, ceea ce autorul dovedește pe parcursul paginilor cărții. Încă o dată contradicția se dovedește a fi semn al celor aleși. Nevoia de a ține toate sensurile, ca pe niște noțiuni, sub control dovedește o rigoare mai apropiată de exercițiul filosofic decît de jocul ficțiunii literare, căruia autorul

îi face un elogiu teoretic. Natura interogativă și gînditoare în sensul serios și profund al cuvintelor, autorul devine mai degrabă vrînd nevîrînd, prin genul literar pe care-l practică — eseu —, un personaj implicat în tot ceea ce se afirmă în carte. Vocația autorului aflat între filosofie și literatură este pentru gîndire, chiar dacă are o autentică nostalgie a reveriei, a literaturii. El va fi, cu toată dragostea dovedită pentru carte, bibliotecă și cultură un gînditor și nu un literat. Cum va afirma într-un loc, referindu-se la dihotomia filosof — poet, va dovedi calități de Panglos, cultivîndu-și grădina, decît de poet vagabond, în pofida, cum afirmam, a nostalgiei scrisului. Va fi un scriitor după canonul și exigența filosofului. Iar pentru acesta din urmă notația fulgurantă este preferată gîndirii articulate într-un sistem nelocuit de autenticitate. În plan literar ea se traduce prin acceptarea fragmentului, a textului, a povestirii — în fond tot o ficțiune, dar de proporții reduse — și respingerea romanului întreg ca echivalent al sistemului filosofic.

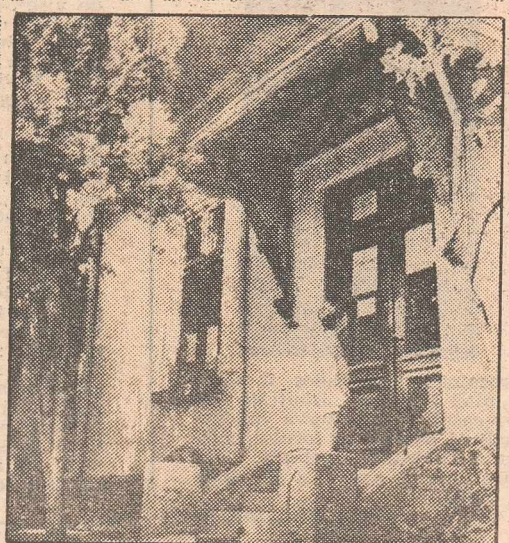
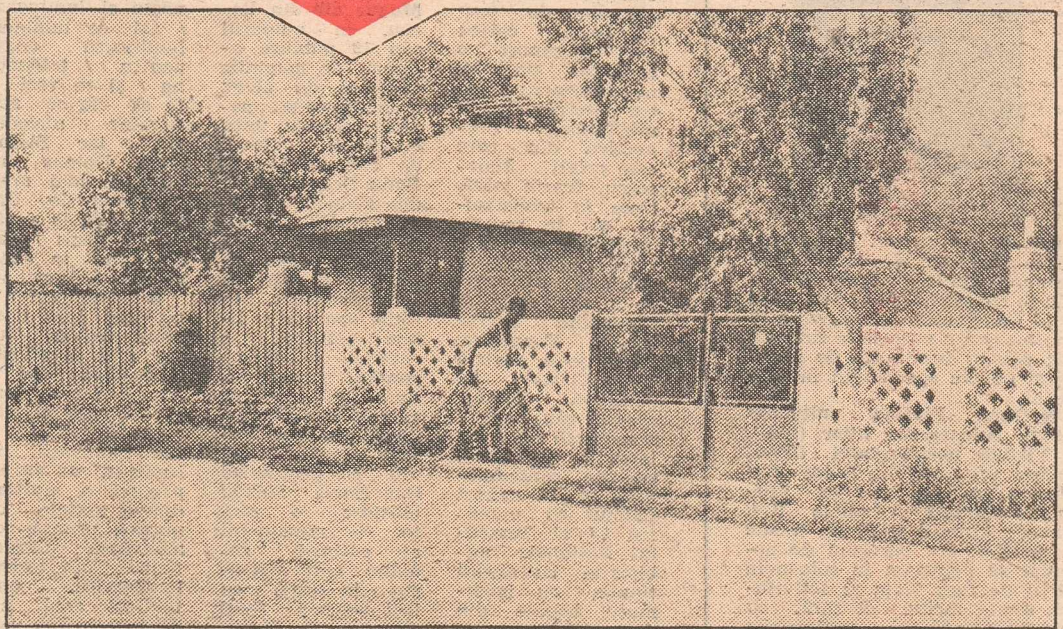
Dar, credem, că ceea ce se reproșează sistemului nu i se poate reproșa romanului. După cum „omul sfîntește locul”, tot așa calitatea unui gen literar depinde de cel care scrie. Exemplele sînt prea numeroase

pentru a nu putea „salva” romanul de oprobiul unui filosof. Refuzînd sistemele filosofice ca fiind nelocuite de spiritul autenticității, obsedat, cum constatăm, de autenticitate, dar și de teorie (scrisă Teorie), trăind „neliniștea unei conștiințe explorînd în interiorul imens al culturii”, făcînd apologia fragmentului în dauna cursivității ipocrite, sîntem în ochiul ciclonului unei vîrste, în problematica unei generații aflată în fața triadei Eutext-lume, în metaliteratură. Mirarea scrierii este una filosofică și mai puțin una literară, rezolvată de scriitor prin scriere. Oprit „dincoace” de roman, neîndrăznînd să treacă „dincolo”, autorul se oprește ca înaintea unui labirint. Motive bogate în simboluri (cartea, biblioteca, lumea ca labirint) pot continua la infinit, într-un joc de oglinzi, în care „orice” devine labirint. Condamnarea ficțiunii în numele autenticității dăunează autenticității ficțiunii. Pentru un filosof ficțiunea este un compromis, o abdicare de la esențe, firească autentic. Cele șapte texte literare, pe care sîntem invitați să nu le citim ca „poezie”, de parcă ar fi ceva compromiș, o abdicare de la esențe, firească autentic. Cele șapte texte literare, pe care sîntem invitați să nu le citim ca „poezie”, de parcă ar fi ceva compromiș, o abdicare de la esențe, firească autentic. Cele șapte texte literare, pe care sîntem invitați să nu le citim ca „poezie”, de parcă ar fi ceva compromiș, o abdicare de la esențe, firească autentic.

Vocația gîndirii salvează eseurile de nostalgia reveriei.
ADRIAN MITIȘ

Acesta era peisajul
ce te întâmpina
pînă nu demult
la principala poartă
a Capitalei

Și iată noua și luminoasă înfățișare Orașul ca o ura

În spatele unor garduri chiar și arătoase : civilizația paantei

Otopeni, Iulie, 1988. Poarta albă a Bucureștiului a prins contur la scara 1/1. Pînă nu de mult, ideile privind sistematizarea viitorului oraș erau materializate numai în schițe, proiecte, machete. Iată-ne, astăzi străbătînd noul Otopeni, alături de cel ce l-a proiectat în cele mai mici detalii, arhitectul Cristian Nicolae.

„Poziția deosebită a acestui viitor oraș, situarea sa pe drumul național, în imediata apropiere a aeroportului internațional Otopeni, ne spune, a impus realizarea unor construcții reprezentative. Mă refer aici în primul rînd la cele care constituie frontul de blocuri cu trei și patru etaje din lungul drumului național, la care am urmărit diferențierea de blocurile tipice orașenești — prin nivelul de înălțime, prin volumele jucate, prin acoperișurile din țiglă și retrageri ale alinimentelor, toate inscriindu-se pe linia unui specific tradițional local”.

Impresionați de ansamblu, am fi omis, desigur, detaliile ce îl individualizează, detalii asupra cărora, însă, ne atrage atenția arhitectul Cristian Nicolae. „Vorbim de un specific local. Am încercat să-l actualizăm prin prelucrarea unor elemente de arhitectură tradițională. Priviți suita stîlpilor de la balcoane, ce se termină cu arce, folioarele, decorațiile din lemn ale

parapetelor, balcoanelor, ca și cele ale streșinilor”.

La parterul blocurilor, marile vitrine ale magazinelor impun o notă modernă ansamblului a cărui unicitate e interesant subliniată de diversitatea materialelor de finisaj folosite — cărămidă aparentă, tîmplărie metalică, praf de piatră și terasit. Nebănuită de ochiul trecătorului grăbit, activitatea construcțiilor continuă. Vechea așezare rurală trăiește intens ritmul șantierului. Pînă la sfîrșitul acestui an, celor 600 de apartamente ce și-au primit locatarii în 1987 li se vor adăuga încă aproape 1000, iar orașul își va primi primele dotări social-culturale.

De obicei, vorbim despre viitorul unui oraș în fața machetei numai atîta vreme cît aceasta este singura mărturie a chipului său, a ceea ce va fi el în timp. Dar dacă în plin șantier specialistul poate fixa cu precizie locul fiecărui viitor obiectiv, poziția, vecinătățile, dacă arhitectul, constructorul pot avea, privind o fundație, o schiță, un proiect, imaginea clară a viitorului, profanul are nevoie de prea multe repere pentru a înțelege, pentru a imagina întregul, detaliile, trăind mereu cu senzația că scapă tocmai esențialul, acel „ceva” care va da personalitate distinctă locului. Așa că părăsim șantierul și

revenim, pentru cîteva clipe, la machetă. Într-adevăr, Otopeniul își dezvăluie aici, panoramată, imaginea de mic oraș modern gîndit în perspectiva viitorului. „Prin centrul politico-administrativ al orașului, nota tradițională va primi o replică modernă în geometria contemporană a construcțiilor social-culturale concepute ca un complex unitar stilistic. Este vorba de noul sediu al primăriei, de liceele industriale și agroindustrial, de spital, creșă și trei grădinițe, de o școală generală, de noua casă de sănătate, de complexul de cultură și creație „Cîntarea României”, de noua piață agro-alimentară.

Așa cum arată și Maria Ballif, care în calitate de sociolog a desfășurat un amplu studiu privind populația comunei, Otopeniul este, fără îndoială, un caz aparte în seria viitoarelor orașe. Caracterul său industrial-agrar, poziția sa între aeroportul Otopeni și București sînt elementele ce i-au influențat decisiv dezvoltarea, influență, e adevărat, mai puțin vizibilă în înfățișarea sa de pînă acum — deși în multe din casele vechii comunei, locuitorii, muncitorii la întreprinderile din Otopeni sau navetiști la mari unități industriale din București și-au creat condiții de confort asemănătoare celor de la oraș — cît mai ales în concepția de viață și în

conștiința oamenilor care muncesc și trăiesc aici, unde mirajul industriei a devenit realitate cotidiană pentru cîteva mii de cetățeni. Cîți din tinerii otopeneni au dorit să muncească în agricultură? Dacă-i numeri pe cei din ultimii zece ani nu aduni o sută, fără să pui la socoteală că unii dintre ei sînt economiști sau contabili, lucrează, adică, în birourile cooperativei, ocupîndu-se de sectorul cifre. Vîrstnicii privesc cu nostalgie în urmă, legați de rosturile casei bătrînești și încercînd din primul moment să-și organizeze spațiul casutelor cu lot și anexe în gospodăria tradițională. Tinerii, orașeni convingși, muncind în industrie și locuind într-o comună, visau orașul și viața la bloc, cu apă rece și apă caldă, cu baie și calorifer. Condițiile de locuit din blocurile cu trei și patru etaje au adus orașul în comună, oferind toate facilitățile confortului modern.

Construcția unui mic oraș cum este Otopeniul, în care, e adevărat, ponderea populației este muncitorească, și așa va rămîne și în viitor, dar care nu-și poate permite să ignore nici caracterul său agrar, ridică probleme dintre cele mai diverse, deloc simple, prin dotările multiple pe care le presupune nu numai asigurarea unor condiții optime de locuit, ci, mai ales, asigurarea posibilităților de pregătire profesională și instruire culturală, de refacere după o zi de muncă și de ocrotire a sănătății, de asigurare a supravegherii și educației copiilor mici; adică tot ceea ce înseamnă practic gradul de civilizație, nivelul de la care poți vorbi de saltul calitativ al vieții.

În scurtă vreme după finalizarea construcțiilor de locuințe, se vor ridica noile edificii social-culturale. Așa cum ne spunea și Ioana Voicu, primarul viitorului oraș, „planurile se modifică din mers, lucru absolut firesc pentru acest proces de rescriere a destinului satului românesc. Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al partidului, care s-a ocupat personal de Otopeni, analizînd amănunțit complexul de factori ce îl individualizează, a propus permanent lucruri noi, modificări și îmbunătățiri ale proiectului inițial, indicînd, cu fiecare nouă întîlnire cu arhitecții, cu constructorii, cu fiecare nouă vizită pe șantierul viitorului oraș, soluții noi, îmbogățînd mereu aria dotărilor sociale. Astfel, după ce hotărîse construirea unui spital, așa cum va exista de altfel în fiecare centru C.U.A.S.C., a cerut și construirea unui complex de sănătate după modelul celor deja existente în București, pentru ca și Otopeniul să ofere condiții de refacere, de întreținere a sănătății, a condiției fizice a oamenilor muncii. În același spirit al grijii pentru om, la ultima vizită în Otopeni, în luna iunie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se construiască în viitorul oraș și o bază sportivă, pe care nici unul din proiectele realizate nu o prevedea. M-am oprit asupra acestor două exemple pentru că ele oferă imaginea reală a devenirii orașului nostru nu din proiecte și indicații teoretice, ci din cunoașterea perfectă a realității și adoptarea soluțiilor celor mai potrivite pentru asigurarea tuturor condițiilor de dezvoltare armonioasă a vieții”.

Liceul, la cîteva minute de casă

E suficient să arătăm că pe teritoriul Otopeniului funcționează zece importante unități și secții industriale, cărora li se adaugă două mari unități de interes național și internațional — aeroportul Otopeni și Institutul național de geriatrie — pentru a înțelege aria largă de posibilități de opțiune profesională ce stau în fața tinerilor. Pînă acum, și în prezent încă, toți oamenii muncii din aceste unități au fost pregătiți la locul de muncă sau

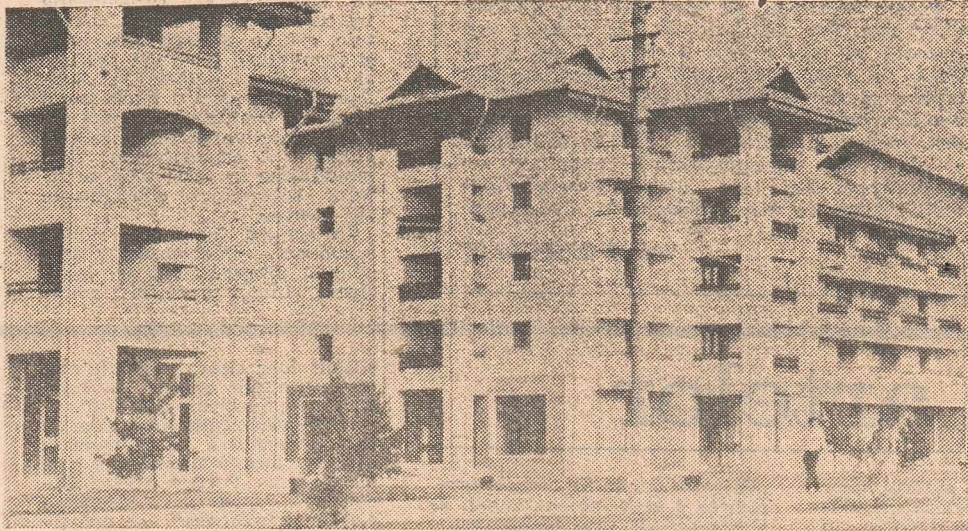
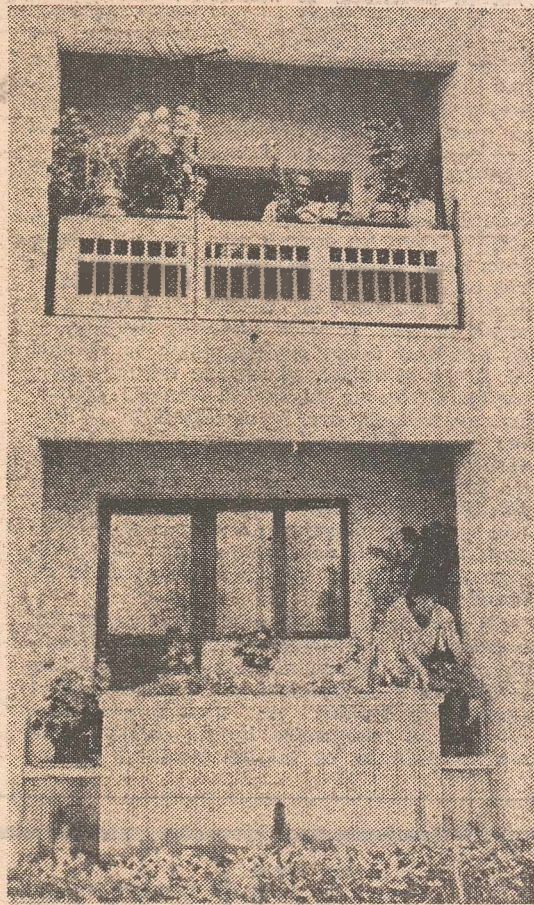
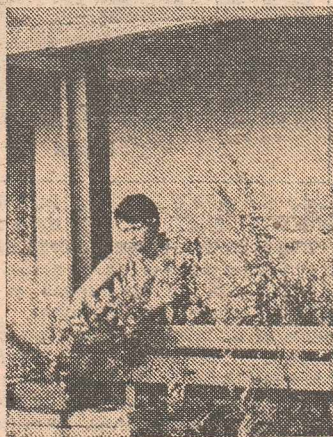
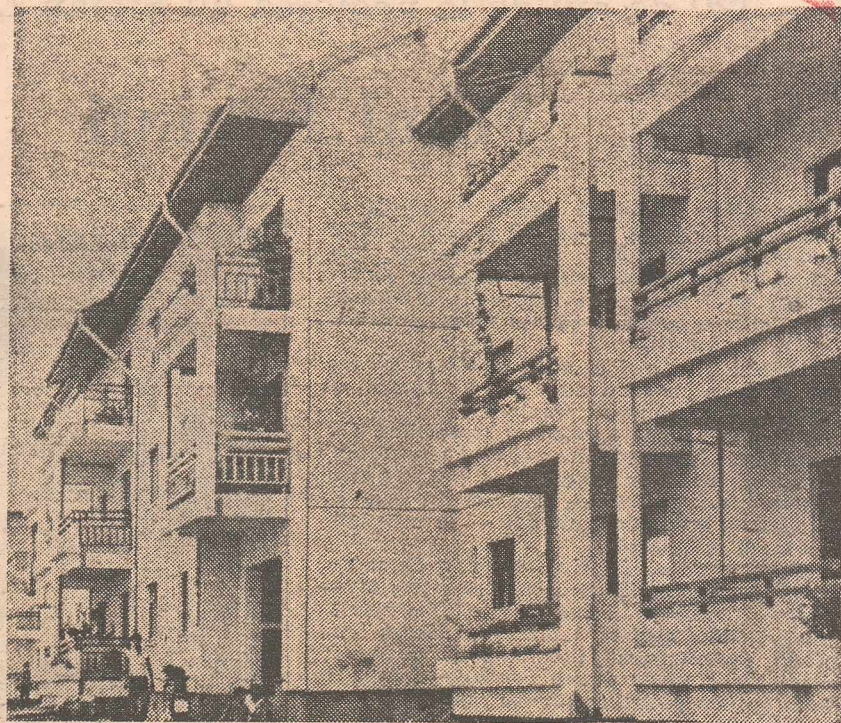
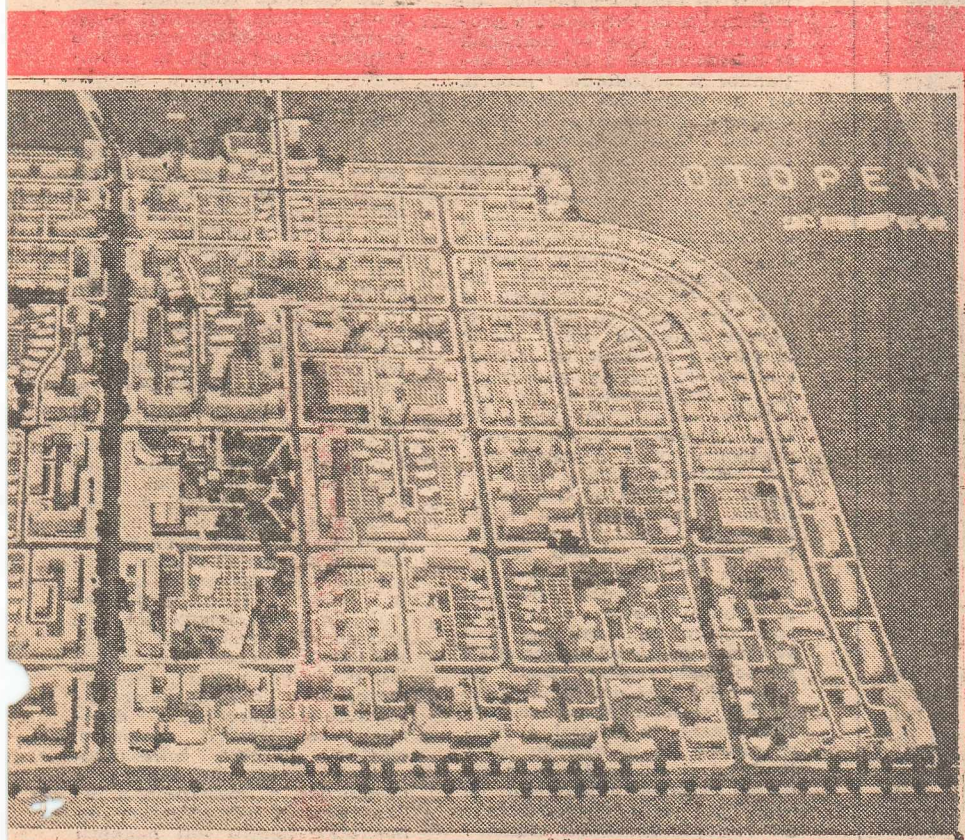

în București. Odată cu sistematizarea Otopeniului, cu trecerea sa la statutul de oraș, copiii acestor muncitori li se deschide perspectiva pregătirii acasă, în liceul industrial ce se va înălța aici.

„În prezent, ne spune Elena Pelcu, profesoară de limba și literatură română la actuala școală generală, după absolvirea clasei a X-a, elevii noștri se îndreaptă către Buftea, Dragomirești, Bănești, Ciorogîrla. Naveta între Otopeni și aceste localități înseamnă pierderea unor ore prețioase, oboseală, cu repercusiuni asupra nivelului de pregătire. Nici internatul nu e o soluție tocmai fericită, avînd în vedere vîrsta acestor copii aflați în pragul adolescenței, perioadă în care supravegherea părinților, prezența familiei sînt hotărîtoare pentru formarea și educarea lor. Continuitatea procesului de învățămînt în același mediu este de o importanță deosebită. Nu e nevoie să teoretizăm. Avem un exemplu concret la îndemînă — copiii din satul Dimieni, sat izolat, lîngă aeroport, care acum a fost mutat la Otopeni. În Dimieni exista numai școală primară. După clasa a IV-a, copiii urmau școala în comuna Tunari, la șase kilometri, distanță parcursă în mai mult de o oră. Iarna, pe viscol, erau zile cînd nici nu mai încercau să ajungă la școală. Ei bine, acești copii vor avea la dispoziție, la numai cîteva minute de casa lor, o școală gene-

Otopeniului de azi și de mâine

de bun venit!

Elegante, spațioase, moderne — iată câteva dintre virtuțile noilor construcții ale Otopeniului

Fotoreportaj de
ROXANA MANOLESCU
și ELENA GHERA

rală și două licee, unul cu profil industrial, altul, industrial-agrar.

Cadre pentru agricultura locului

Elena Vasile, muncitoare cu înaltă calificare, specialistă în sere-solarii în cadrul cooperativei agricole de producție, a făcut liceul agricol la Buftea, parcurgând zilnic un drum de trei ore. Soțul, Constantin Vasile, e lăcătuș mecanic; Elena, însă, a îndrăgit de mică pământul, de când, dimineața în zori mama o lua cu ea la cîmp. E mulțumită că fetița, Raluca, acum de șase ani, va face școala acasă, indiferent dacă va opta pentru industrie, ca tata, sau pentru agricultură, ca mama. Se vor muta și ei într-o locuință nouă. Vom opta pentru casă, imi spune, are lot, ne putem construi o anexă, nu ne vom pierde rostul de gospodari.

Constantin Alexe ascultă și zîmbește. Ii plac vorbele Elenei. Primul președinte al C.A.P.-ului cel ce a condus cooperativa aproape douăzeci de ani, anii cei mai grei, anii de început, are acum șaptezeci de ani. „Cum să nu iubești asemenea copii, cum să nu-ți crească inima văzîndu-i cum ne continuă munca? Speranța noastră, a bătrînilor, e că acum, cînd vor avea aici, acasă, un liceu cu profil agricol, numărul lor, al celor ce se întorc la munca pămîntului,

să crească. Vor trăi în oraș și vor lucra pămîntul cu mijloace moderne, două lucruri la care noi nici nu îndrăzneam să visăm”. Și Constantin Alexe tot o căsută va alege. „Rosturile pămîntului, odată învățate, îți intră în sine, nu mai poți renunța la ele. De ce-am face-o? întrebă. Otopeniul are tradiție, oamenii lui au fost totdeauna buni legumicultori, au fost crescători de vite. Trebuie să rămînă așa și în condițiile modernizării satului. Lucrul este perfect posibil. O pășune comună va rezolva problema hranei vitelor pe care le putem crește în gospodăriile-anexă, iar amplasarea loturilor în folosință într-o zonă în care să putem iriga ne va crea posibilitatea să cultivăm în continuare legume de calitate pentru nevoile noastre și, de ce nu, pentru piețele Bucureștiului”.

Sănătate și confort psihic

În Otopeni, probleme de mentalitate, cel puțin în privința apelării la medic, nu se mai pun de foarte multă vreme. Oamenii s-au obișnuit să se adreseze doctorului la cel mai mic semn de boală, mai ales cînd e vorba de copii. Cazurile care nu se pot rezolva la dispensar, se trimit la Spitalul Balotești, excelent dotat, cu personal medical foarte bine pregătit. Pentru nașteri, se apelează la maternitatea din Buftea sau la București. „Construirea unui

spital, însă, creînd posibilitatea rezolvării majorității cazurilor aici reprezintă un câștig imens, arată dr. Eugenia Vencu, medic coordonator al actualului dispensar. E suficient să ne gîndim la starea de spirit a bolnavului aflat aproape de familia sa, de la care poate avea zilnic vești, pe care o poate vedea. Ca să nu mai vorbim de marea avantaj de a avea asigurată și asistența nașterilor într-un serviciu de specialitate. Oricît de prompt au acționat salvările noastre sau prietenii cu mașină tot s-a mai întîmplat cite unei femei să nască pe drum către spital. Prezența unui spital într-un oraș — acoperind principalele specialități medicale — conferă populației un grad sporit de siguranță, este, după opinia mea de medic cu experiență, un factor important de confort psihic, ceea ce înseamnă un mare câștig pentru sănătatea, pentru viața oamenilor. Aș mai adăuga numai faptul că în asigurarea confortului psihic de care vorbeam, construirea în apropierea spitalului a unei creșe unde copiii pînă la trei ani pot fi lăsați în grija unor cadre specializate, va avea un rol deosebit.

Georgeta Mihai, contabil la Întreprinderea de utilaje pentru drumuri și poduri din Otopeni, o aprobă cu privirea. „O creșă, intervine în discuție, ce lucru minunat! Acum trăim la limită cu timpul. Facem totul în viteză. Fiecare zi e un fel de

schimb de ștafetă între mine și soț (Constantin Mihai, frezor la I.P.R.S. Băneasa). Anca Simona, fiica noastră, are numai un an și jumătate și, cum în Otopeni nu există creșă, trebuie să ne descurcăm singuri”.

Viitorul copil, o asigură doctorița Vencu, o să crească la creșă, o să vă fie mult mai ușor.

În apartamentul familiei Mihai, ordinea și curățenia subliniază discret eleganța mobilei noi. Simona cîntă ceva pe limba ei, încîntată de jucăria primită azi. În după-amiaza de vară, în apartament se întîlnesc mirosul cîmpului și zgomotul șantierului.

Linia rapidă către București

Își pierde pasagerii

Recunosc, nu m-am gîndit niciodată cit poate fi de importantă în viața unei familii o stație de autobuz. Ștefan Pană, macaragiu la Întreprinderea de construcții metalice și prefabricate, și soția sa, Elena Pană, prelucrător la Întreprinderea de aparate de măsură și control, au cinci copii. Nici nu vă închipuiți, imi spune Ștefan, iar Elena încuviințează, tăcută, învăluind cu privirea pe cei doi gemeni de un an și jumătate (ceiați sint la școală) cită grijă am îndurat și cit timp am pierdut cînd locuiam în casa veche, așteptîndu-ne copiii seara, cînd veneau de la

școală, la stația de autobuz, că era departe și nu-i puteam lăsa, mai ales iarna, singuri, atîta drum. Acum, stația e la doi pași de casă, nu mai avem nici o grijă. Ii privim venind din balcon. De fapt, nici nu vor mai avea nevoie de autobuz, că stăm aproape de școală. Dacă se construiesc și liceele, or să învețe mai departe tot în comună. Vedeti, nu ne-am obișnuit încă să-l numim oraș, da pînă va fi declarat oraș, nici o grijă, învățăm repede lucrurile bune și frumoase. Sigur, adaugă Elena, ne obișnuim cu lucrurile bune și frumoase repede, poate și pentru că lipsa lor înseamnă efort inutil și timp irosit. Acum facem încă aprovizionarea la Complexul agroalimentar Băneasa. Peste puțin timp, însă, vom avea hală și piață agroalimentară. Magazinele, unitățile prestatoare de servicii de la parterul noilor blocuri au început să se deschidă una după alta. N-o să mai mergem la București decît în vizită și la plimbare.

În autobuzul 350, linie rapidă către București, căldură mare. În aglomerație, răsună vocea curiosă a unei călătoare. Încotro? La București, cu treburi, după cumpărături, i se răspunde. Ascult și mă gîndesc la cuvintele Elenei Pană, la București n-o să mai mergem decît în vizită și la plimbare, care, rostite cu citiva ani în urmă, ar fi sunat ca o simplă glumă.

Mitul luminii

Ce mister păstrează lumina în corola ei de culori care ne înflorează spiritul creator prin acel dar numit talent, care în clipe unice se metamorfozează în imaginea picturală a unor flori sau a unui nud, în verdele unei cimpii roditoare sau în tonurile mereu altele ale mării?

Privesc încă o dată admirabilul panou cu tablouri de Luchian din marele muzeu al țării și nu pot pleca din fața lor.

Luchian... nume armonios și strălucitor. Cu cât privesc mai atent acea lumină a materiei culorilor, expresiv așezată cu pensula sau cuțitul de paletă — fără să știu cum a început și a terminat tabloul — cu atât mai mult mă fascinează.

Gestul dinamic și tainic, încărcat de suferință și de bucuria de a trăi, se reflectă în pinzele numite „Anemone”, „Garofale”, „Peisaj din Brebu”, „Lăutul”, „Scara cu flori”, iar tristețea iluminată de viziunea creatoare a unuia dintre celebrele autoportrete cu fața palidă ca lumina lunii ne cheamă în admirație și meditație. Dar și alte capodopere ca „Fata cu portocală”, în acorduri de oranj și albastru, cu scinteieri de alb ca la marii maeștri ai lumii dintotdeauna, mă încântă și meditez suferință și frumusețea lor, mereu nouă, care ne răscălește inimi și grav adâncurile nemărturisite ale ființei noastre, erau cîndva abia acceptate.

Aceste culori unice în armoniile lor, unice în sentimentul lor, dar și unice în drama creației artistice se cheamă Ștefan Luchian. Arta picturii lui demult este un mit, o înălțime ca și Luceafărul lui Eminescu. Tablourile sale te fascinează ca acele cîntec neasemuit de frumos al insulei sirenelor. Este mitul luminii pe care pictorul, străfulgerat de geniu, îl iubea contopindu-se în ritmuri de forme și culori. Viziunile lui creatoare, mereu altele, ne sugerează eternele frumuseți ale naturii, dar, în același timp, și drama vieții străpunsă încet-încet de invincibila moarte. Destinul i-a fost încărcat cu misterul eternității artei, alegându-l pe Luchian „înnoitorul” să-și cînte sentimentele, gândirea și suferința grea a firii omenestii în explozii de culori, ca apa de munte care fuge printre pietre să se ascundă de lumina soarelui.

Ca ideal artistic, ca pasiune și sacrificiu, moștenirea spirituală lăsată de Luchian generațiilor mereu altele este inestimabilă, inegalabilă și irepetabilă. Iar pictorul, acel truditor nerăsplătit de nimeni, ale cărui tablouri cu frumusețea lor de culori, lacrimăază continuu, ca tulpina bradului și tră-

Lăutul

iește în memoria și în inimile noastre mai viu decît mulți vii dați deja uitării.

Oare nu-i o minune forța artistică pe care Luchian a avut-o ca și astăzi pictura lui să fie tot atât de luminoasă și curată și tot, atât de vie și strălucitoare, nepălită de nimeni și de nimic, ca în ziua cînd miinile lui înghețate de boală se retrăgeau din fața pinzelor sale încărcate cu aura eternității?

Nu o dată am fost ispășit să ating cu degetele mele materia iluminată a culorilor sale. Opera lui este frumusețea însăși ce ne apare de un secol mereu nouă dar aceeași.

Încerc, din nou, să plec din fața tablourilor sale, dar parcă o voce și o mină mă cheamă să mai rămîn o clipă... Căci nu o dată, ca o răsplătă după nemărturisite întrebări și deznădejdi ale mele, ultima clipă s-a iluminat, descoperindu-mi în hăul viziunii picturale dintr-un tablou sau altul — clasic sau contemporan — ceva nou, ce pînă atunci îmi era ascuns observațiilor mele. Apoi, în clipa următoare am plecat fericit.

VASILE GRIGORE ■

CULTURĂ ȘI DEMOCRAȚIE

(Urmare din pagina 9)

cerilor, a înnoirilor la scara întregii vieți politice și economico-sociale. Or, aspectele calitative ale participării sînt condiționate indeosebi de pregătirea oamenilor, de nivelul politic, de orizontul lor profesional și de cultura generală, de capacitatea de înțelegere a problemelor cu care se confruntă și de anticipare a efectelor acțiunilor și atitudinilor proprii, de a vedea deci, dincolo de aparențe, devenirea și de a interveni conștient, prospectiv și inovator, în funcție de aceasta.

În gândirea politică, de largă cuprindere praxiologică a întregii activități de edificare a socialismului și comunismului în patria noastră, proprie secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost întrevăzut cu claritate și rigoare științifică rolul major al culturii avansate, al învățămîntului, al educației permanente și multilaterale a maselor, în etapa actuală, ca importante forțe propulsive ale progresului economico-social, angajînd plener resursele umane ale națiunii, în deplină unitate de interese, la transformarea revoluționară a lumii, a societății, în ansamblul ei. Astfel, în magistrala Expunere din 29 aprilie a.c. conducătorul partidului și statului nostru a reliefat convingător că... „întreaga dezvoltare a construcției socialiste nu se poate realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, în general, a legărilor strînsă a științei cu învățămîntul și cu producția, a ridicării continue a nivelului de cunoștințe tehnico-profesionale ale tuturor oamenilor muncii”.

Corepunzător acestei precizări de mare încărcătură semnificativă, în contemporaneitate, educația și autoeducația nu constituie, nu pot să constituie, simple opțiuni individuale și facultative, ele fiind profund și complex implicate în dinamica progresului multilateral al țării, conturîndu-se deci cerințe obiective și ca atare trebuind a fi conștientizate, prin mobilizarea în acest scop, a tuturor resurselor educaționale ale societății.

În această lume în rapidă schimbare, preocuparea conștientă, programatică, de însușire a științei, a culturii avan-

sate, de perfecționare continuă a pregătirii politico-profesionale, devine tot mai mult expresia răspunderii pentru destinul propriu și al colectivității, o condiție esențială pentru afirmarea plenară și eficientă a personalității, în diversitatea domeniilor de activitate.

De calitatea oamenilor depinde, în fond, hotărîtor, însăși calitatea participării acestora la conducerea societății, la administrarea chibzuită a avuției naționale, la progresul multilateral al țării. Dar, ridicarea nivelului de pregătire al cetățenilor, creșterea experienței politice și de decizie a acestora, favorizează și adoptarea unei atitudini mai active față de însăși condițiile stabilite de participare a lor, în spiritul democrației muncitorești revoluționare, la conducerea societății, cointeresîndu-se, implicîndu-se tot mai ferm, în îmbunătățirea condițiilor respective, căutînd noi posibilități de exprimare a voinței lor, a răspunderii și competenței, în calitatea ce o dețin, de făuritori, proprietari și beneficiari ai bunurilor materiale și spirituale, de constructori conștienți ai unei lumi mai bune și mai drepte.

Concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, promovată cu consecvență în viața politică și economico-socială, în epoca inaugurată de lucrările Congresului al IX-lea, privind necesitatea cuprinderii într-o viziune unitară, integratoare, cu o corespunzătoare apreciere a dialecticii, a dinamicii condițiilor reciproce, existente obiectiv, între preocupările de continuă largire a drepturilor, a libertăților, a îndatoririlor și răspunderilor democratice pentru toți membrii națiunii, cu educarea permanentă și multilaterală a acestora, cu dezvoltarea învățămîntului și creșterea eficienței sale sociale, cu promovarea unei culturi avansate, se înscrie ca o remarcabilă contribuție la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare de edificare a socialismului și comunismului, deschînd perspective nelimitate emancipării omului, valorificării optime a aspirațiilor și opțiunilor sale fundamentale, împlinirii și afirmării sale calitative superioare, pe măsura măreției asumate deliberat, a României de acum și din viitor.

Vitrina artelor

Plastică

În mai multe direcții...

Dragos Morărescu e cunoscut ca pictor, poet, sculptor, arhitect, născocitor de tehnici și procedee artistice, e pasionat de istoria graficii românești și de restaurarea memoriei unor practicieni ai genului și, dacă nu a încercat a scrie romane, memorii ori poate impresii de atelier, cu siguranță, scrie. E foarte interesat de gândirea creatoare și de arta confrăților, știe în amănunțime o serie de ateliere și colecții și e, la rîndul lui, o persoană despre care toată lumea ar ști să spună cite ceva. O persoană sau, mai bine zis, un personaj. În toate aceste preocupări, vine cu mijloacele profesionistului, întrucît a absolvit o Academie de Arte Frumoase, un curs de Istoria Artei — în cadrul Facultății de Litere — și Institutul de arhitectură „Ion Mincu”. Cum se întîmplă de obicei, i se bănuiesc disponibilități mai restrînsse, decît acelea pe care le dovedește, tocmai pentru că e prolific și, mai ales, pentru că pare anuța, în tot ce întreprinde, planuri extrem de ambițioase.

Cu tot ce a produs ca gravor, Dragos Morărescu ar fi avut motive să spere într-un statut de fruntaș al genului. Cu condiția să se fi preocupat mai mult de promovarea operei pro-

prii. Ca sculptor, autorul unor reliefuri în metal de o indiscutabilă expresivitate. Dealtfel, în tot ce creează e preocupat de expresie, chiar dacă, în pictură, bunăoară culoarea amintește unele lecții ale impresionismului și, de la noi, de Dumitru Ghiță. În „Dicționarul...” său, Octavian Barboș observă cu justete și cu dorința, parcă, de a deschide o cauză că Dragos Morărescu: „Este un patetic al trăirilor imediate, ceea ce se observă cu toată claritatea în pictură, unde viziunea și tehnica folosită se manifestă cu autenticitate și bine personalizată”.

Expoziția de pictură de la „Orizont” dovedește că Dragos Morărescu e, înainte de orice, pictor și încă unul care ar fi meritat să investească nădejdi mai mari în pictură de sevalet, să-i acorde, adică, mai mult timp. O serie de tablouri — peisaje urbane și flori — au pregnanță și chiar strălucire. Des-tute altele, însă, hrănite din acel „patetism al trăirilor imediate”, nu răspund și unui fel foarte înalt, pregătît cu abnegație, cu renunțări și reveniri, cu ardore consumată în timp. Deși se cheamă tablouri, lucrările sînt vederi din călătorii, în care de regulă pitorescul primează.

Dragos Morărescu e un creator în floarea maturității și nu e în cădere și, foarte probabil, nici în puterile noastre de a măsura importanțele operei sale. Mă simt însă motivat tocmai de calitatea dotării ca pictor de a melancoliza la ideea picturii pe care n-a realizat-o ori poate nu a realizat-o încă. Trăirile imediate ne câștigă, dar tot într-un imediat. Pictura mai veche și, în parte, și imaginile expuse la

„Orizont” par să fie ceva în pregătirea a ceva mai însemnat. E vorba de secvențe din povestirea unui peisaj contemplat cu febrilitate, o narațiune ce fixează repere interesante, dar amîna parcă trăirile intense. Cred că în alte dimensiuni, culoarea, care deosebește pictura lui Dragos Morărescu și într-un fel îi imprimă originalitate, și-ar mărișori mai clar vigoarele și, la urma urmelor, ar dezvălui esența talentului acestui artist — despre care, iată, aflăm din vreme în vreme că e și sculptor, și arhitect, și istoric de artă...

TUDOR OCTAVIAN ■

Muzică

Clarificări

Cristian Brăncuși are 37 de ani. Înainte vreme a funcționat la Filarmonica din Ploiești, iar de cîțiva ani încoace este unul dintre dirijorii permanenți ai orchestrei simfonice a Radio-televiziunii. În afara acestei activități, el s-a manifestat și în calitate de compozitor: „Moment simfonic”, „Sonata” pentru pian, „Variațiuni” pentru violoncel solo, „Passacaglia” pentru cor și percuție, cele două cvartete de coarde, ciclul „Columna” — cuprinzînd „Diafonii” pentru orchestră de coarde și percuție și „Armonii lirice” — ca și cantata „Tară de dor”, pentru cor de copii, cor mixt și orchestră (toate primind aprobările cuvînte de la cel mai înalt for muzical al nostru, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor) con-

stituie doar cîteva exemple mai cunoscute din creația sa. Așadar, un „muzician complet”.

Rezultatele calităților sale de șef de orchestră sînt însumate printr-o bogată discografie, din care cităm „Portret Ștefan Niculescu”, „Unisonos II” și „Omăgiu Enescu-Barok” — aparținînd aceluiași maestru — „Patru concerte pentru fagot și orchestră de coarde” de Antonio Vivaldi (solist Miltiade Nenoiu), „Concerte pentru flaut și orchestră” (solist Ioan Cătălinis) cu lucrări din creația marilor Vivaldi, Gretry și J. Haydn, Selecțiuni din baletul „Coppelia” de Léo Delibes, alte fragmente din baletul „Don Quijote”, de L. Min-kus, integrala coregrafică „Zina păpușilor” de J. Bayer, arii din opere și concerte (interpretate de Silvia Voinea și Pompei Hărășteanu) etc. Dar și mai interesant, înregistrările radiofonice — aflate deci într-o primă audiență — realizate de tînrul dirijor, vădesc profundul său atașament față de muzica românească: „Clopotele Alba-Iuliei”, de Nicolae Beloiu, „Armonii II”, de Tiberiu Olah, Simfonia a XIV-a „B.A.C.H.”, de Wilhelm Berger, Simfonia a II-a de Sorin Lerescu, „Patru fabule” (după Topârceanu), de Dumitru Capoiănu, „Capriciu” pentru harpă și orchestră, de E. Tereny, „Preludiu și Fugă” de N. Brănzeu, „Quasi-opera”, de Liviu Dănceanu, culminînd cu capodoperele enesciene „Uvertura de concert” și „Sapte cîntece” pe versuri de Clemont Marot (în versiunea sopranei Monica Teodorescu) și opera „Tinerete Revoluționară”, de Cătălin Ursu, constituie, iarăși, doar un mic expozu al zecilor de titluri și sutelor de minute rămase în fonoteca Radio, cu cele mai bune calitative. Deci și din acest punct de vedere Cristian Brăncuși se dovedește a fi nu numai foarte util, dar și extrem de productiv.

Dar, cum a ajuns el să realizeze toate acestea?

Studiile și le-a efectuat în cadrul Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, avînd drept mentori principali pe Constantin Bugeanu (dirijat) și Ștefan Niculescu (compoziție). După aceasta a urmat — în calitate de bursier — cursurile unor mari dirijori: Igor Markovitch (Weimar, 1975), W. Rowitsky (Viena, 1976) și asistent la prelegerile celebrului Sergiu Celibidache (1978 și 1982). De la toți, Brăncuși a învățat cite ceva; credem, în primul rînd, seriozitatea cu care trebuie să-ți privești meseria, ca și respectul față de opera de artă. Și, putem afirma, el a izbîndit atît în calitate sa de compozitor, cît și în aceea de interpret; dovezi suplimentare constituindu-le chiar desele turnee efectuate în țările socialiste, dar mai ales în R.F. Germania, Filipine și Italia, adică acolo unde impresarii sînt neiertători.

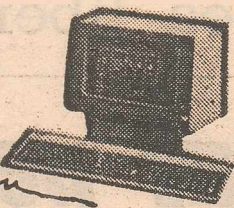
Credem că oricărui muzician, mai ales dacă este tînăr, trebuie să i se arate și ce e bine făcut și ceea ce mai are de îndreptat. În speță, lîngă hărnicie, muzicalitate, sensibilitate și înțelegerea operelor de artă abordate, mai ales cele moderne — cu toate hățiturile de scriitură — Brăncuși mai trebuie să lucreze asupra preciziei gestului dirijoral, lîngă eleganța pe care o arată, precum și a individualizării miinii stîngi (lucruri cu care mulți dintre colegii săi se confruntă de mai mulți ani); în sfîrșit, poate că o axare și o specializare pe genurile dirijate ar fi benefică, deoarece nu e tot una să dirijezi operă, simfonie, oratoriu și concerte instrumentale, ca să nu mai spunem și de preocupările în domeniul compoziției; nu e rău să faci de toate, dar fiecare lucru trebuie să fie stăpînit la perfecție.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Atelier literar

Lucian Ploiești

Lucian — Ploiești. Încercați o diversificare a temelor și insistați asupra cuvintului până simțiți că luminează. Din tot ce ne-ați trimis, nu am putut păstra nici măcar **Promisiune tristă**, singurul text care, într-adevăr, promite.

Scalco Maria — Iliești. Lungimea poemelor dovedește lipsa de concentrare: într-o poezie nu trebuie să spuneți orice și, mai ales, tot ceea ce știți. În măsura posibilului, trebuie doar să sugerați, lăsându-i și cititorului dreptul de a munci și a-și imagina lucruri frumoase dincolo de cele oferite de dumneavoastră.

Galan Stefan — Birlad. Prea multă aglomerație de obiecte. Ca într-o cameră în care țineți cu orice preț să adunați totul. Lăsați coada motanului netăiată, faceți ordine, renunțați la ceea ce nu vă e de folos și deschideți larg ferestrele.

Stare de urgență — Computerul este avertizat de către **Mircea Anghel**, din Lugoj și de **Cristina**, din Drăgănești-Olt, că poemul **Armisti-**

țiu, publicat în „Atelierul literar” din 17 iunie a.c., sub semnătura lui **Roșca Marius** nu este al lui **Roșca Marius**, pentru că a mai fost publicat chiar în „Flacăra” (numărul din 19 aprilie 1985), sub semnătura **Luminiței Voica**. Așa este, poemul respectiv este unul și același sub amindouă semnături! Situații iefide naturile! Situație dificilă și foarte incomodă pentru computer, din care nu ne poate salva decât sinceritatea semnatarilor: să fie una și aceeași persoană?

Înainte de a se pronunța verdictul, așteptăm mărturia părților. Și pentru că lucrurile să fie limpezi în ceea ce privește profesia de plagiat, tot cu acest prilej, așteptăm și mărturia **Marii Stănescu-Simion**, din București, referitoare la poemul său **Un oaspete**, publicat în „Atelierul literar” din 10 iunie a.c. Cineva, tocmai din Botoșani, susține că l-a mai citit undeva, dar nu-și aduce bine aminte unde și vrea să fie scos din nedumerire.

Say Sava — Timișoara. Sigur, nu sînteți un începător, dar nu vă luați prea mult în serios și „trageți clopotul de urechi”, vă lăsați „exploatați de fluturi” și vreți să fiți trezit la ora trei numai pentru „a încerca o idee”. După ce v-a parcurs poemul intitulat **A la Diogene** — „Stăm într-un butoi / unul peste altul... / În noi focul / Sub butoi focul / Peste tot ! / Timpul ne întoarce pe partea cealaltă / iar vîntul se infruptă cu ce-nușă noastră / sub butoi arde focul !” — computerul e de părere că trezitul la ora trei e o glumă, că n-aveți cum să dormiți cu atîta foc și vrea să știe unde vă aflați.

Ariel — București. Multe lucruri frumoase, demne de interes. Fără

Român

Miros de pămînt proaspăt spălat de izvoare. Flutură cintu-n drapele solare. Limba-i totită în durute tipare Și e a noastră și e în mișcare. Prima și ultima înfioreare, cuvîntul nostru, piine și sare.

ADI PIETRADI

excepție, traducere dovedesc sensibilitate și multă pricepere în echilibrare. Proza e și ea de calitate, mai ales cînd pătrunde în universul atît de dificil al psihanalizei. Dar, așa cum am tot repetat, toate acestea nu intră în preocupările „Atelierului”. Poezia, da. Dar aici există mult aer de neîmplinire. Destăinuți-vă înainte de actul III, trimițîndu-ne lucruri noi.

Mai trimiteți — **Rafaela Crîng — Vaslui; Marius Mitea — Sibiu; Andrei Vremir — Făgăraș; Tulea Monica — București.**

Deocamdată nu: Săulescu Paul — Timișoara; Teodora Lucia — Predeal; Mircea Dinu — Moreni; Dorel Luca — Reșița; Genicean Lhoriana — Galați; Dragos S. — Bacău; Suciu Adrian — Bistrița; Poenășu Florin — Brașov; Cornelia Popescu — Suceava; Ciucă Claudia — Buzeni; Cristian Dan — Lugoj; Ion Dicu — Lupeni; Igor Zelewski — Craiova; Pandrea Cristina, Hanganu Cristina, Mihalea Dumitrescu și Vintilă M.L. — București.

DARIE NOVACEANU

Ce va rămîne

Nu strivi cîntecul acesta !
E tot ce ne-a rămas
din clipele frumoase de altădată,
din mireasma dimineților ;
e tot ce va rămîne
peste înfrînta inserare a iernii,
cînd singurătatea în haine de gală
ne va străbate gîndurile.

ANTOANETA IONAȘ

Spirală

întorcîndu-mi
steaua din zodie, singură
să plec prin zăpezi incolțite
cu o rezervație de calendare...

Cine știe miine —
ce grădini sublime
imi vor încinge sub piele
decolorate curcubeie,

LILIANA PAISA

Destine

Sămînța căzută
din despicătura unui măr
se clatină în palma ei mică,
la fel ca talerul unei balanțe
ce-și caută neconștient echilibrul
(Destine născute
din unitatea unui întreg).
O așază înapoi la locul ei
și-mi întinde jumătatea de măr,
șoptîndu-mi printre suspine :
— Tăticule, eu nu vreau să mă despart de tine.

TAGIȚA ION

Cînd vîntul

coboară noaptea
prin somnul părinților
tot mai aproape,
și cerul instelat
îmi deschide fereastra
înundîndu-mă ;

fruntea îmugurită
îmi aplec spre pămînt
și adorm,
cu cerul alături
cînd vîntul mai fluieră
prin sufletul meu.

MIHAI BAZGAN

STEFAN RUHA

(Urmare din pagina 9)

și pînă noaptea tîrziu și să n-ai
acea iluminare lăuntrică și să
nu cunoști acea clipă de grație
în care, cu o bucurie fără mar-

gini, să-ți spui: am izbutit !
— E cit se poate de adevărat
ce spuneți.

— Atunci ?

— Totul trebuie să pornească
de la o perfectă cunoaștere a
propriilor posibilități, a aptitu-
dinilor reale și nu a celor pro-
venite dintr-o imaginație infier-
bintată. Degeaba încearcă, să
zicem, un om care poate fi un
admirabil dascăl de română, să
ajungă un matematician vestit.
Se minte pe sine însuși, va cu-
noaște decepții, se va înăcri
fiindcă n-a reușit. Același
efort l-ar putea face cu succes
în sensul vocației sale și așa ar
cunoaște multumirea deplină.
Dar am cunoscut pe unii care,
din comoditate, din lășitate, din
dorința de un câștig mai ușor
au ales în tinerețe o cale mai
lesnicioasă de a se impune în
societate, însă n-au realizat ni-
mic, iar mai tîrziu au început
să fie bîntuiți de regrete, au
început să-i acuze pe alții de
neîmplinirile lor, cînd cauza
cauzelor le e cit se poate de
la îndemînă, e chiar în ei în-
șiși, în incapacitatea lor de
a-și asuma un destin potrivit
înestrării pe care o au. E
foarte ușor să spui la bătrînețe:
ei, dacă m-aș fi făcut eu doctor
sau inginer, sau artist, sau mai
știu eu ce, aș fi arătat eu ce
pot, ar fi vorbit acum despre
mine o lume întreagă. Sînt unii
care merg pe o cale, dar trag
cu ochiul și la celelalte căi în
clipa în care dau de greu. Cine
i-a împiedicat s-alegea ce-ar fi
vrut ? În condițiile societății
noastre, după știința mea, ni-
meni. Absolut nimeni.

— Cam cît studiați zilnic în
copilărie ?

— 10 ore, 12 ore, 14 ore...

— Atît vă cereau profesorii ?

E odios !

— Nimeni nu-mi cerea nimic.
Am ales vioara de bună voie și
nesilit de nimeni. Eu și nu-
mai eu.

— Dar trebuie să fi fost cum-
plită copilăria dumneavoastră !

— De ce ? Fiindcă nu mă ju-
cam, nu băteam mingea ca alții
și mă gîndeam numai și
numai la vioară ? Vă înșelați :
am avut o copilărie de basm.
Am fost înconjurat numai de
oameni buni. Eu însumi eram
bun ca o fată. Nu fricos, dar
mai retras. Și umblam îmbrăcat
elegant. Pantofi albi, ciorapi
albi, pantaloni din catifea... Nu
acceptam să-mi fure nimeni
vreo oră de la studiu. Pînă și la

școală mergeam cu vioara. Iar
vacanțele au fost cele mai fas-
tuoase sărbători pe care le-am
cunoscut.

— Deci, au fost și vacanțe...

— Uluitoare ! Nu mai aveam
lecții de făcut. Cîntam din zori
și pînă noaptea fără grijă că a
doua zi o să fiu scos la tablă
și n-o să știu lecția. Ceea ce,
de altfel, nu s-a întîmplat
niciodată.

— Ați fost un elev bun ?

— Da. Nu știu cum se făcea,
dar găseam timp ca să și-nvăț.
E drept, eram foarte atent la
ore. Mulți elevi nu știu acest
secret foarte simplu și care i-ar
scuti să-și irosească vremea :
dacă urmărești explicațiile din
clasă, poți reține aproape în-
treaga lecție.

— Cred că le erati tare nesu-
ferit colegilor.

— De ce ?

— Fiindcă profesorii, poate și
părinții altor elevi, vă dădeau
de exemplu la fiecare pas.

— Copiii mă priveau cu
mult respect.

— Dar și eu dragoste ?

— Nu știu. N-am cerut nicio-
dată să mă iubească toată lu-
mea. Deși mi-ar plăcea să fie
așa. În orice caz, eu țin la
foarte mulți din această lume.

— Dacă stăteați atîta timp în
fața pupitrului aproape că nu
mai aveți amintiri din copilărie.

— O să rideți, dar cam aveți
dreptate. Ceea ce țin minte din
acea vreme și n-am să uit pînă
la sfîrșitul vieții sînt șirurile
de portative, miile de șiruri de
portative pe care se înșiră mii
și mii de note. Fabulos !

— În continuare îmi permit
să cred că nu e în regulă cînd
un copil n-are bucuria jocului.
Să n-aibă cineva amintiri din
copilărie — ce tristețe !

— De unde știți ? Am trans-
format studiul meu la vioară în
cel mai fascinant joc pe care
l-am cunoscut vreodată. Ceea
ce pentru alții — poate și pen-
tru dumneavoastră — era un
chin, pentru mine era cel mai
înalt prilej de desfătare. De
altfel, aceasta și este marea tai-
nă a vieții mele : am făcut
din muncă o sărbătoare. Bine-
înțeles, avînd și curajul de a
alege ceea ce-mi place, ceea
ce era pe structura mea sufle-
tească. Aș fi putut renunța de
zeci de ori : în familia mea
s-au purtat destule războaie din
clipa în care am hotărît să de-
vin violonist. Cum adică, se
minuna săraca mama, te faci
lăutar în loc să fii de pildă,
doctor ? Și acum, cînd mai în-
tîlnesc pe unii dintre amicii din
copilărie, aud de la ei că am
știut să mă orientez, am știut
ce să aleg. Nu neg : am vrut
s-ajung un bun violonist. Cît
mai bun. Dar nimeni nu mi-a
garantat nimic, nimeni n-avea
cum să-mi garanteze cu nimic
că la capătul drumului l pe

care am apucat voi reuși sau
nu. M-am orientat ? Dacă vreți,
se poate spune și așa : m-am
orientat în așa fel încît să nu
tînjesc, violonist fiind, să fiu
altceva, să fiu invidios pe des-
tinul altcuiva. E-adevărat, din
întîmplare sau nu, am ajuns un
om pe care îl cunoaște lumea.
Dar jur cu mina pe inimă :
chiar dacă aș fi cîntat într-o
modestă orchestră din provin-
cie, tot aș fi fost fericit, ori de
cite ori aș fi atîns cu arcușul
corzile viorii.

— Din materiile predate în
școală care v-a trăgea cel mai
mult ?

— Istoria.

— Ciudat. Ce legătură poate
fi între vioară și istorie ?

— Poate fi. Uitați, eu inter-
pretez multe lucrări ale unor
compozitori care au trăit în se-
colele trecute. Atunci cînd ci-
tesc cărți despre acele epoci
am revelația că datorită mu-
zicii am fost și eu prezent în
acele timpuri. E o senzație
stranie. Iar paginile de istorie
pe care le parcurg vin parcă să
o confirme.

— Sînteți dintre acei care pun
mult suflet în interpretare.

— Așa e. E rău ?

— Nu. E tulburător.

— Cînd sînt în fața publicu-
lui nu mai știu de nimic. Nu
mai văd nimic în fața ochilor.
Și ochelarii mi-i scot. Mi se
pune ca o ceață.

— Aici unde purtăm această
convorbire se aude de la un
magnetofon muzică rock. Vă
deranjează ?

— Cîtuși de puțin. Mai ales
că aparatul nu e dat la maxi-
mum.

— Dar vă place ?

— Repet : nu mă deranjează.
Însă în această muzică, dese-
ori frumoasă, prea de multe ori
se asociază totuși doar ritmul
de un iureș sălbatic cu o ava-
lansă de zgomote. Eu nu su-
port vacarmul. Nu suport de-
zordinea. Vacarmul înseamnă
sunete scăpate de sub control.
E haos. E ceva irațional. Iar
mie iraționalul îmi displace
sub orice formă s-ar manifesta
el.

— Ce vioară aveți ?

— Un Guarneri. Foarte bună.

— Nu e însă prea blindă cu
dumneavoastră. Sub bărbie
aveți o rană care nu s-ar vin-
deca decît dacă n-ați mai cînta.

— Fugiți de-aici ! Asta n-aș
vrea să se-ntîmple niciodată.

— Cum vă împacăți cu or-
chestrele ?

— Eu nu mă socotesc solist.
Eu mă consider, pur și simplu,
o participantă dintr-un ansamblu
care-și are un anumit rol, ca și
celelalte componente ale lui. De
fiecare dată vreau ca totul să
se petreacă exact ca într-o fa-
milie. Ca într-o familie bună
și înimioasă. De aceea și sînt
iubit oriunde mă duc. Cel puțin,
așa-mi place să cred. E
de o sută de ori mai ușor, ce

zic de o sută, de o mie de ori
mai ușor să cînti alături de
oameni care te iubesc și sînt
gata să coopereze cu tine. În
astfel de condiții toți cîntă fără
crispare, cu mult suflet. Așa
am fost educat, așa am fost
crescut : să-i respect pe ceilalți,
să le respect munca și talentul.
Și nu e normal ca și ceilalți
să mă respecte ?

— Ați cunoscut mulți violo-
niști. Care v-a impresionat cel
mai mult ?

— Oistrach. Vorbea cu vioara,
spunea cu ea tot ce dorea să
ne comunice. Și mai era și de
o mare omenie. De o bunătate
rară. Îl îndrăgeai din prima
clipă.

— Cred că în familia dum-
neavoastră e multă liniște și
armonie.

— Știți ce familie formida-
bilă am ? Am o soție nemai-
pomenită — sîntem căsătoriți
de 35 de ani —, am patru bă-
ieți. Cînd uneori mă uit la ei,
cum trebăluiesc prin gospodă-
rie, cum lucrează în grădină,
îmi spun : Ruha, ești un privi-
legiat : știi ce înseamnă feri-
cirea. Nu te-ai născut degeaba.

— Cine se naște degeaba ?

— Cel care n-aduce în tim-
pul vieții sale nici un bine ce-
lorlalți. Egoistii. Cei cărora pu-
țin le pasă de semenii lor.
Niste nemernici. Oricît de
avuți ar fi, oricît ar fi de in-
vidiați de unii, eu nu dau doi
bani pe cei care nu mută mă-
car o piatră de colo pînă din-
colo ca să nu se împiedice ca-
reva de ea.

— Sînteți un om tare iubit.

De ce ?

— Știu și eu ? Poate că nu
sînt îngîmfat. N-am fost și nu
voi fi. De ce să fiu ? Fiindcă
știu la vioară ? Dar fiecare știe
în profesia lui și poate s-ajun-
gă și un as de carte toată lumea
să vorbească numai și numai
cu admirație.

— E un păcat orgoliul ?

— Nu. Îngîmfarea însă da, e
un păcat. Trufia nu te lasă să
mai vezi exact realitatea. Poate
să-ți meargă o vreme, dar pînă
la urmă ești pierdut. Orgoliul
însă te poate împinge să perse-
verezi pe drumul pe care l-ai
ales, să devii mai bun și mai
puternic.

— Ce știți dumneavoastră
despre putere ?

— Știu la ce vă gîndiți : mă
vedeți de o constituție mai fra-
gilă. Oho, dar nu știți ce forță
extraordinară am în degete. În-
să nu o astfel de putere mă în-
teresează, deși chiar și forța fi-
zică ar trebui să ne impresio-
neze. Eu sînt însă interesat de
o altă putere a omului : aceea
de a izbui să atingă telurile pe
care și le propune. Și, deseori,
cum am mai spus-o, cum au
mai spus-o și alții, nu telul în
sine contează, ci mai ales ceea
ce se petrece cu omul în dru-
mul său pînă la el. Oamenii cu
adevărat puternici își propun
întotdeauna teluri mari. Pentru

File din epopeea libertății

2. Totul pentru țară, totul pentru victorie!

Cuvintele, ca și oamenii, intraseră în alarmă. Sub impresia evenimentelor, gravitatea comentariului politic se desfășura în registrul unui scenariu, s-ar zice, apocaliptic: „Peisajul internațional se întunecă de la oră la oră; cerul lumii, peste care s-au grădărit norii negrelor presimțiri, stă să-și despletească furtunile pustiitoare; și planeta toată cită e — în delir și isterie, pare înălțată în vîlvătaia unui urias incendiu, din care să nu rămînă decît pulbere pentru vînturi“. Aceste cuvinte aparținînd gazetarului român antifascist și democrat Leon Kalustian exprimau substanța unei realități tragice în vara anului 1940, în Europa.

De la un capăt la altul al continentului se auzea glasul tunului biruitor. Iar victoriile rapide ale Wehrmachtului, înconjunate de căderea Franței, dusese la izolarea completă a României. Secția operații din Marele Stat Major român înregistra astfel situația creată: „Ne considerăm complet izolați și lipsiți de sprijinul material și politic al oricărei puteri străine“.

Lipsită de orice sprijin, România a tras consecințele tragice ale noului raport de forțe de pe continent: cesiunile teritoriale, instaurarea regimului de dictatură militar-fascistă, intrarea trupelor germane în țară.

În comunicatul dat publicității la 1 septembrie, în urma Consiliului de Coroană, se arăta că România, „găsindu-se în acest moment absolut între dușmani“, trebuia să aleagă „între salvarea ființei politice a statului și posibilitatea dispariției lui“. Se sublinia că Dictatul de la Viena, prin care România fusese obligată să cedeze Ungariei horthyste Ardealul de nord, era o consecință a faptului că „sistemul pe care se baza politica externă a democrației s-a prăbușit în întreaga Europă“.

Tot la 1 septembrie, ministrul german la București informa Berlinul: „În armată indignarea împotriva Germaniei este deosebit de mare. Argumentul principal: România ar fi putut bate pe unguri, dacă ar fi fost o decizie prin armă“. Date fiind împrejurările — unele certe, altele probabile —, în același studiu întocmit de Marele Stat Major se arăta modul în care s-ar fi putut desfășura războiul: „Apărarea Ardealului cu totalitatea forțelor, conștințind, la nevoie, la o simplă acoperire pe restul frontierelor și deci la pierderea eventuală a Moldovei, Dobrogei și eșecul la pierderea Munteniei și Banatului“. Defileele Carpaților de răsărit și de miazăzi urmau să fie închise iar efortul să fie concentrat pe direcția Vest.

În urma Dictatului de la Viena a urmat un val general de proteste, în întreaga țară, încît s-a impus luarea unor măsuri speciale pentru a se explica populației și armatei rațiunea de stat a acelei hotărîri privind o situație care,

de fapt, n-a fost considerată niciodată altfel decît vremelnică.

În 1940, România pierduse 33 la sută din teritoriul național și mai bine de 6 milioane de locuitori, dintre care marea majoritate erau etnici români.

La 10 septembrie Partidul Comunist Român publică documentul „Punctul nostru de vedere“, în care își exprimă dezacordul față de Dictatul de la Viena și demascînd caracterul fascist al regimului cheamă poporul la luptă împotriva dictaturii militare legionare.

„Politică de interes“

● La 17 septembrie, Ion Antonescu declară: „Politica României este sula la sută cu Axa. Mergem cu Axa și în special cu Germania, impuși de o necesitate politică dar mai ales economică. Învîngem sau cădem cu Germania“. Și: „Nu aruncăm cu noroi în nimeni, mai ales în foștii aliați. Atacurile în contra foștilor aliați sînt și inutile și dezonorante. Nu facem politică de sentimente. Facem politică de interese și de salvare. Nu ni se poate pretinde să ne sinucidem alături de foștii aliați“. ● 15 octombrie, Mussolini: „De fiecare dată Hitler mă pune în fața faptului împlinit. De data aceasta îi voi plăti cu aceeași monedă: el va afla din ziare că am ocupat Grecia“. Planurile lui sînt date însă peste cap de grecii care se dovedesc excelenți luptători. Mai tîrziu, Hitler spunea: „Este limpede că alianța italiană a fost mai utilă pentru inamic decît pentru noi înșine. Cel mai mare serviciu pe care ni l-ar fi putut face Italia ar fi fost să rămînă în afara conflictului“. Și: „Intrarea în război a Italiei le-a permis adversarilor noștri să repurteze primele lor victorii“.

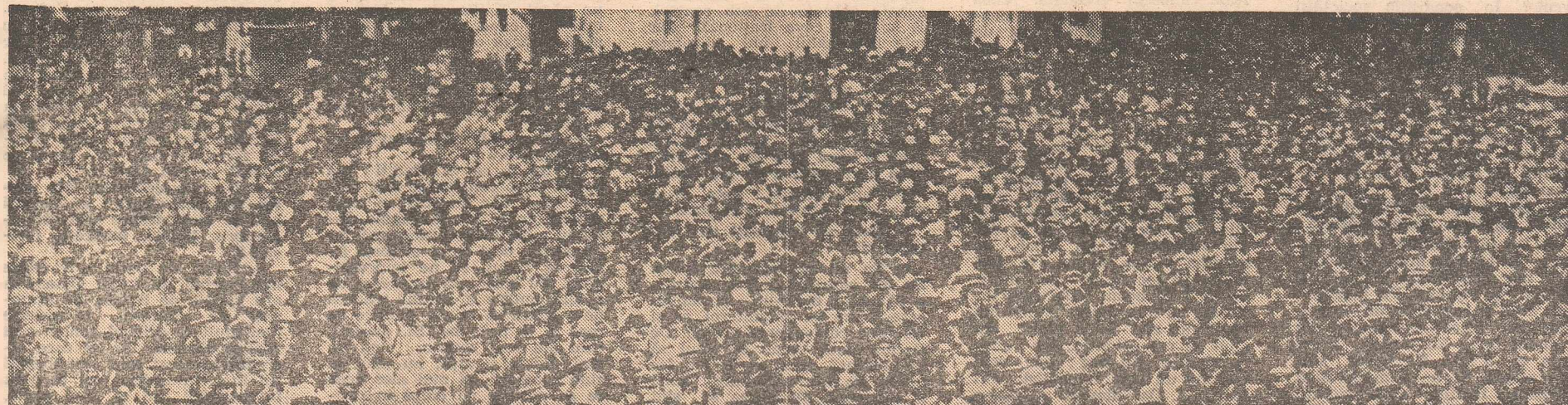
● Făgăduind că va lupta împotriva invadatorilor germani cu tot ce-i va sta la îndemînă, Churchill adăugase, cu glas mai scăzut, ceva ce suna cam așa: „la nevoie, și cu niște nenorocite de sticle de bere“. Un american notează: „Dar în timp ce el rostea această cuvîntare, din arsenalele americane plecau stive după stive de arme pentru apărarea Angliei“. Războiul se extinde în Atlantic, unde germanii scufundă multe cargouri britanice. „Dacă ne lăsăm izolați, dacă pierdem războiul pe mare, nimic altceva nu mai contează“, striga Churchill. ● 21—24 ianuarie 1941. Garda de Fier încearcă să preia monopolul puterii în stat. Rebeliunea e reprimată de armată. Hitler optează pentru Antonescu, permițînd totodată căpeteniilor legionare să se refugieze în Germania, unde vor reprezenta un permanent mijloc de șantaj la adresa guvernului antonescian. ● La 14 februarie, C.I.C. Brătianu despre Antonescu: „El poate menține potențialul armatei. El este singurul care poate guverna țara în condițiile interne și externe de astăzi“. Mai tîrziu, după în-

cheierea primei etape a războiului, atitudinea liderilor burghezi avea să se schimbe, principalul considerent fiind acela că armata a fost împinsă „pe fronturi ce nu ne privesc“. ● 25 martie 1941. Poziția guvernului român: „Nu va fi liniște în acest colț al Europei și nu va fi dreptate adevărată în lume cît timp nu se va face sau nu-și va face dreptate poporul românesc“. ● 6 aprilie. Puternice grupări de forțe germane, italiene, ungare și bulgare atacă Iugoslavia și Grecia. Hitler ține să-și asigure astfel flancul drept al proiectatei campanii din răsărit. România, în ciuda apartenenței ei la Pactul tripartit, refuză să ia parte la agresiunea împotriva Iugoslaviei și să ocupe teritorii aparținînd statului vecin. În rest, îi declară Antonescu ministrului american la București, România își va onora obligațiile asumate. Și adaugă, surîzînd, ca în fața unei perspective total ireale: „...chiar dacă va trebui să declare război Americii“. Funestă predicție, care s-a și împlinit la sfîrșitul aceluia an. ● 21 iunie, ora 13. Înaltul comandament german transmite parolele: „Dortmund“, declanșarea atacului; „Altona“, anularea atacului. La ora 19 intră în vigoare parola „Dortmund“, pentru ora 3,15 a zilei de duminică, 22 iunie. Planul „Barbarossa“ se declanșează cu aproximativ 5 milioane de oameni, 3 000 de tancuri, 5 000 de avioane. Ion Antonescu hotărîse angajarea armatei române. Nu întrebasese nici guvernul, nu-și consultase nici regele și cu atîta mai puțin poporul.

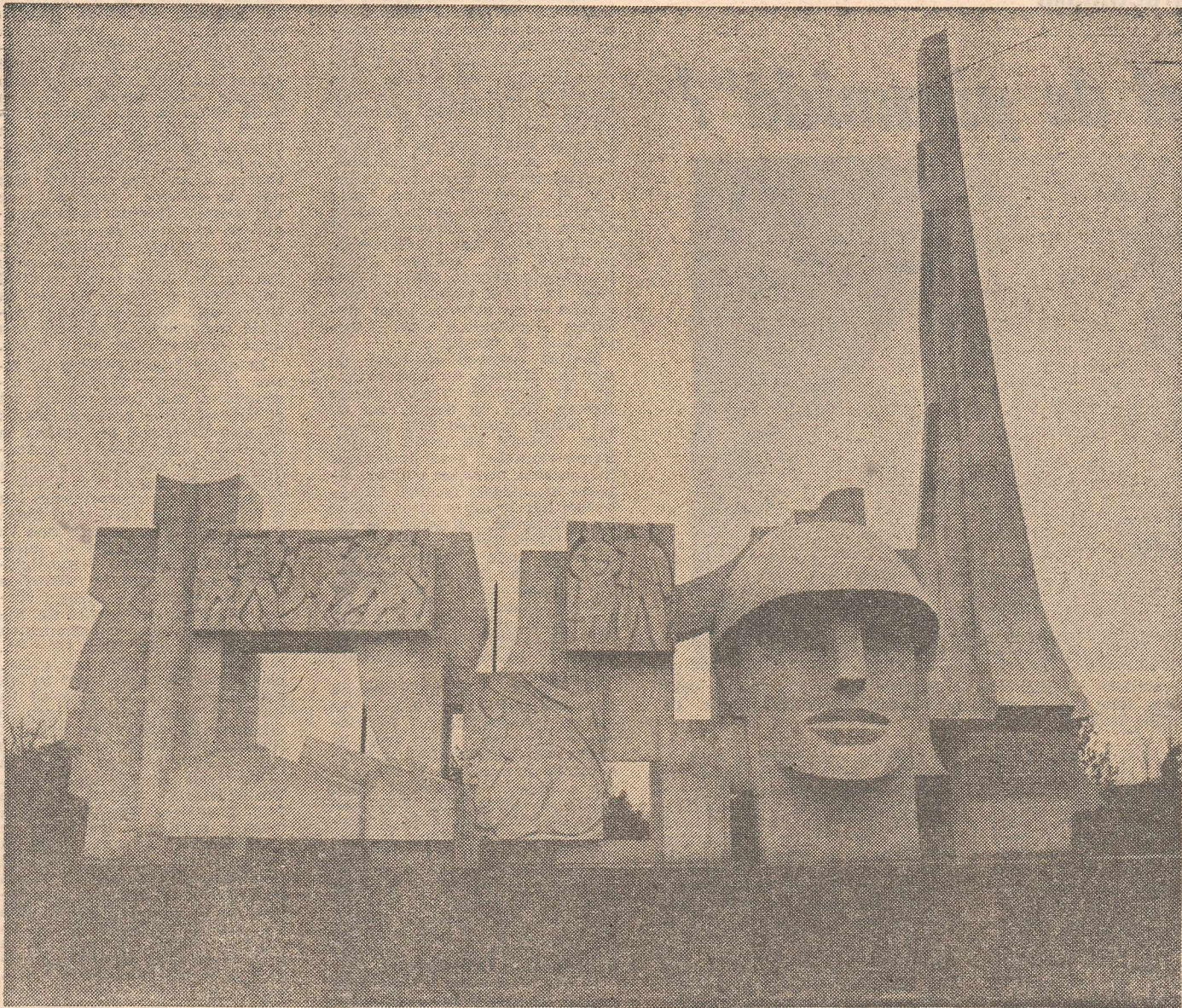
„Pînă unde, pînă cînd și pentru ce luptăm?“

● 8 iulie — P.C.R. dă o circulară în care cheamă întregul popor la luptă „pentru ieșirea României din războiul hitlerist“. ● 12 iulie. La Londra este semnat acordul sovieto-britanic cu privire la acțiunile comune pe durata războiului. Clauzele prevedeau ajutorul reciproc și obligația ca nici una din părți să nu încheie pace separată. ● Un grup de generali și ofițeri superiori români demisionează în semn de protest față de continuarea războiului alături de Germania nazistă. ● 6 septembrie — P.C.R. adresează partidelor, grupărilor și personalităților politice nefas-ciste platforma-program intitulată „Lupta poporului român pentru libertate și independență națională“. Se preconiza unirea tuturor forțelor democratice pentru răsturnarea guvernului antonescian, ieșirea din război și alungarea din țară a trupelor germane. ● 14 noiembrie. Buletin informativ: „Au fost arestați și predați Curții Marțiale a Capitalei 6 comuniști — membrii nucleului comunist de la fabrica de avioane ICAR — dovediți că îndemnau lucrătorii la acte de răzvrătire și sabotaj“. ● 1 ianuarie

1942. Lucian Blaga, în deschiderea primului număr al revistei „Curțile dorului“: „Pînă ieri am fost o țară mare din punct de vedere etnic și geografic, astăzi sîntem o țară mult mai mică. Totuși ni s-a dat să trăim douăzeci de ani în orizontul unei țări largi, aproape împărătești. Acest orizont care de pe pămînt s-a retras în inima noastră. îl purtăm cu noi, închis în noi, ca orizont viu și neuitat, pe care nici o măsură omenească nu-l va putea revizui. Cu acest orizont în inimă o putem lua spre viitor“. ● Tot la 1 ianuarie 1942, reprezentanții a 26 de state semnează la Washington „Declarația luptei comune împotriva țărilor Axei“ (Declarația Națiunilor Unite). Se constituie, astfel, coaliția antihitleristă. Declarația rămîne deschisă pentru a fi semnată de oricine împărtășește principiile expuse în Carta Atlanticului, care între altele incriminează răpirea unor teritorii aparținînd altui stat. ● 17 ianuarie 1942. Șeful Marelui Stat Major român, generalul Iosif Iacobici, demisionează în semn de protest față de intenția lui Antonescu de a trimite noi trupe pe front. Îi urmează în această funcție generalul Ilie Șteflea, hotărît — cum avea să spună ulterior — „a salva cît mai mult, dacă numai puteam salva tot. Numai în formă, întocmind situații false, am transformat diviziile de infanterie în divizii ușoare, reducîndu-le efectiv la 6 batalioane. În realitate le-am păstrat vechea organizare pe 9 batalioane luptătoare și 3 de marș. Pe front am trimis diviziile numai cu 6 batalioane, iar pe celelalte le-am păstrat în țară“. ● 20 aprilie. La sfîrșit bătălia pentru Moscova, începută la 6 decembrie 1941. Germania înregistrează o înfrîngere de proporții, care se adaugă eșecului înregistrat anterior în Bătălia Angliei. ● 26 mai. Britanicii lansează acțiunea „1 000 de bombardiere“, care țintește distrugerea orașelor și centrelor industriale ale Germaniei. La 30 mai, 1 130 de avioane aruncă asupra orașului Köln 2 000 tone de bombe. În 30 de minute sînt distruse 13 000 de case și avariate 6 000. Sînt uciși 469 de oameni, răniți 4 500, iar 45 000 rămîn fără adăpost. Și acesta nu era decît începutul a ceea ce s-a numit „ofensiva teroristă a covorului de bombe“. Hitler este consternat și-l admonestează sever pe Göring. ● 20 iulie. Stalin declară: „Totul pentru apărarea Stalingradului!“ ● Mănu și Brătianu adresează lui Antonescu o scrisoare comună, insistînd asupra nevoii de a „nu istovi forțele armatei române în lupte îndepărtate de hotarele țării și străine de obiectivele ei fi-rești“. Mareșalul considera că, în situația dată, retragerea de pe front ar duce la imediată ocupare a țării de către germani. „Poftiți — răspunde el

Manifestație de masă împotriva dictatului de la Viena

Unul dintre multele monumente ridicate în memoria celor ce s-au jertfit pentru libertatea țării

— vă ofer din nou conducerea statului și guvernului. Retrageți d-voastră armata și aranjați-vă cu Anglia". Propunerea e apreciată a fi „desigur, o glumă". ● Potrivit unor rapoarte, ostașii români „nu vor să lupte decât în Ardeal și pentru eliberarea Ardealului, nu pentru alte scopuri". Aceștia se întreabă: „Până unde, până când și pentru ce luptăm?"

Cu toată viteza înainte!

● Dialog. La 5 septembrie 1942, Roosevelt către Churchill: „Ura!". La 6 septembrie Churchill către Roosevelt: „O.K., cu toată viteza înainte!". ● 30 septembrie. În „Informația zilei" Argezi publică pamfletul „Baroane", la adresa ministrului Germaniei la București, Manfred von Killinger. Se declanșează un adevărat scandal politic. Argezi e internat în lagărul de la Tîrgu Jiu. ● 8 noiembrie, operațiunea „Torch". Englezii și americanii debarcă în Africa de Nord. Pentru a-și crea condiții mai bune de intervenție, Wehrmachtul ocupă zona de sud a Franței, administrată de guvernul de la Vichy. În timp ce aliații urmăresc să ajungă în Sicilia. Churchill: „Dacă Torch eșuează, ne ducem cu toții la fund". ● 28 ianuarie 1943. Apare primul număr al ziarului ilegal „România liberă". ● La 2 februarie 1943 ia sfârșit bătălia Stalingradului. Victoria sovieticilor marchează o cotitură în desfășurarea războiului. ● 12—13 aprilie. În cadrul unei întrevederi cu Hitler, Antonescu se angajează să continue războiul alături de Germania. Cu acest prilej, Führerul îi reproșează că Mihai Antonescu a luat contact cu puterile occidentale în vederea unor tratative de pace. Se cere demiterea acestuia. Ion Antonescu își apără colaboratorul. ● Încă de la începutul anului 1943, la conferința de la Casablanca, Roosevelt și Churchill lansaseră formula „capitularii necondiționate" ca fiind obligatorie pentru toți cei care abandonează tabăra hitleristă. Ulterior s-a putut constata că, de fapt, prin această hotărâre s-a ajuns la o prelungire a războiului. ● La 15 mai 1943 se hotărăște dizolvarea Cominternului. În iunie, propunind crearea Frontului Patriotic Antihitlerist, comuniștii români declară: „Prin dizolvarea Internaționalei Comuniste a dispărut și ultima piedică din calea unirii tuturor forțelor naționale". ● Bătălia de la Kursk, începută la 5 iulie 1943, marchează pierderea de către germani a inițiativei strategice în

folosul Armatei Roșii. ● 24 iulie 1943. La ședința Marelui Consiliu fascist, Mussolini recunoaște: „În acest moment, sint omul cel mai detestat și mai urit din Italia". Un vechi companion îi aruncă în față: „Dictatura ta a voit acest război. Dictatura ta l-a pierdut". A doua zi, mareșalul Badoglio ia conducerea unui nou guvern. Toate acestea se petrec în timp ce aliații debarcasează în Sicilia și se pregăteau, cum zice un istoric, să pună piciorul în cizma italiană. La 8 septembrie, guvernul Badoglio capitulează. Mussolini avea să proclame așa-numita Republică de la Salò, însă prin asta n-a reușit să mai influențeze cu ceva implacabila desfășurare a evenimentelor. Goebbels: Führerul recunoaște, acum, că Italia nu a fost o mare putere". ● 1 august. 178 de aparate Liberator își iau zborul de la Benghazi, dintre nisipurile roșii ale Cirenaicei, și la ora 14 ajung deasupra Ploieștilor 167 dintre ele. Dar, după unele date, în zona Prahovei se găsea la acea vreme cea mai mare concentrare de foc din întreaga Europă. Se înregistrează cel mai mare procent de pierderi cunoscut în vreo misiune aeriană pe tot parcursul celui de-al doilea război mondial. Raidul e considerat ca exemplu de evaluare greșită pentru o lovitură vitală. ● 28 August. Generalul Gerstenberg, comandantul misiunii aeronautice germane din România: „Din nou s-au săvârșit acte de sabotaj asupra legăturilor telefonice care sint extrem de importante pentru apărarea regiunii petrolifere".

Anul marilor speranțe

● În toamna anului 1943, în România plinea e mai scumpă de 3 ori decât la începutul războiului, carnea de 4 ori, îmbrăcămintea de 7 ori. ● La 1 ianuarie 1944 frontul sovieto-german se întinde pe 4 400 de kilometri. ● 4 aprilie. Primul atac aerian asupra Bucureștilor. Se înregistrează pierderi grele. În primăvara și vara aceluia an, în urma bombardamentelor asupra Capitalei un bucureștean din zece rămîne fără adăpost. ● Anglo-americanii urcaseră în Italia, pusese stăpînire pe complexul de aeroporturi de la Foggia și între 5 aprilie și 19 august 1944 bombardează Ploieștiul de 38 de ori ziua și 12 ori noaptea. ● 12 aprilie. În numele puterilor aliate, guvernul sovietic, prin reprezentantul său la Cairo, îi face cunoscute lui Barbu Știrbei, emisarul guvernului antonescian, condițiile de armistițiu. Peste aproximativ o lună, a-

ceste condiții aveau să fie respinse în mod oficial. Între timp, Antonescu declarase lui Maniu: „Eu nu pot să primesc aceste condițiuni, însă eu nu mă cramponez de conducerea statului; luați conducerea, acceptați aceste condițiuni, dacă le găsiți acceptabile, și eu vă voi da tot concursul militar". ● 15 aprilie. Pe baza unei platforme comune, convenite între Partidul Comunist Român și Partidul Social Democrat, se constituie Frontul Unic Muncitoresc. Acest fapt determină o creștere puternică a capacității de acțiune a clasei muncitoare în lupta pentru eliberare socială și națională. ● Într-un Memoriu adresat lui Antonescu de 65 de membri ai Academiei Române și profesori la Universitățile București, Iași, Cluj, se arată: „Interesele vitale ale statului și poporului nostru cer imediată încetare a războiului, oricare ar fi greutățile acestui pas. Sacrificiile pe care România ar trebui să le facă vor fi incomparabil mai mici și mai puțin dureroase decât continuarea războiului". ● La Rastenberg, în așa-numitul „birlog al lupului", Hitler intră tot mai adînc într-o lume a irealului. Refuză obstinat să privească realitatea cîmpului de luptă și, pe măsură ce înfrîngerile se înmulțesc, e tot mai convins de infailibilitatea hotărîrilor sale. Intervențiile în desfășurarea operațiilor sint continue și militarii își văd tot mai limitată libertatea de decizie. ● Dacă în 1943 fuseseră lansate deasupra Reichului 206 000 tone de bombe, în 1944 aveau să fie lansate 1 202 000 tone. Cu toate acestea, producția de război reprezintă 70 la sută din ceea ce s-ar fi putut obține dacă deasupra Germaniei n-ar fi căzut nici o bombă. ● 6 iunie. Debarcarea în Normandia. La ora 9, „Zidul Atlanticului" era depășit pe 3 kilometri. Seara, pe 50 de kilometri. ● 13—14 iunie. Are loc la București consfătuirea conspirativă a reprezentanților P.C.R., ai cercurilor palatului și ai armatei, la care se adoptă planul partidului comunist de răsturnare prin forță a guvernului antonescian și de alăturare a României la coaliția antihitleristă. ● 20 iunie. Comuniștii, social-democrații, național-tărăniștii și național-liberalii constituie Blocul Național Democrat. ● Un tren-cisternă german e aruncat în aer între gările Comarnic și Valea Largă. ● 20 iulie. Atentat împotriva lui Hitler. În urma exploziei, acesta rămîne cu un timpan plesnit și cu cîteva arsuri. Morell, medicul lui personal: „Era calm. Pulsul 72. Spunea că toate acestea sint de bun augur. Mai

spunea că nimic nu-l poate atinge: Sint invulnerabil, sint nemuritor!". Tribunalele pronunță circa 5 000 de condamnări iar Gestapoul arestează, în general, pe toți cei suspecți. În această atmosferă, la 25 iulie în Germania se decretează mobilizarea generală. ● 5 august. Întîlnire Hitler-Antonescu. Discuția a durat 5 ore și jumătate. Pilotul german care l-a adus pe Antonescu în țară, generalul Hans Baur, notează: „Cînd am aterizat la București, pe aeroport se aflau o mulțime de oameni. Generali și ofițeri îl asaltară pe Antonescu cu întrebări și nu era deloc greu de observat că răspunsurile sale nu linișteau pe nimeni. Toate figurile căpătară o expresie care prevestea o catastrofă. Antonescu nu putea decât să confirme temerile — nimeni nu mai credea în victorie. Comandantul aeroportului mi-a declarat că se înmulțeau cazurile de sabotaj și că starea de spirit împotriva Germaniei lua amploare". ● Aceeași zi, 5 august, într-un raport al serviciilor secrete germane: „Evoluția politică din ultimele patru săptămîni arată clar o deplasare spre stînga a ansamblului opoziției și odată cu aceasta preluarea conducerii acestei opoziții de către Partidul Comunist. Conducerea Partidului Comunist ilegal din România se străduiește să acapareze conducerea în lupta împotriva guvernării mareșalului. Diversele dezbateri care au avut loc în ultimul timp între conducerea comunistă ilegală și cercurile opoziționiste burgheze au dus, se pare, la un acord. După cît se pare, se încearcă, sub conducere comunistă, să se creeze în România un fel de guvern de front popular". ● Editorialul ultimului număr clandestin al ziarului „România liberă": „Marile Puteri ne întind mîna și guvernul Antonescu nu răspunde. El împinge mai departe țara într-un război-pierdut, care nu mai poate fi decât un război de sinucidere". Și în continuare: „Să se termine odată cu prostia funestă care pretinde că „România are noroc" și orice am face o să fie bine. Să privim lucrurile bărbătește în față și să înțelegem că România pierde, dacă nu trece chiar azi de partea Aliaților învingători. O cheamă acolo Ardealul îmbucătățit. O cheamă tot trecutul ei politic. O cheamă cel mai elementar simț de conservare națională".

Victoria se cucerește

23 August 1944 a fost una dintre zilele decisive ale celui de-al doilea război mondial.

Pe bună dreptate s-a spus că nicio dată „un singur eveniment nu a determinat într-un timp atît de scurt pierderea atît de multor soldați și a unui spațiu atît de întins".

Actul de la 23 August, produs într-un moment cînd soții războiului nu erau decîși, a avut trei mari consecințe strategice pentru Wehrmacht: pierderea a două linii de apărare de importanță vitală (alinimentul Focșani — Nămolosa — Brăila și cel al Carpaților); destrămarea dispozitivului german din Peninsula Balcanică; pierderea surselor de petrol din România.

Cercetări de specialitate au dovedit că prin această acțiune a României războiul avea să fie scurtat cu aproximativ 200 de zile.

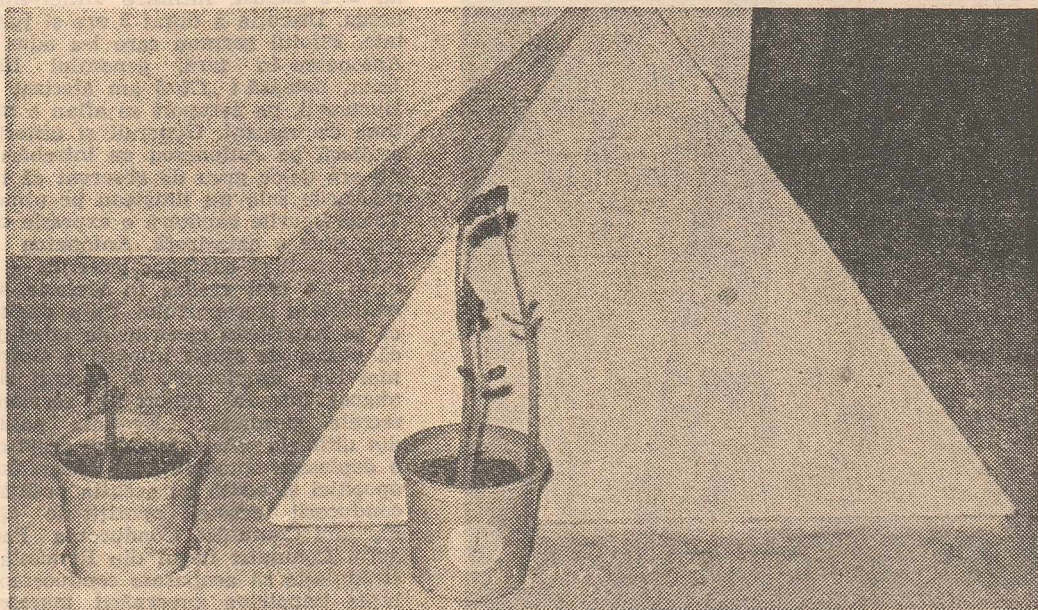
În toamna anului 1944 și în iarna '45 lozincă lansată de P.C.R. a sintetizat o orientare ce s-a bucurat de adeziunea întregului popor: „Totul pentru front, totul pentru victorie".

„Victoria epocală asupra fascismului în cel de-al doilea război mondial — arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — a demonstrat încă o dată, la scara celei mai ample înclătări din cîte a cunoscut istoria, forța cu care popoarele se ridică în apărarea unei cauze drepte, adevărul incontestabil că rolul hotărîtor în făurirea istoriei, în apărarea libertății și independenței naționale îl au masele populare, milioanele și milioanele de oameni ai muncii de pretutindeni".

România participase activ la efortul de preîntîmpinare a războiului. Luptase, apoi, pentru a nu fi antrenată în acest război. Cînd inevitabilul s-a produs, românii au inițiat numeroase acțiuni pentru a ieși din războiul care, prin felul cum se desfășura, nu servea nicidecum intereselor țării lor. Iar în continuare, cînd s-au găsit alături de Aliați, n-au precupețit nici o strădanie și nici un sacrificiu pentru a apropia cît mai mult ziua victoriei. Mai mult — pe coaja subțire a acestui pămînt zbuciumat — cine și ce ar fi putut cere sau face?

D. CONSTANTINESCU ■

Ce este „Efectul de piramidă“?

Cercetătorii constată fără să poată explica deocamdată fenomenul că boabele de fasole, ținute sub piramidă, au dat naștere, în aceeași unitate de timp, unei plante mult mai dezvoltate în comparație cu proba marilor (stinga)

(Urmare din pag 1)

chiar a unor date încă necunoscute privind interrelația dintre masă și energie. „Efectul de piramidă”, face parte deocamdată din domeniile „exotice” ale științei, ca să numim așa compartimentele în care cercetarea se află încă în plină luptă cu necunoscutul pentru descifrarea unor cauze fundamentale. Sub denumirea de „efect de piramidă” sînt grupate în fapt însușirile pe care le au unele corpuri geometrice de a conferi spațiului din interior și din imediata lor vecinătate proprietăți pe care nu le au în mod obișnuit. Asemenea însușiri au fost observate la piramida clasică, dar și la unele forme întinse în natură, mai ales în regnul animal: cochiliile de melci, de scoică etc., a căror construcție, realizată prin selecție naturală, în decursul milioane de ani, sînt considerate de știința actuală ca adaptări ale speciei la efectul amintit. Piramidele egiptene n-au fost nici ele construite la întâmplare. Legendarul arhitect Imhotep — ne spun documentele antichității — ar fi proiectat piramidele, orientîndu-le spre nord una din laturi. De asemenea, el a avut în vedere ca pătratul imaginat avînd ca latură înălțimea monumentului, să aibă suprafața egală cu suprafața pe care o are unul din triunghiurile ce compun forma piramidei. Iată deci o primă informație prin care avem dovada că arhitectul egiptean a ridicat impresiunile mauolee nu doar atras de estetica formelor simetrice.

Cîteva milenii mai tîrziu, un celebru matematician, Pisano Bonacci (1170—1240), descoperă șirul de numere ce-i poartă numele (1, 1, 2, 3, 5, 8, etc.), în care fiecare termen se formează prin adunarea a doi termeni precedenți (de pildă: $8 = 3 + 5$; $34 = 13 + 21$ etc.). Șirul lui Bonacci relevă însă o proprietate tulburătoare: cu cît înaintăm mai mult în ordinea crescătoare a termenilor, cu atît raportul dintre două numere consecutive se apropie mai mult de valoarea 1,6180339..., prezentă și în proporțiile piramidei! Acest număr a fost simbolizat cu litera grecească Φ („fi”) și el însuși posedă niste curiozități pe care nu le vom mai aminti aici. S-a constatat însă că arhitectura greacă l-a folosit pentru realizarea unor proporții în construcția edificiilor, iar, ulterior, această calitate, oferită de numărul lui Bonacci, a fost denumită (se pare chiar de către Leonardo da Vinci) secțiunea de aur.

Dar descoperirea lui Bonacci a continuat să ofere și alte surprize. S-a observat astfel că șirul său de numere indică o lege biologică, deci un mod de organizare în natură. O pereche de iepuri, plasată într-un biotop ideal (spațiu și hrană suficiente) se va înmulți respectînd întru totul șirul lui Bonacci. Numeroase exemple oferă și mediul vegetal. Așezarea semințelor pe un con de brad se face și ea în acord strict cu șirul de numere al matematicianului italian. Toate acestea i-au îndemnat pe cercetători să aprecieze că fenomenele observate în spațiul piramidal sînt guvernate de o lege aflată în strîictă legătură cu descoperirea lui Bonacci, iar aceasta cu atît mai mult cu cît efectul de piramidă are o clară influență asupra biologicului.

S-au efectuat cercetări, s-au emis ipoteze, știința urmînd să facă și aici lumină. Legi necunoscute ale fizicii reglementează și în acest caz modul de manifestare și acțiune al materiei. Toate acestea fac în prezent obiectul unor cercetări fundamentale. Dar efectul de piramidă a intrat și în atenția unor științifici care au hotărît să-l folosească în scopuri practice, alegînd deci

o cale pe care omul merge de vîecuri, desfîcînd energii și preluînd patentele naturii, chiar înainte ca acestea să fi fost descifrate și cunoscute. În această situație se află, cum aminteam mai sus, și un colectiv al Institutului de chimie alimentară, alcătuit din Vasile Nicolici (chimist), Ion Oprea (chimist), Rodica Odagiu (subinginer). Investigațiile s-au bucurat de concursul biologului Marioara Go-deanu, de la Institutul central de biologie. Studiile și experimentele au debutat în urmă cu doi ani și au avut în vedere observațiile publicate în diverse reviste de specialitate din lume:

— Animalele mici, însumate în piramidele egiptene, nu au fost măcinate de bacterii (nu au intrat în putrefacție), ci doar s-au deshidratat.

— Unele experiențe efectuate în Franța au demonstrat că produse biologice foarte perisabile, cum sînt ficatul sau creierul crud, plasate sub piramide de mici proporții, nu se descompun, ci se usucă, spre deosebire de probele marlor care cunosc o degradare rapidă.

— Numeroase studii dovedesc că efectul maxim se obține în punctul situat la o treime din înălțimea piramidei, în zona sa centrală.

— În diverse laboratoare, piramide de dimensiuni mici au fost utilizate cu succes în tratamentul unor nevralgii, prin așezarea deasupra capului, timp de 5—10 minute, a unei piramide de cu latura de 20—30 centimetri.

— Sînt citați fermieri americani ce-și construiesc silozurile în formă de piramidă, deoarece au constatat că în asemenea depozite cerealele sînt ferite de atacul rozătoarelor.

— În 1959, inginerul ceh Ian Drbal obține brevet de invenție pentru procedeul de reascutire a lamelor de ras prin așezarea lor sub piramidă!

Experimentele desfășurate la Institutul de chimie alimentară au avut în vedere testarea influenței pe care efectul de piramidă o demonstrează în cazul conservabilității alimentelor, în procesele fermentative, asupra încolțirii și dezvoltării plantelor alimentare, la păstrarea cerealelor și semințelor, la îndepărtarea insectelor dăunătoare. Cercetările au vizat de asemenea și modificările pe care efectul amintit le poate produce asupra gustului alimentelor. În acest scop au fost confecționate piramide din carton, lemn, poliester expandat, sticlă, plexiglas. În toate piramidele construite — cu excepția celei plexiglas — efectul a fost detectat. Iată și rezultatele:

Pentru testarea efectului de conservabilitate, au fost așezate sub piramidă diferite fructe (cireșe, felii de mere), iar cu alt prilej, produse ușor perisabile (bucăți de lebăr, carne). Experimentele s-au desfășurat în prezența probelor marlor, situate în aceleași condiții climatice, dar în afara piramidei și la o anumită distanță de ea. După cîteva zile, s-a putut constata că toate probele-marlor s-au alterat: carnea a putrezit, iar fructele au fost atacate de insecte (acarieni), în timp ce alimentele protejate de piramidă s-au deshidratat, fără să prezinte semne de deteriorare biologică.

S-a testat apoi influența pe care fenomenul o poate avea asupra fermentației, folosîndu-se în acest scop iaurt și chefir. Cu prilejul unui experiment ce a avut loc la Salonta, s-a utilizat, în același scop, salam de Sibiu crud. Din nou, surpriză: în comparație cu probele-marlor, procesele de fermentație au fost accelerate cu 6 la sută la iaurt, cu 25 la sută la chefir și cu 20 la sută la salamul de Sibiu (în faza de acoperire cu mușcat). Nici o îndoaială deci că sub piramidă are loc o intensificare evidentă a proceselor fermentative.

Pentru testarea efectului asupra plantelor, cercetătorii au așezat la încolțit, în spațiul piramidal, boabe de fasole. Semințele au rodit mai devreme cu două zile decît cele aflate în lotul-marlor, iar în următoarele zece zile, partea vegetală a cunoscut o dezvoltare accelerată, depășind în creștere de șase ori plantele marlor. O influență benefică a înregistrat și alga denumită Spirulina, specie cu resurse potențiale de proteine și alte principii alimentare. Rezultatul testului a demonstrat în acest caz accelerarea înmulțirii celulelor (măsurată colorimetric).

Aminteam cîteva rînduri mai sus despre modificările pe care piramida le-ar produce în gustul unor alimente. A fost verificată și această informație găsită în literatura de specialitate, utilizîndu-se în acest scop apă potabilă și cafea naturală. Pentru degustare au fost invitate persoane nefumătoare (deci cu simțul gustului nealterat), acestea declarînd că, într-adevăr, apa și cafeaua și-au schimbat sensibil gustul după ce au fost așezate sub piramidă. În ceea ce privește insectele dăunătoare (din hambarele cu cereale), piramida experimentală nu a dovedit efectele semnalate în literatura de specialitate. Se notează totuși unele diferențe de ritm în fazele de evoluție ale insectelor.

Ei bine, cititorul nostru se va

întreba desigur ce se întîmplă în interiorul piramidei. Este o întrebare pe care și-o pun în egală măsură și oamenii de știință, dar aceștia înclină totuși să aprecieze că este vorba de o energie necunoscută, deci o nouă haină în care natura îmbracă energia pe Terra și în Cosmos. Cercetările fundamentale efectuate în lume și cu mult succes și în țara noastră sînt deja în posesia unor date ce vor permite într-un viitor apropiat să se ajungă la o concluzie și în această privință. Am primit asigurări în acest sens din partea Institutului central de biologie și revista noastră va fi încîntată să poată găzdui primele comunicări elaborate sub girul omului de specialitate.

În afara laboratoarelor de fizică și biologie, efectul de piramidă a fost comentat în fel și chip și nu e greu de bănuț că el a constituit un subiect la îndemîna amatorilor de speculații mistico-idealiste, care s-au grăbit să descopere aici prezența unei forțe supranaturale. Nu e pentru înția oară cînd lupta cu necunoscutul aduce apa la moara de măcinat ideii și supozițiilor antiștiințifice. Agnosticismul e la el acasă în asemenea situații. Dar în fața acestor elucubrări fanteziste, omul de știință zimbește cu superioritatea celui care știe prea bine că, mai devreme sau mai tîrziu, orice fenomen enigmatic își va deconspira tainele, că totul în lume se supune unor legi ce dirijează materialitatea lumii și fenomenele energetice, pe care omul a ajuns sau va ajunge să le cunoască și să le stăpînească. Toată istoria științei nu e în fapt decît decodificarea treptată a unor mistere, iar lupta cu necunoscutul nu face decît să îmbogățească mereu arsenalul dovezilor prin care se atestă universalitatea materiei și a legilor sale. Vom aminti că pînă nu demult, idealistii au fost în culmea fericirii, descoperind în bioluminescență (Efectul „Kirlian”) și în biocomunicație („dialogul plantelor”) dovezile imaterialității. Dar cercetările au făcut și aici lumină, demonstrînd că este vorba, în ambele cazuri, de ipostaze ale bioenergiei, care astăzi poate fi măsurată prin aparatele de laborator.

Dar să revenim la investigațiile întreprinse de colectivul Institutului de chimie alimentară. Experiențele au confirmat existența așa numitului **efect de piramidă** și au evidențiat posibilitățile și perspectivele aplicării lui în diferite subramuri ale industriei alimentare. Teoretic vorbind, efectul de piramidă ar putea aduce însemnate avantaje economice în industria fermentativă, în procesele de conservare a alimentelor, în ameliorarea calității produselor. Se poate vorbi deopotrivă de economie de timp și energie, precum și de mărirea stabilității unor produse alimentare. Dar să nu anticipăm. Efectul de piramidă rămîne în continuare o necunoscută într-o ecuație pe care urmează să o rezolve osîndia și răbdarea omului de specialitate. Sîntem totuși bucuroși să arătăm cititorilor noștri că, în România, fenomenul se află și în atenția laboratoarelor de cercetări fundamentale și în cele cu finalitate practică, deci că din nou știința românească este în acord cu cea mondială, oferind chiar descoperiri și comunicări prioritare în lume. Vom mai reveni.

este reprezentată de o membrană groasă, stratificată și gelatinoasă, care aminteste de o meduză (pe care mulți dintre noi am văzut-o în apa mării), formată pe suprafața lichidelor, de aceea a și fost redenumită ca *Medusomyces gisevii*. Aceasta reprezintă de fapt cultura a două organisme în simbioză: o

bacter oxydans (= *Bacterium glaucum*).

Există autori (D. Hawksworth și alții, 1983) care înțeleg prin „Ciuperca de ceai” organism simbiotic strict definite, drojdia *Saccharomyces ludwigii* și bacteria *Acetobacter xylinum*. Tot ei, cînd vorbesc de cvasul de ceai rusesc preci-

Ca rezultat al activității vitale a „Ciupercii de ceai” (sau a altor simbioti), lichidul în care trăiește (soluție de zahăr 4—6% în ceai slab) capătă un gust plăcut, acrișor-dulceag, devenind astfel o băutură slab gazoasă și alcoolizată, adică cvasul de ceai. Pentru obținerea acestei băuturi, ciuperca este

absolut nevătămător, iar păreră că ar dezvolta tumori canceroase este neîntemeiată, cum aflăm din unele surse.

Ciuperca de ceai s-a folosit prima dată în Orient (India, Japonia etc.), de unde s-a răspîndit în Vest, apărînd astfel cu o întreagă familie de sinonime ca „Ciuperca de Japonia”, „Ciuperca de Mancuriia”, „Ciuperca de Mare” etc.

Comparînd fermentația descrisă mai sus cu ce știm că se petrece în borcanele conaționalelor noastre, este foarte probabil ca „organismul” numit la noi „Cristale de Japonia” să corespundă unei combinații menționate sau componenta fungică să difere după proveniență.

Cititorii înțeleg că misteriosul „organism”, în care își pun tot felul de speranțe, fără să știm pe ce temei, este alcătuit din doi componenți care produc o dublă fermentație, rezultînd lichidul plăcut la gust. Pentru precizarea deplină rămîne ca specialiștii de brînsă să identifice simbiotul fungic. În lipsa de informații nu riscăm recomandări de ordin terapeutic.

Dr. G. DIHORU

„Cristalele” sînt... o ciupercă

ciupercă din vasta grupă a drojdiilor și o bacterie acetogenă.

Autorii sovietici menționează că în complexul simbiotic respectiv participă drojdia din genurile *Torulopsis*, *Mycoderma* și uneori chiar *Saccharomyces*, fără însă să fi fost identificate speciile, iar ca bacterie, *Acetobacter xylinum*, frecvent întîlnită la rînilor arborilor din care curge seva, folosită mult la obținerea oțetului casnic. Este posibil să participe și un al treilea microorganism — *Glaucobacter oxydans* (= *Bacterium glaucum*).

zează simbiotii prin drojdia *Schizosaccharomyces pombe* și aceeași bacterie acetică, *Acetobacter xylinum*.

Ciuperca fermentează zahărul cu formare de alcool etilic și dioxid de carbon, iar bacteria oxidează alcoolul (etanolul) și rezultă acidul acetic, secretînd și o substanță specială, care după compoziție aminteste celuloza. Capsula gelatinoasă, formată din celulele bacteriei imprimă întregii formațiuni caracteristicile gelatinoase-cartilagi-noase cunoscute.

cultivată în mod special, la temperatura camerei și în aer liber. Gustul cel mai bun și acțiunea cea mai intensă le capătă lichidul obținut după 7—8 zile de la inocularea sau de la schimbarea ceaiului.

Există date care demonstrează că acest produs posedă caracteristici antibiotice și este bogat în diferite vitamine. Datele preliminare ar atesta importanța lui terapeutică în afecțiunile gastro-intestinale, dar lipsesc deocamdată probele clinice. Este

O femeie pe drumurile cerului

Nina Ioniță este un om al muncii care zboară. Are 36 de ani și a fost o vedetă. Fotografiile ei au apărut într-o sumedenie de ziare și reviste din țară și străinătate. A fost vicecampionă mondială de acrobatică, a câștigat o sumedenie de titluri europene și balcanice. Nici ea nu mai știe cite. Dacă ar încerca să le numere, s-ar incurca. Dar în ultimii ani, Nina Ioniță a trecut într-un oarecare anonim. Lista performanțelor sportive obținute de zburătorii români n-o mai includ. Ce s-a petrecut cu celebrul pilot sportiv al României?

Repartizată la Întreprinderea de avioane, acolo unde lucra și tatăl ei, Nina Ioniță s-a înscris la aeroclubul din Brașov ca sportivă. Ziua lucra la întreținere, după-amiaza încerca să deprindă tehnica zborului. Mai apoi s-a înscris la școala de piloți, pe care a absolvit-o în 1976. A revenit la Brașov din dragoste pentru mama sa și pentru acrobatică. „Zborul acrobatic îmi oferea alte satisfacții decât cel în linie dreaptă. Mi se părea mai complex. Îmi dădea stăpânire de sine, degajare în orice situație, curaj și luciditate”. Preț de aproape unsprezece ani, Nina Ioniță a făcut acrobatică de înaltă clasă. A reprezentat culorile României la toate marile competiții mondiale, europene, și balcanice și a făcut-o întotdeauna cu cinste. La un moment dat, la un mare concurs, ea singură a câștigat patru medalii de aur. Și din 1985, Nina Ioniță s-a retras din aviația sportivă de înaltă clasă, apărând însă pe listele de piloți ai Companiei TAROM. Cîteva ani a zburat ca secund, iar acum se află spre finalul unui amplu program de comandanți de navă. În fiecare zi, la primele ore ale dimineții, la intrarea în aerogara Băneasa poate fi văzută o femeie blondă, suplă, de statură mijlocie, tunsă scurt, îmbrăcată în cămașă albă cu trese de pilot pe umăr, purtând într-o mină clasică geantă a zburătorilor. „Toate au timpul lor. Zborul acrobatic corespunde unei virste, unei stări sufletești, unor anumite nevoi interioare. Acum e tîrziu. Fiecare ajunge la maturitate pe care o trăiește în felul său. Pentru mine, despărțirea de zbor ar fi însemnat cea mai grea pedeapsă. Cum, în sport, nu mai puteam continua, am trecut la avioanele de pasageri. Ai o altă răspundere. Zborul are o altă încălțătură morală. E o altă treaptă. Și de tehnică și de viață. În zborul acrobatic îți măninci sănătatea cu lingurița. În transporturile civile, sănătatea și siguranța semenilor tăi sint lucrurile cele mai de preț în slujba cărora trebuie să-ți folosești priceperea. Ce era dîncolo spectacol și risc. Aici devine rigoare și siguranță”. Comandantul Nina Ioniță zîmbește de fiecare dată cînd pasagerii descoperă că vor călători într-un avion copilotat de o femeie. Unii chiar își exprimă surpriza ca mai apoi, la sfîrșitul drumului să-și manifeste și bucuria. Cîneva chiar i-a spus, „sînteți o femeie de toată isprava”. Comandantul Nina Ioniță este într-adevăr o femeie de toată isprava. A socotit și socotește zborul drept cel mai frumos vis al vieții sale pe care îl trăiește în fiecare zi. Întîi ca spectacol, și mai apoi, ca mod responsabil de a fi în slujba semenilor ei. Dintr-o plăcere sportivă, Nina Ioniță a transformat pilotajul într-o muncă serioasă și plină de generozitate. Pentru ea, a munci înseamnă a zbura în serviciul semenilor noștri.

CORNEL NISTORESCU

Totul, de la o rădăcină...

linistit dacă, mai jeri, vecinul vecinului nu s-ar fi apropiat de gardul împunător, purtînd următoarea conversație; pare-se cu consoarta impozantului megies — să nu mă întrebați cine era exact că n-as putea răspunde. Redau conversația cu fidelitate fiindcă m-a impresionat. Deci, vecinul (năpăstuit de „piralele” pornind din curtea vecinului griului pină la pedanterie cu aspectul estetic al acesteia) a îndrăznit să se apropie de gard.

— „Sărut minile, vecină”, a rostit el politicos. Cred că asta a fost prima mișcare greșită. „Ce doriți?”, l-a întrebat calmă ca o matroană romană femeia din curtea vecinului cu plopul. „Știți, aș avea o rugămintă!”... „Poftim!”... „Eu admir, a încercat el să îndulcească puțin cuvintele ce aveau să urmeze, grîia dumneavoastră pentru curățenia și răcoarea curții dumneavoastră...” „Foarte bine!”... a înțeles vecina unde ar urma să ajungă conversația. „Numai că, vedeți, a continuat vecinul, toată apa impură ca să nu-i zic murdară, se oprește în fața porții mele. Adică la o jumătate metru de sfîrșitul curții dumneavoastră...” Aici, să vă spun drept, eu, Teiul, m-am simțit în culpă: dacă n-ar fi fost rădăcina mea să bombeze asfaltul, apele s-ar fi dus la vale și dialogul nepăcut dintre cei doi vecini n-ar fi avut loc; poate nici nu

s-ar fi cunoscut. „Și eu ce să fac, domnule?” l-a admonestat, privindu-l rece, vecina. Cu voce serafică, vecinul a îndrăznit: „Să îndepărtați apa...” Cu o mătură!... Atît i-a trebuit femeii. S-a supărat foc. S-a supărat și vecinul vecinului și-a adăugat grav: „Atunci o să ajungem la primărie!”... a spus el. „Du-te, domnule, și la poliție!”... a zis ea. N-am înțeles de ce o fi zis la poliție! Și-așa s-a încheiat discuția. Jos la umbra mea, în lăcuțelul de apă, în care îmi oglindesc, de voie de nevoie, ramurile, putrezesc lent frunzele, răs-pîndind discret în preajmă parfumuri de mucegai.

„Așeară tîrziu, de tulpina mea s-a răzîmat vecinul. Vorbea singur: „Vezi, dom’le, spune. Asta-i omul. Ce trece dincolo de curtea lui nu-l interesează. Deși obsedat de curățenia propriei mașini; nici nu-i pasă că la doi pași urîște fața străzii...” Ceva nu-i curat în toate astea. Aroganța asta nu-i un semn bun. Un fel de egotism agresiv, nu?” m-a întrebat. Și n-am știut ce să-i răspund. Acu’, dacă vecinul cu mașina nu va cădea de acord că nu-l pică nimănui nici un blazon dacă depășește cu mătura perimetrul curții și iese și în stradă să desăvîrșască „opera” începută în curte, înseamnă că totul e pierdut. Singura soluție ar fi să-mi taie rădăcinile, să mă usuc. Dar decît să se caute soluția la rădăcina mea, n-ar fi mai bine să fie căutată în altă parte?

„Deh, vecine, — i-am spus celui ce, întristat, mi s-a confesat. Știu și eu ce să zic!”... Și zău că nu știam, deși parcă ar fi drept ca invidiabilul cult pentru curățenia al vecinului cu pricina să nu se oprească la mașina proprie și la gardul casei. Că, nu-i așa, nu-i bine să arunci pisica moartă în curtea vecinului. Eu așa gîndesc... Dar mai bine tac. Dacă m-or trimite și pe mine, ca pe vecinul ce a devenit „proprietarul” lăcuțelului, la poliție, ce mă fac? Știți, nu mi-ar plăcea să mă înțorc în trecut. Mai ales în trecutul ăla. Chiar dacă mi-ar împrumuta vecinul vecinului cizme din piele arogantă... Pînă atunci, însă, îmi privesc chipul în apa ce a început să se întunece. Și îl descopăr abătut și întristat...

„Zău, vecine, nu știu ce să zic!”

Un Tei în dilemă
Pentru conformitate
N. GORIAN

Dacă, așa cum ne-a încredințat Alecsandri, a fost posibil să-și spună „istoriile”, pline „s farmec și încărcate de dramatic, un galbin și o para, adică niște bucați de metal, oricît ar fi fost el de prețios, dacă deci metalul a putut vorbi, atunci sper să nu surprindă pe nimeni că astăzi o să vorbesc și eu... Sint un Tei oarecare de pe o margine de trotuar, aflat nu departe de piața unde doi frați, celebri în istorie, mîmează sub trupul unei lupoaice tuciuriu începutul unei legende. Sint un Tei oarecare și nu prea, fiindcă în locul unde mă aflu, pe una din străzile cu nume de capitale, nu ajunge oricine. Or, cel puțin așa susține locatarul din curtea largă spre care privesc cu respect tot timpul zilei, încercînd zadarnic să concurez, prin mirosul florilor mele, aromele ce se înalță de pe grătarul bine încins spre deliciul cartierului. Însă nu din vreun orgoliu m-am decis spre această confesiune ci din teamă. Din teamă că s-ar putea să mi se întîmple ceva. Dar să fiu mai explicit: Știți, cu vremea, dintr-un tei mic am ajuns un tei mare. Așa că o rădăcină, din cele ce îmi fac coroana invulnerabilă la furtună, a atentat la fața plană a asfaltului, bombindu-l, recunosc, într-un mod curios dar perfect verosimil. Și de aici drama. Căci locatarul de care vă vorbeam, „nalt și falnic ca un plop, nu ca un biet tei, pare a nu se sinchisi de pretențiile teritoriale ale rădăcinii mele, aflată într-o polemică discretă dar tenace cu asfaltul. Omul are o manie, ce zic eu manie!, o calitate: are patima curățeniei. Ca niște șerpi, se întind în vasta curte furtunuri de toate culorile, zvîrlind jetturi de apă proaspătă ca să curețe și să răcoarească mereu asfaltul, operație binevenită mai ales pe canicula căzută din senin pe capul lumii. Și mai are locatarul amintit o pasiune: mașina. Aproape că nu trece o zi-două că o și supune binefăcătoarei curățenii. Totul, vreau să zic, respiră ordine și patimă a curățeniei în curtea celebrului meu vecin. Numai că piralele de apă, purtînd cu ele praful și alte impurități, părăsesc curtea vecinului — atît de griuliu cu propria mașină, un exemplu de ordine și curățenie, — și se opresc pe trotuar, dar mai ales lîngă asfaltul a cărui conformație s-a supus voinței rădăcinii mele, formînd un

V-ați putea imagina Parisul fără rue Bonaparte și fără boulevard Pasteur? Desigur că nu. Nomenclatura străzilor capitalei unui stat constituie un fel de panteon al civilizației țării respective, o imagine a gloriilor trecutului. Cine și-ar putea închipui să nu existe la București șoseaua Ștefan cel Mare, boulevardul Dimitrie Cantemir, piața și strada Victor Babeș, strada Anghel Saligny? Figurează toate pe harta Capitalei. Deosebit de harnici au fost specialiștii istoriei militare, care nu au uitat nici de generalul Eremia Grigorescu, nici de sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu, nici de nenumărați sergenți și soldați eroi.

Din păcate, nu s-a mers cu destulă consecvență pe linia marcării valorilor și gloriilor trecutului, deși cel puțin noile cartiere ce se construiesc la București ar fi dat posibilitatea înlăturării multor omisiuni regretabile, ca și evitarea unor denumiri ne semnificative sau de neînțeles. Mă voi referi (bazat mai ales pe „Ghidul străzilor” — 1973 și „Nomenclatura postală codificată” — 1980, completate de ultimile adăugiri și corecturi disponibile la Oficiile postale) în principal la domeniul care-mi este cel mai familiar, acela al științei și tehnicii românești, care vădește adesea lipsuri și dezorientare, așa cum rezultă din exemplele flagrante ce voi da. N-am nimic împotrivă că există străzi care se numesc Puțul cu apă rece, Puțul cu Roată, Puțul lui Crăciun, Puțul cu Plopi etc.; or fi funcționat cîndva pe acolo astfel de instalații, în vremea cînd nu se introdusese alimentarea cu apă, deși mai îndoiesc că actualii locatari ai ulițelor să-și amintească de ele. Nu sint nici împotriva unor străzi denumite Acetileni, Acetoni, Acordeonului, Afinelor, Mieiilor, Panselei, Panselelor, Alămarului sau Cazangilor — mai ales că ultimile două fac parte din numeroasele artere evocînd diferitele categorii de meseriași din trecut. Mă supără totuși faptul că

o întreagă șosea se numește „Cățelu” — sau poate că nu cunosc eu explicația; o fi existat în urbea noastră un cățel... căruia i s-a dus vestea pînă departe, poate eroul unei intîmplări sau legende de care n-am auzit. În acest caz — mea culpa.

Nu este rău nici că întîlnim o stradă denumită a „Astronomului”, cine ce știe ce pasionat, dispunînd de un binoclu sau o lunetă, făcea altădată observații acolo. Dar este cu totul inadmisibil că nici o stradă nu poartă numele profesorului Nicolae Coculescu, fondatorul școlii românești de astronomie, nici a lui Constantin Gogu, un specialist al mecanicii cerești de re-

Proca (descoperitorul ecuațiilor cîmpului mezonîc vectorial, denumite de Louis de Broglie „ecuațiile Proca”), cunoscuți în lumea întreagă, sint și ei omiși. Nici cel dintîi român doctor în fizică, un pionier al studiului fenomenelor electrice, Dimitrie Negreanu, nu figurează în nomenclatura străzilor bucureștene, nici Petru Bogdan, întemeietorul școlii noastre de chimie fizică.

Pe harta Bucureștilor există străzi foarte fericit denumite Spătarul Milesco, Spătarul Preda, Spătarul Mihai, dar și o stradă denumită doar a Spătarului. Aci a locuit profesorul Constantin Miculescu, fondato-

C. Giurescu, care m-a onorat cu prietenia sa, mi-a istorisit cum a determinat pe edili orasului să schimbe denumirea gresită a străzii Drumul Serii prin Drumul Sării — căci pe aci trecea una din acele „căi ale sării” pe unde se transporta această avuție naturală de la diferite ocne spre Dunăre, pentru a fi exportată.

Alte anomalii persistă însă. O stradă din București onorează de pildă, pe drept cuvînt, pe ctitorul școlii de geologie de la Iași, Grigore Cobălcescu, în timp ce nici una nu poartă numele lui Gregoriu Ștefănescu, întemeietorul școlii de geologie de la București, paleontolog de

rații de matematicieni, lipsesc: parcurînd cele două ghiduri pomenite, constatăm că numele lui Țițeica ar fi trebuit să figureze între... strada Tipirig și strada Țurcaniei. Au fost oare socotite mai importante? În zadar veți căuta numele unor mari matematicieni ca Simion Stoilov, Simion Sanielevici, Alexandru Ghika, Alexandru Myller, — toți membri ai Academiei.

Pornind pe strada Batîștel, ajungi pe strada denumită „dr. Emanuel Bacaloglu”. Numai că acest matematician, fizician și chimist, cu studii strălucite la Leipzig și Paris, nu a ajuns niciodată să-și susțină doctoratul, căci bursa ce i-a fost trimisă de către Eforia Școlilor în acest scop a ajuns, din eroare, la fratele său Gheorghe Bacaloglu, care a devenit astfel doctor în drept. Emanuel Bacaloglu a trebuit să revină în 1861 în țară fără titlul de doctor; ulterior a devenit totuși profesor universitar de fizică.

Enumerarea omisiunilor cu care am exemplificat articolul ar putea fi completată cu numele multor zeci de creatori valoroși ai științei și tehnicii noastre. Nu s-ar putea oare constitui un grup de lucru, alcătuit din specialiști ai tuturor domeniilor culturale noastre, poate sub egida Muzeului de istorie a Municipiului București, care să revizuiască nomenclatura străzilor, intrărilor, pietelor? Poate că s-ar constata că unele denumiri nici nu se justifică, fiind minore, anacronice, livrăști sau chiar ridicole. Să încercăm să ajungem treptat pe o stradă a chibzuinței, care figurează deja în nomenclatură, ca toate celelalte pe care le-am citat. Ca să mă aliez cu compozitorii, le fac cunoscut că în Ghid nu figurează nici o stradă George Enescu și nu mă consolează faptul că după locul unde trebuia să o găsim se află strada Entuziasmului.

I. M. ȘTEFAN

Căutăm strada Chibzuinței

nume european, nici a regretaților astronomi-academicieni Gheorghe Demetrescu și Constantin Popovici, a lui Victor Daimaca, cel ce a descoperit două comete care-i poartă numele, a lui Victor Anestin, fondatorul primei reviste de astronomie de la noi („Orion”) și prodigios propagator al științei. Era oare mai important să existe strada Anestinelor (?), intrarea Agrafei (!), strada Arbustului sau strada Atmosferei?

Nu avem nimic nici împotriva unor denumiri cu iz nostalgic sau moralizator ca strada Amintirii, strada Duiosiei, strada Lăcrămioarei, strada Revelei, sau strada Prudenței; sperăm că locatarii respectivi sint duioși, dolidora de reminiscențe ale trecutului, visători și cit se poate de prudenți. Nu înțelegem însă în schimb ce or fi avut naști străzilor cu fizicieni români de renume mondial. Nici măcar cel ce a fost supranumit „decanul fizicienilor români”, Dragomir Hurmuzescu, nu are o stradă care să-i poarte numele. Iluștrii fizicieni, ca Ștefan Procopiu (descoperitorul magnetoului atomic) și Alexandru

rul școlii de fizică de la București, cel care a determinat cel mai precis echivalent mecanic al caloriei, importantă bază a termodinamicii; pe casa respectivă s-a fixat o placă avînd o inscripție comemorativă. Zădărnîc s-a zbatut, decenii la rînd, fiul savantului, ca strada Spătarului nenominalizat să devină strada Constantin Miculescu, mai ales că între timp și un premiu de fizică al Academiei primise numele său. Firește, lipsește și o stradă Ștefania Mărăcineanu, deși această fiziciană a fost cea dintîi care a descoperit un fenomen de radioactivitate artificială.

Este bine că există o stradă cu numele marelui inginer-inventator George Constantinescu, părintele sonicității (păcat doar că nu s-a adăugat prenumele Gogu, cu care era cunoscut în țară, ca și la congresele internaționale). Dar este de neînțeles de ce alți mari savanți-inventatori, prezenți în tratatele din toată lumea, lipsesc: Henri Coandă, Lazăr Edicleanu, Nicolae Teclu! Comentariile mi se par de prisos.

Venerabilul istoric Constantin

renume mondial și fondatorul primului institut de cercetare de la noi (Biroul Geologic — 1882). O stradă poartă numele geologului Gh. Munteanu-Murgoci, dar nici una nu-l cinstește pe Ludovic Mrazec, descoperitorul diapirismului fost și președinte al Academiei Române; nici cunoscutul geolog și paleontolog Ion Simionescu nu a dat numele său vreunei străzi. Cei mai de seamă geografi români, Simion Mehedinți (considerat ctitorul școlii noastre de geografie) și George Vălsan, întemeietorul geomorfologiei românești și un pionier al etnografiei europene nu și-au găsit locul în nomenclatura străzilor bucureștene.

În ce privește personalitățile de vîrf ale matematicii noastre — știință atît de strălucită — lucrurile nu stau mai bine. Marele matematician Dimitrie Pompeiu a dat într-adevăr numele său unui bulevard, iar Grigore C. Moisil unei străzi, în schimb Traian Lalescu, inițiator al studiului ecuațiilor integrale pe plan mondial și chiar Gheorghe Țițeica, maestrul atîtor gene-

Comentariul săptămânii

Am subliniat în comentariul de săptămâna trecută importanța pe care 23 August 1944 a avut-o pentru determinarea direcțiilor politicii externe românești în perioada postbelică. Una din aceste direcții a constituit-o îmbunătățirea situației economice pe glob și ea s-a materializat în anii de după Congresul al IX-lea al P.C.R. în conceptul românesc cu privire la făurirea unei noi ordini economice mondiale și în eforturile țării noastre, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, pentru transpunerea în viață a acestui concept.

După cum cu justețe s-a remarcat, menținerea și adâncirea în anii noștri a decalajelor dintre țările bogate și cele sărace constituie un factor de îngustare a pieței mondiale și, de aceea, afectează evoluția economică generală, creează dezechilibre, o situație de criză economică, comercială și financiar-valutară care blochează progresul tuturor statelor. În același timp, decalajele, în general starea de subdezvoltare a celor mai multe state ale lumii, ridicând mari obstacole în calea emancipării popoarelor, sunt o sursă de animozitate, de tensiune și de conflicte între țări, fapt care generează situații explozive, de natură să periclitaze pacea în lume. Toate acestea fac din lichidarea subdezvoltării principale componentă — alte elemente constitutive fiind dimensiunea economică a dezarmării, măsuri privind-o pe săracii lumii bogate, relațiile Nord-Nord etc. — a procesului de edificare a unei noi ordini economice mondiale.

Este cunoscut că în concepția României eliminarea subdezvoltării presupune în primul rând sporirea eforturilor proprii ale țărilor în dezvoltare, prin concentrarea și mobilizarea intensă a întregului lor potențial material și uman, pe baza unor programe naționale de dezvoltare economică și socială, care, pornind de la prioritățile și posibilitățile concrete ale fiecărei țări, să asigure creșterea rapidă a forței economice și ridicarea nivelului de trai al popoarelor respective. Alături de efortul propriu, un rol deosebit îl are largirea cooperării internaționale Sud-Sud și Nord-Sud. În același timp, de o mare importanță este sprijinul internațional din partea țărilor dezvoltate, acordat pe baza respectării neabătute a suveranității și independenței, înălțării cu desăvârșire a oricărei amestec în treburile interne. Un asemenea sprijin trebuie să contribuie la dezvoltarea industriei și agriculturii, la valorificarea superioară a resurselor umane și materiale de care dispun aceste țări.

Țară nestrăimătoră (V)

În tratatul Vecinătate și buna vecinătate în dreptul internațional, dr. Iftene Pop consacră un prim capitol special vecinătății în dreptul intern.

El distinge patru trăsături comune sau asemănătoare între vecinătatea internă și cea internațională: ambele vecinătăți creează efecte juridice; responsabilitate pentru efecte semnificative ce depășesc mejdă, respectiv frontieră; toleranță reciprocă; interesul comun. Constată, însă, că deosebiri sunt precumpănitoare și ele țin de natura diferită a proprietății față de suveranitate.

Vecinătatea aduce cu sine o întrepătrundere a drepturilor și intereselor. Rostul normelor de vecinătate — obligații și drepturi — este concilierea intereselor dintre vecini prin evitarea sau atenuarea unor activități pe teritoriul propriu (care, deși sunt legale, creează consecințe nefavorabile vecinului), precum și tolerarea unor asemenea consecințe în limite rezonabile. Drepturile și interesele legitime nu sunt exclusiv conflictuale. Vecinătatea facilitează în primul rând relații de cooperare. Dar pentru cauzurile cind apar interese neconvergente, autorul indică patru reguli.

1. Regula abținerii. Un stat

„trebuie, pe cât este posibil și fără a fi lezat în drepturile și interesele sale, să se abțină să întreprindă sau să permită a se întreprinde activități ori acțiuni în zona de frontieră, care pot să afecteze, de o manieră evidentă, teritoriul vecinului”.

2. Regula precauției. Dacă un stat întreprinde o activitate aproape de frontieră sa și care ar putea avea efecte negative notabile dincolo de frontieră, „trebuie să ia toate precauțiile care sînt în puterea sa pentru a evita total sau pentru a atenua la maximum astfel de consecințe. Aceste măsuri ar trebui luate chiar dacă ele n-ar fi luate în cazul cind efectele negative ar leza numai propriul teritoriu”. Buna credință are aici un rol deosebit.

3. Regula informării. Un stat „trebuie să informeze în prealabil statul vecin” în cazul cind proiecte proprii ar putea afecta considerabil teritoriul vecinului.

4. Regula toleranței. Un stat trebuie să accepte cu toleranță consecințele neplăcute sau negative — care nu sînt grave și sînt inerente vecinătății — ale unor activități ale vecinului. Limitele toleranței sînt date de: gradul de pericol al efectelor pentru el și gradul de necesitate al activității pentru vecin.

În raporturile de vecinătate apare și problema responsabilității între state, izvorită din principiul de drept internațional după care nici un stat nu are dreptul de a folosi teritoriul său într-un mod prin care

Ca și în cazul dezarmării, propunerile românești privind înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale se constituie într-un adevărat program, de astă dată într-un program de dezvoltare sănătoasă a economiei mondiale. Reamintim cîteva din punctele acestui program: înlăturarea protecționismului și liberalizarea schimburilor economice dintre state, eliminarea oricăror forme de presiuni, de condiționări politice și de altă natură din calea comerțului internațional și promovarea acestuia pe baza noilor principii de relații dintre state; convenirea unor programe speciale de ajutorare a țărilor în dezvoltare în domeniile industriei, agriculturii, transporturilor și în alte sectoare de activitate; înlocuirea actualului sistem financiar-monetar cu un sistem nou, democratic și echitabil, care să stimuleze și să sprijine în mod real eforturile de progres ale tuturor statelor, și în primul rînd ale celor rămase în urmă; asigurarea accesului larg, neîngrădit al tuturor statelor la cuceririle științei și tehnicii moderne și prevenirea consecințelor nocive ale exodului de cadre calificate din țările în dezvoltare către statele industrializate; intensificarea eforturilor pentru realizarea dezarmării, pentru reducerea uriașelor cheltuieli militare și folosirea fondurilor astfel obținute în scopul dezvoltării economice și sociale, în primul rînd a țărilor sărace; soluționarea globală, politico-economică a problemei datoriei externe ale țărilor în dezvoltare, pe baza unor criterii și principii care să țină seama de nivelul de dezvoltare al statelor respective, de posibilitățile lor de plată, precum și de eforturile pe care trebuie să le facă pentru asigurarea progresului lor economic și social; organizarea unei conferințe internaționale, în cadrul ONU, cu participarea țărilor în dezvoltare și a celor industrializate, care să ducă la înțelegerea privind soluționarea globală a tuturor problemelor privind instaurarea unei noi ordini economice mondiale; convocarea unei reuniuni la vîrf a țărilor în dezvoltare, care să dea posibilitatea statelor respective să elaboreze de comun acord o strategie asupra activității viitoare, atît în ceea ce privește conlucrarea mai strînsă între ele, în direcția dezvoltării economice cu forțe proprii, cit și pentru stabilirea unor puncte de vedere unitare la negocierile cu țările dezvoltate.

Definind modalitățile concrete de lichidare a subdezvoltării; de înlăturare a fenomenelor de criză din economia mondială, de înfăptuire și pe plan economic a unei lumi mai drepte și mai bune, propunerile românești concordă cu năzuințele popoarelor de a se dezvolta nestîngherit, de a se bucura de roadele muncii lor. În acest sens, președintele Nicolae Ceaușescu spunea: „Situația economică mondială, problemele complexe care se pun astăzi pe plan mondial în domeniul economic necesită o intensificare a colaborării și a relațiilor internaționale pentru a găsi soluții corespunzătoare depășirii crizei economice, realizării noii ordini economice internaționale, acordării unui sprijin mai puternic pentru țările în curs de dezvoltare — factor decisiv pentru realizarea stabilității economiei mondiale și crearea condițiilor pentru continuarea progresului economico-social al tuturor statelor”.

ION D. GOIA

s-ar putea cauza daune grave altui stat. Acestui aspect autorul îi acordă o atenție deosebită.

În fine, este abordată chestiunea cooperării de vecinătate. Pentru realizarea unei colaborări, trebuie circumscrisă zona, apoi definite persoanele frontaliere și stabilite legile aplicabile în zonă. Ca principiu, se evită discriminarea persoanelor și bunurilor în raport cu proprii cetățeni, ba mai mult, se conferă unele drepturi suplimentare.

Partea întâi — sintetizată aici — constituie fundamentul tratatului despre Buna vecinătate, care este abordată, cum vom vedea, în Partea a II-a și careia i se consacră în tratat un spațiu dublu.

LIVIU PETRINA

Ploi nedorite

În aproape 14 000 de lacuri canadiene viața a încetat să mai existe și alte 40 000 sînt pe cale să ajungă în aceeași situație dacă pericolul ploilor acide nu va fi cit mai curînd înlăturat. Aceasta este concluzia la care au ajuns oamenii de știință din Canada în urma unui studiu întreprins pe parcursul a mai mulți ani. Rezultatele observațiilor lor au fost materializate într-un raport care conține nici mai mult nici mai puțin decît 6 volume.

Ploile acide sînt urmare a poluării atmosferei cu o serie de produși toxici degajați din diferite procese industriale și chiar din gazele de eșapament. O reducere a factorilor de poluare cu circa 40% ar putea duce la salvarea vieții în lacuri.

Interesant este faptul că principalul vinovat de producerea ploilor acide este vecinul din sud, S.U.A., care contribuie în cea mai mare măsură la poluarea atmosferei canadiene. Mai mult de jumătate din ploile acide care cad pe teritoriul canadian își au originea în surse de poluare aflate pe teritoriul S.U.A.

Raportul relevă de asemenea că pentru prima dată, pe teritoriul canadian, s-a evidențiat prezența acizilor în apele subterane. Aceasta creează un nou pericol pentru lacurile și riurile în care ploile acide erau diluate ca urmare a prîmării apei cu cantități proaspete provenite din izvoare.

S-au căutat și soluții. Una dintre acestea părea a fi neutralizarea ploilor acide prin introducerea în apa lacurilor a unor cantități de carbonat de calciu (sub forma pietrei de var sau a calcarului), dar această soluție nu înlătură poluarea cu compuși metalici și pe deasupra distruge și pești.

Decamdată, pînă la soluționarea cauzei, se semnalează în rîndul populației o recrudescență a afecțiunilor respiratorii și a alergiilor.

DAN DĂNUȚ DORU

Mutații în clima Terrei?

Pentru un necunosător, imaginile acestea luate de la bordul sateliților meteorologici par să redea solul unei planete lipsite de viață. Familiarizați însă cu asemenea gen de fotografii, specialiștii citesc în ele ca într-o carte deschisă. Zona acasă albicioasă, străbătută de numeroase crăpături — mii, zeci de mii, aducînd a minuscule canioane, nu e sol marțian — ci o parte din teritoriile statelor americane Dakota de Nord, Montana și Minnesota, așa cum arată ele în ce de-a 1988-a lună a lui iulie.

Fermierii n-au nevoie de fotografii luate de la mii de kilometri altitudine. Ei văd, consternați, de aproape cruda realitate, cum le-a pîrjolit recolta cea mai aspră secetă din istoria țării.

Din alte colțuri ale lumii vin vești asemănătoare, vorbind de temperaturi-record. În Grecia, Turcia, Iugoslavia, oamenii privesc îngrijorați cum mercurul termometrelor nu scade sub linia ce marchează 40°C. La umbră! Ba, are tendința să urce, să urce...

Date culese timp de 1 600 de zile, din toate zonele, globului, îi determină să afirme fără echivoc, că temperatura la scara întregii planete, este în creștere. Vrînd un plus de certitudine, au încorporat în calculator respectivele cifre — o dată, de două, de zece ori. De fiecare dată, ele au condus spre aceeași concluzie: da, Pămîntul se încălzește! Acest „verdict” este analizat sub o multitudine de aspecte de documentul „O schimbare pe scară largă a condițiilor climatice?”, dat recent publicității la Londra. Întocmit de experți ai O.M.M. (Organizația Meteorologică Mondială), în acest document este înscrisat extrem de viguros așa-numitul „efect de seră”, fenomen aproape necunoscut în urmă cu patru-cinci decenii. El este, neîndoios, urmare a uriașei cantități de bioxid de carbon expulzată în atmosferă în urma arderii combustibililor fosili și duce, în mod cert, la ridicarea temperaturii planetei.

Ce urmări va avea această sporire aparent modestă? Potrivit climatologilor, schimbările cele mai spectaculoase vor avea loc la poli. Topirea maselor de gheață va antrena creșterea nivelului apelor oceanului mondial, poate chiar cu doi metri către sfîrșitul secolului al 21-lea. Dar, nu doi metri ci chiar 50 de centimetri, vor avea consecințe majore.

Să nu existe ieșire din acest cerc vicios? „Cheia” se află tot în mina omului: ea se numește stoparea defrișării pădurilor, reimpdurirea masivă pe toate meridianele și, firește, micșorarea, pînă la totală lor eliminare, a expulzării în atmosferă a bioxidului de carbon și a altor gaze cu efect de seră, generatoare de secetă și foamete. Firește, un asemenea plan extrem de detaliat — prezentat nu de mult Adunării Generale a O.N.U. de un număr de aproximativ 200 de prestigioși savanți din lumea întreagă — presupune investiții masive, elaborarea de proiecte costisitoare. Sumele necesare, au sugerat oamenii de știință amintiți, vor putea fi alocate din economiile ce urmează a fi obținute prin reducerea armelor nucleare chimice și convenționale.

MIHAI VASILIU

Hiroshima!

Să te mai plîng, n-am lacrimi, Hiroshimă, Cu gura-nchisă, bocetul mă-neacă, Inima-n piept e-o biată iască seacă, Dar veșnic cu dureră ta în stimă.

...Opriți imagini, vocile să tacă, De-acum orice mișcare se suprimă, Cit timp de la pămînt la cer e-o crimă Și însăși ora bate că o toacă.

Iar zarea s-a făcut tot mai opacă, Doar fulgere mai pot să o desfacă Și jalea care sufletu-mi deprimă,

Dar fața mea nu va mai fi posacă Atunci cînd strig voința unanimă: Să nu te mai repeți, ău, Hiroshimă!

NICULAE STOIAN

6 August, 1988.

● Un eveniment de o deosebită importanță a fost consemnat zilele acestea: după aproximativ opt ani de luptă care s-au soldat cu numeroase victime și pagube materiale au fost create premise pentru încetarea conflictului dintre Iran și Irak. În urma contactelor diplomatice intense, din ultima săptămînă în cadrul cărora un rol deosebit de important l-a jucat Organizația Națiunilor Unite, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a anunțat că acordul de încetare a focului dintre Iran și Irak va intra în vigoare la 20 august, la ora 3 GMT. Totodată, el a precizat că cele două părți au acceptat data de 25 august pentru începerea de convorbiri directe privind reglementarea conflictului. Javier Perez de Cuellar a relevat că Iranul și Irakul au dat asigurări că vor respecta acordul de încetare a focului „în contextul aplicării depline a prevederilor rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U.”.

Este un nou pas pozitiv pe calea reglementării pașnice a problemelor apărute în relațiile iraniano-irakiene, care este sa-

lutat cu deosebită satisfacție de opinia publică de pretutindeni. Neîndoind, numai pe această bază, a dialogului, a negocierilor între părți se va putea ajunge la o soluționare justă și cuprinzătoare a conflictului, la eliminarea unui focar periculos de tensiune care pune în pericol pacea și securitatea din întreaga regiune.

● Sute de mii de locuitori ai Japoniei au marcat prin acțiuni în favoarea păcii și dezarmării, bombardamentele de tristă amintire de la 6 și 9 august 1945 asupra orașelor Hiroshima și Nagasaki. Într-o declarație făcută cu acest prilej, primarul orașului Hiroshima, Takeshi Araki, și-a exprimat speranța că viitorul omenirii va fi eliberat de spectrul izbucnirii unei conflagrații nucleare, care ar semnifica dispariția vieții pe Pămînt.

● Un alt succes al reglementării prin negocieri a problemelor conflictuale din diferite părți ale lumii: în urma unei noi runde de tratative desfășurate la Geneva între reprezentanții ai Angolei, Cubei, Africii de Sud și S.U.A. privind reglementarea situației din sudul Africii, părțile au căzut de acord asupra princ-

plilor care să conducă la soluționarea conflictului din zonă. Delegațiile Angolei, Cubei și Africii de Sud au ajuns la un acord asupra succesiunii măsurilor vizînd accesul Namibiei la independență, în conformitate cu rezoluția 435 a Consiliului de Securitate și pentru asigurarea păcii în sud-vestul Africii. Părțile au convenit să recomande secretarului general al O.N.U. data de 1 noiembrie 1988 pentru începerea aplicării rezoluției 435 a Consiliului de Securitate. În declarația dată publicității în capitalele celor patru țări, se arată că Angola și Cuba și-au reafirmat hotărîrea de a subscrie la un acord bilateral în care va figura un calendar, acceptabil pentru toate părțile, privind retragerea pe etape și totală a trupelor cubaneze din Angola, acordul urmînd să fie încheiat pînă la 1 septembrie 1988. Prin măsurile vizînd consolidarea încrederii reciproce, reducerea riscului de confruntare militară și crearea condițiilor pentru încheierea cu succes a tratativelor, încetarea ostilităților devine efectivă.

ION VIRGIL

Adio, bătrîne „Vagabond“!

Datorită lui Raj Kapoor, generația noastră, a celor care și-au început cariera de spectatori de film după război, a descoperit a treia schemă în cinematografia de atunci. Primul sablon, sub ale cărui autoritate auspicii am început noi să urmărim umbrele de pe ecran, însemna soldați și partizani, dirși ca munții și invincibili, care, cu strigăte de „ura!“, îi făceau praf pe contrarevoluționari sau pe ocupanții străini. A doua schemă înfățișa viața necăjită a unor Umberto D. și a diversi hoți de biciclete care, luptând din greu pentru un pumn de orez amar și constatând că nu-i pace sub mășlini, nutreau totuși de doi bani speranță. Filmul indian, prin cel mai cunoscut peste hotare produs al ei, „Vagabondul“ lui Raj Kapoor, ne-a făcut cunoștință cu un alt procedeu, melodrama cu accente sociale, și cu o lume care, mutatis mutandis, amintea de cea a lui Chaplin, lucru pe care aveam să-l aflăm mai târziu, după ce, sporadic și chinat, prin ce s-a dat la cinematecă și pe micul ecran, am putut să cunoaștem creația inegalabilului Charlot.

Comparația, care s-a făcut în epocă, între Kapoor și Chaplin este, firește, exagerată dacă avem în vedere talia artistică, însă ea se poate susține în alte elemente, pregnant relevante de creația amintită: marea simpatie pentru omul simplu, pentru lumea dezmoșteniților, dușoșia și umorul, speranța în zile mai bune, precum și faptul că amândoi „vagabonzii“ (i-am numit astfel și pentru că și unul și altul au cunoscut un film care se cheamă „Vagabondul“, dar mai ales fiindcă eroii din aproape toate filmele lor au o adevărată vocație a vagabondajului) au apărut în tripla ipostază de producători, regi-zori și interpreți.

Cele mai bune filme ale lui Raj Kapoor au rezultat din colaborarea lui cu scenaristul și regizorul H.A. Abbas și cu ac-

trita Nargis (romanul cuplului Kapoor-Nargis : „An le-gendă). Către 1. mărindu-se, Nargis a părăsit pentru totdeauna platourile de filmare (jucase aproape 15 ani). În 1973, Kapoor s-a despărțit și de Abbas. Totuși, părințele „Vagabondului“ indian a izbutit de fiecare dată să-și refacă echipa, dând la iveală filme apreciate. Partea din urmă a vieții lui n-a stat însă sub o stea prea norocoasă ca în cazul lui Chaplin. Operațiunea „Luminile rampei“ care la Kapoor avea titlul „Mă numesc Clown“ (1970) — film cu tentă autobiografică, gândit ca un fel de testament artistic — nu i-a reușit: alit în India, cit și peste hotare, acolo unde a rulat, filmul a făcut săli goale, aducând companiei mari pagube. Ca urmare, pentru a se redresa economic, Kapoor s-a dedicat mai bine de un deceniu filmului comercial; sint citabile, din această serie, „Suferințele dragostei“ (1982) și „Gangele tulburate“ (1985). Dar artistul din el nu murise și era să facă o revenire convingătoare cu „Hanna“, care marca și reluarea colaborării cu H.A. Abbas (autorul, printre altele, al scenariilor pentru „Vagabondul“ și „Articolul 420“). Dar filmul n-a mai apucat să-l termine: la 64 de ani, cel mai cunoscut cineast al Indiei, „Implinindu-și datoria și talentul ne-ngropînd, și-a făcut călătoria, dînd în lume altor rînd“. Adio, bătrîne „Vagabond“!

ION D. GOIA ■

DE CE?

De ce te-ai fi oprit acum să pleci
cînd ești doar o continuă

cînd mori încet-încet cu fiecare
minciună ce-o arunci pe unde
treci?

De ce te-ai mai ruga să nu mai
pleci
pe tine, cea mai falsă respirație?
Blindețea ta miroase a trădare,
a ocnă și a mușgai de beci.

De ce-ai mai sta? Acum te rog
să pleci
iubita mea! Aruncă-te în mare
și-ascunde-te-n epave
legendare —
pereche la relicve-n veci de
veci...

...De tine nimeni, azi, nevoie
n-are —
nici eu, nici tristul secol
douăzeci!...
SANDU ȘTEFĂNESCU ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Cu toate că luna lui cupor, în care temperaturile medii zilnice își ating maximul anual a trecut și s-au depășit zilele calendarului pentru care consemnam în numărul anterior al săptămînalului recordurile absolute ale temperaturii aerului și pentru intervalul 11—17 august rămîn de menționat o serie de „evenimente“ din domeniul temperaturilor ridicate.

Pe fondul anilor secetoși de după război, după ce în 1951 s-au înregistrat cele 44,5° de la Ion Sion, în 1952 un nou val de căldură a afectat România. La peste 20 de stații meteorologice s-au depășit 40° C în zilele de 16 și 17 august înregistrîndu-se 42,5° la Orșova și Alba Iulia, 41,6° la Caracal și 41,0° la Timișoara. Temperaturile maxime ale zilei au depășit 39° C chiar și în nordul țării, la Satu Mare și Botoșani. Valorile de temperatură realizate pot fi considerate ca record prin extinderea spațială a regimului canicular de excepție, la peste 30 de stații meteorologice ele devenind și menținîndu-se pînă în prezent maxime absolute anuale. Tot în acest interval consemnăm cele mai calde nopți de august la Drobeta Tr. Severin cu o temperatură minimă nocturnă de 25,6° C și de 24,6° C la Satu Mare.

Corespunzător intervalului calendaristic al săptămîinii ce urmează în anul 1948 s-a produs cea mai caldă noapte la Virful Omul cu o temperatură minimă nocturnă de 14° C.

La realizarea acestor temperaturi excepționale într-o perioadă a anului cînd radiația solară directă este deja în descreștere, contribuie căldura acumulată în sol.

Temperaturile ridicate ale solului favorizează convecția termică făcînd posibile ploii torențiale, deși în luna august regimul mediu pluviometric este în scădere comparativ cu lunile iunie și iulie. Astfel, pe data de 17 august 1900 în Dobrogea la Negru Vodă au căzut 320 lmp. Această ploaie torențială nu a fost singulară după cum aflăm dintr-o interesantă relatare aparținînd lui Emmanuel de Martonne (1873—1955).

Înainte de a reda mărturia renumitului geograf francez despre ploile căzute în districtul Gorj în intervalul 11—18 august 1900, vă reținem atenția cu câteva rînduri dedicate autorului. Profesor la Sorbona membru al Academiei de Științe din Paris și președinte al Uniunii Geografice Internaționale a făcut intense cerce-

șări de teren în România, întocmind două lucrări importante („La Valacchie“ 1902; „Recherches sur l'evolution morphologique de l'Alpes de Transylvanie“ 1907) și numeroase articole și conferințe. A contribuit la îndrumarea tinerilor geografi români, manifestîndu-și simpatia pentru poporul român. În continuare vă prezentăm interesanta sa relatare:

„Cantitățile de precipitații căzute în 8 zile, întrec mijlocia lunară cu 128 mm la Tg. Jiu, 129,6 mm la Baia de Aramă, 103,4 mm la Popești. Aceasta s-a putut vedea cu ocazia viiturii din 12—13 august. În 12 ploile mari încep în bazinul Petroșani care primește un strat mediu de 80 mm echivalînd cu un volum de apă de 74 milioane m³. Aproape toată această enormă cantitate scurgîndu-se pe pante repezi pe niște terenuri impermeabile ajunge chiar în aceeași seară la porțile defileului cu o repeziune extraordinară și ajunge în cursul nopții la cota de 12 m. În locurile mai strîmte apa a putut să urce chiar mai sus. În aceste condiții nu este nimic de mirat ca

podurile cele mai solide să fie luate de apă și ca șoseaua să fie complet ruinată.“

O altă mărturie privind stihile deslănțuite în aceeași perioadă calendaristică a lunii august din 1955, aparține lui V. Moșoiu, șef al Laboratorului de Prevedere de lungă durată. „Tot din cauza ploilor s-au produs alunecări de terenuri și ca exemplu se pot menționa cele din sate ale raionului Cimpulung (Suceava) unde după afirmațiile celor mai în vîrstă, asemenea cazuri nu s-au mai produs din anii 1091—1902. Pagube au cauzat și căderile de grindină mai ales acolo unde dimensiunile ei au fost mari ca cea din raionul Ceahlău unde grindina a atins mărimea excepțională de 25 cm lungime și a produs pagube și victime la animale.“

La munte, la altitudinile de peste 1800 m temperatura a scăzut sub 0° C. Răcirea accentuată a determinat în Munții Bucegi și Făgăraș între 9—13 august căderea de lapoviță și ninsoare, însoțită de un vînt foarte puternic, vremea luînd aspect de iarnă și de viscol.“

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 11—17 august

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE		VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m ²)		Maxime diurne	
	Maxima diurnă	Minima nocturnă	Maxima diurnă	Minima nocturnă	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpia	26-30	13-17	9-13	4-16	1952	6.9 Arad 1978
Deal și podiu	23-28	11-15	13-17	42.5	Alba Iulia 1932	4.0 Cluj 1933
Depresiuni	22-25	9-12	15-20	37.8	Orșova 1932	5.1 Mercuria Cluj 1965
V. Omu	9-10	3-4	25-26	20.8	1957	-5.5 1930
Litoral	26-29	18	7-8	33.6	Constanța 1936	10.6 Constanța 1933

După cele două „scene-ploioase“, revenind la vremea din următorul interval trebuie să recunoaștem că poate o să vă... dezamăgim.

Deci, săptămîna 11—17 august va avea un regim pluviometric deficitar. Zonele de depresiune active de pe continent sînt mult departe de țara noastră. Cîmpul presiunii va suferi oscilații mici de la o zi la alta iar la înălțimi mai mari în atmosferă (3 000 m — 5 000 m), circulația aerului se va orienta din sector vestic.

Așadar, vremea va fi predominant frumoasă iar regimul termic va fi normal, chiar mai ridicat decît acesta cu 2—5° C

la valorile maxime diurne. În zonele deluroase iar izolat și în nordul țării, trecător, vor cădea averse de ploaie și se vor produce descărcări electrice.

Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 25 și 35° mai ridicate în sudul țării în partea a doua a intervalului iar temperaturile minime se vor situa în general între 12° și 20° C.

Pe litoral o vreme predominant frumoasă cu cerul variabil mai mult senin. Temperaturile maxime diurne vor fi cuprinse între 26° și 29° iar temperatura apei mării va fi de 24—26° C.

Noi piese la dosarul SIDA

Violență și perfidie

SIDA a trecut hotarele categoriei sociale numită „de risc“ (drogați, homosexuali, persoane care au suportat numeroase transfuzii) pentru a pătrunde în rîndurile populației considerate „normale“. La Roma, la Bologna și la Milano au fost identificate seropozitivi heterosexuali. E dovedă că nu există categorii ci comportamente de risc, comenta prof. Roberto Terragna de la Clinica de boli infecțioase a Universității din Genova. În Italia, pînă acum au fost depistați 71 de heterosexuali puri — care au contractat virusul în cadrul unor raporturi cu persoane de sex opus — adică 4,2 la sută din totalul cazurilor. Incidența cazurilor de acest gen era zero în 1984 și 1 la sută în 1985. Numărul heterosexualilor bolnavi de SIDA se dublează la fiecare șase luni. La nici o altă categorie nu s-a înregistrat o creștere atît de alarmantă“, afirmă dr. Donato Greco, directorul Centrului operativ SIDA al Institutului superior pentru sănătate. În alte părți cifrele sînt și mai preocupante: în Belgia heterosexualii atinși reprezintă 58 la sută din bolnavi, în Portugalia 35, în Grecia 23, chiar în Elveția 10 la sută. Specialiștii pun aceste procente pe seama emigranților

din Africa, continent unde boala lovește fără nici o schemă, fără nici o discriminare. „E o problemă pe care trebuie să o rezolvăm rapid dacă nu vrem să ne găsim, în mai puțin de un an, în fața unei realități dramatice“, sublinia prof. Adriano Lazzarin, de la Clinica de boli infecțioase din Milano. Exemplul Africii, continua el, unde fiecare persoană este considerată „de risc“ trebuie să ne facă să reflectăm. Dacă nu începem o acțiune concertată de prevenire, există pericolul ca și la noi infecția să se extindă la cea mai mare parte a populației“. Bolnavii, să le zicem nevinovați, sînt în pragul disperării. Pînă acum au fost trimise statistici din 11 țări europene. În total au fost examinate 991 persoane în 1985 și 1 170 în 1986. De la un an la altul numărul femeilor infectate a crescut de la 0,2 la sută la 8,5 la sută, iar al bărbaților molipsiți de femei de la 2 la 5 la sută. Pentru 1987 se estimează o medie de 10 la sută a imbolnăvirilor. La Centrul de cercetări de imunologie clinică al Universității din Roma s-a ajuns la concluzia că în 23,5 la sută din cazuri bărbații sînt vinovați de „contaminare“ și că în sens invers procentul ajunge la 12,1 la sută. Un alt studiu desfășurat la Universitatea California din San Francisco a oferit date certe că un singur raport fără precauții cu o persoană seropozitivă e contagios într-unul din 500 de cazuri. Precauții, pentru că tratamente nu există. Ne întoarcem

la logodna castă și la perioada de probă a bunicilor noștri? Perechiile, mai mult decît de dragoste, vor fi legate de un liniștitor cordon sanitar. Asistăm la nașterea unei noi etici pe care moralistii de pretutindeni o așteaptă de mult. Oricum, SIDA, dacă va continua să se extindă va restructura semnificativ cele trei mari evenimente umane: viața, dragostea și moartea. Ciuma a distrus imperii și civilizații, culturi și maniere de a trăi, a transformat morala și religia. Sintem convinși că specialiștii secolului XX nu vor lăsa SIDA să bulverseze o lume, să devină o ciumă modernă agresivă și eficientă.

IOAN ROȘCA ■

Primele speranțe?

Si, în fine, după lungi perioade de pesimism, întrerupte din cînd în cînd de cîte o veste „bună“ privind găsirea unor remedii „miracol“, se pare că au fost făcuți primii pași în direcția cea bună.

Mai întii, profesorul Daniel Zagury a publicat în prestigioasa revistă „Nature“, primele rezultate ale unei vaccinări realizate în Zair asupra propriei persoane și asupra altor voluntari. Imunitatea provocată de produsul folosit a inhibat în vitro, deci deocamdată doar în

condiții de laborator, activitatea globulelor albe (limfocite T) infectate cu virus. „O estimare asupra eficacității vaccinului contra SIDA — se conchide în articol — nu poate fi afirmată decît după un îndelungat studiu clinic asupra unui grup de voluntari avînd un risc mare de infectare“. Nu încapă îndoială că un experiment de acest fel nu va putea fi realizat prea cînd.

O altă informație este urmarea unei duble observații făcute la Paris de doctorul André Fribourg-Blanc, directorul unui important laborator de analize medicale care a efectuat pînă în prezent peste 100 000 de teste în domeniul cercetării sau depistării SIDA. Potrivit acestor observații, seropozitivitatea (existența virusului SIDA în sînge) ar putea fi în unele cazuri, extrem de rare, reversibilă. Este o ipoteză care va constitui probabil o cale foarte fertilă de cercetare. Pînă în prezent, seropozitivitatea la virusul SIDA era considerată ca definitivă. Echipa profesorului Luc Montagnier publicase împreună cu specialiștii americani, un studiu asupra cazului unei femei care fusese o perioadă seropozitivă. În 1987, la un congres pe tema SIDA desfășurat la Washington, a fost prezentat un alt caz.

La rîndul său, doctorul francez Fribourg-Blanc a descoperit recent doi pacienți care, după ce au fost seropozitivi, deci infectați cu virusul SIDA au redevenit, după un timp, seronegativi (virusul dispărînd din sînge).

ge). Primul caz, devenise seropozitiv, în 1985, după o „aventură“. În 1986, el continua să fie seropozitiv, pentru că în 1987, subiectul s-a ajuns seronegativ. „Deoarece am conservat toate serurile — am peste 10 000 în seroteca mea — spune doctorul Fribourg-Blanc — am putut să refac toate testele. La spitalul Saint-Antoine s-a verificat că serurile proveneau indiscutabil de la același subiect. Am trimis esanțioane Institutului Pasteur din Paris, celor din Lille și Geneva. Toate rezultatele au fost negative“.

Cel de-al doilea caz observat de doctorul Fribourg-Blanc este cel al unui biolog imbolnăvit accidental de SIDA, la începutul anului 1987, în cursul manipulării de ser infectat. Din ianuarie 1988 și acest pacient este seronegativ. Înseamnă, oare, că organismele celor doi au știut, ele însele — așa cum se întâmplă uneori și la bolnavii de cancer cînd tumorile regresează spontan, fără tratament — să elimine teribilul virus? Este prea devreme să se afirme acest lucru, deoarece agentul SIDA avînd capacitatea de a se introduce în nucleul unor celule și de a se infiltra în genomul lor sub forma unui provirus, „dormind“ așa multă vreme, arăta revista „Le Point“. Oricum speranțe pentru găsirea cheii prin care virusul SIDA să fie făcut inofensiv există. Chiar dacă ele constituie deocamdată, așa cum se exprima publicatia franceză, „doar slabe licăriri“.

ROMEO NADAȘAN ■

S-ar putea crede că la campionatele naționale care încep astăzi la Pitești e un fel de „bătăie a pestelui” pentru atletismul nostru. Și asta întrucât se anunță o participare și o concurență remarcabile, respectiv competiție, fiind, în multe cazuri, ultima posibilitate „de a lua faza”, în speranța unui bilet pentru Seul — pentru că, nu-i așa, și-n sport de multe ori ultima impresie contează. Probabil că aceste campionate naționale vor constitui și un ultim criteriu de selecție pentru lotul olimpic, dar itele acestui sport sînt atît de încurcate încît e puțin probabil ca un singur concurs să le descalcească pe deplin. Cînd spunem asta ne gîndim la multitudinea de „subloturi olimpice” alcătuite în timp în jurul cîte unui antrenor (acele grupe de sportivi care au alcătuit „lotul mare” în care, pe rînd, unii au intrat și alții au ieșit — și invers), la rezultatele contradictorii de la un concurs la altul, ale unuia și aceluiași sportiv, la concurența aparent tonică în unele probe și la absența valorilor reale în altele s.a.m.d.

Ca și în cazul altor sporturi, și pentru atletism și-au făcut așa-numitele inscrieri preliminare pentru Jocurile Olimpice din acest an, în vederile diriguitorilor acestui sport intrînd, după dezbateri mai mult sau mai puțin furtunoase și argumentate, următorii 20 sportivi și sportive: **Maricica Puică** (pentru 3 000 m și 1 500 m, antrenor Ion Puică), **Melinte Doina** (1 500 m și 800 m, Dorin Melinte), **Constantin Mitica** (1 500 m și 800 m, Sorin Dumitrescu), **Ivan Paula** (1 500 m și 3 000 m, Ion Puică), **Kovacs Ella** (800 m și 1 500 m, Nicolae Mărășescu), **Nicoleta Cărușu** (400 mg, Teșu), **Cristiana Matei** (400 mg, Nicolae Mărășescu), **Iicu Marieta** (lungime, Beregsazi), **Năstase Lilianna** (heptatlon, Doru Crisan), **Mariana Lengyel** (disc, Mușat), **Livia Mehes** (greutate, Popa Armand), **Sorin Matei** (înălțime, Nicolae Mărășescu), **Roată Nicu** (suliță, Sabău Ioan), **Liviu Giurgian** (110 mg, Mihail Constantin), **Negoită Dumitru** (suliță, Petre Astafei), **Sirbu Carmen** (lungime, Mihail Constantin), **Vall Ionescu** (lungime, Mihail Zaharia), **Cristian Popescu** (înălțime, Ciucă Victor), **Keszeg Margareta** (3 000 m și 1 500 m, Nicolae Mărășescu), **Pogăcean Mihaela** (100 mg, Mihail Zaharia). În legătură cu această listă — două mențiuni importante: ordinea sportivilor și a probelor nu este deloc întimplătoare și a fost fixată de federație și antrenorii respectivi; și, a doua mențiune, mult mai importantă, „inscrierea” pe această listă n-a fost un act pur formal, prezența în lotul olimpic lărgit generînd privilegii normale —

indemnizații sporite, participări mai bogate la concursuri peste hotare etc.

De la alcătuirea acestei liste „în jos”, încep problemele.

În primul rînd, ca s-o luăm mai de demult, dă de gîndit faptul că o fostă campioană mondială de juniori (Atena, 1986), **Ana Pădurean** (1 500 m) și o medaliată cu bronz la aceeași competiție, **Dorina Calenic** (3 000 m) n-au mai putut ține pasul cu pregătirea astfel încît să poată fi incluse în lotul olimpic de perspectivă. Era de așteptat ca măcar aceste două talente sportive, încununate cu lauri mondiali, pe cînd aveau 17 ani, să fie pregătite de antrenorii lor pentru o evoluție ascendentă a rezultatelor, care să le grăbească titularizarea la seniori. Pentru că de unde să provină „schimbul de mline” dacă nu din sportivii care obțin performanțe la vîrstă junioratului? În orice sport, și

demna să i se acorde o șansă, dar etic ar fi fost atunci să se acorde o șansă și tuturor celorlalte sportive clasate mai sus ca ea. Aceeași problemă și în cazul **Margaratei Keszeg**: în tabloul celor mai bune zece rezultate din anul preolimpic 1987, la 3 000 m figurează pe locul 6, iar în cealaltă probă „pentru care” a fost selecționată (1 500 m) nici nu e clasată! De acord s-o selecționăm pe Keszeg, dar cum rămîne, de pildă, cu alte două sportive (Calenic și Fidarov) care obținuseră rezultate mai bune decît ea și totuși n-au fost chemate la olimpi? Sau selecția n-a ținut seamă de comparația dintre rezultatele acestor sportive? Și, atunci, de ce anume a ținut seamă? Ca să nu mai spunem că, firește, Keszeg a fost trimisă, în virtutea statutului de componentă a lotului olimpic la mai multe concursuri peste hotare, fără să obțină

Neolimpici, preolimpici și olimpici

atletismul nu face excepție, regula fundamentală este că fără o atenție acordată constant juniorilor de valoare se ajunge, mai devreme sau mai tîrziu, în impasul atît de cunoscut multor discipline sportive. De pildă, regresul **Anel Pădurean** este semnificativ pentru modul în care o sportivă de valoare poate intra în anonimat dacă nu este pregătită suficient: de la 4:04,97 (cea mai bună performanță a Anel în 1987), atleta de la C.S.M. Universitatea Craiova a alergat cei 1 500 m la recentele campionate internaționale ale țării noastre în 4:12,64!

O a doua problemă, care trimite tot la munca antrenorilor (altfel, ar trimite la motivele inscrierii respectivilor sportivi pe lista preolimpică...) este aceea a excluderilor sau renunțărilor — de la un moment dat — la unii sportivi ale căror rezultate în mod constant au stîrnit scepticism și neîncredere. E vorba de **Nicoleta Cărușu**, **Cristiana Matei**, **Mariana Lengyel**, **Dumitru Negoită**, **Sirbu Carmen**, **Cristian Popescu** și **Keszeg Margareta** — sportivi care, după cum ni s-a spus de la federație, de la o vreme nu mai sînt în lotul olimpic. O parte dintre ei poate că îndreptăteau selecția preliminară în acest lot lărgit, prin rezultatele cu care încheiaseră anul preolimpic 1987. Dar uitîndu-ne mai cu atenție pe bilanțul anului trecut, vom putea observa, de pildă, că **Cristiana Matei** nici nu figurează între primele zece clasate la proba de 400 mg pentru care fusese selecționată în lot! Poate că valoarea ei potențială în-

însă vreun punct în „Grand Prix”!

În al treilea rînd, revăzînd lista cu pricina se pot constata trei principale situații ale probelor atletice, prima referindu-se la „acoperirea” cu sportivi care să îndreptățească, cit de cit, niște speranțe olimpice; astfel, din cele 25 probe olimpice la masculin și 21 la feminin, ne-am putut permite să vizăm inscrieri doar la trei probe masculine (înălțime, suliță și 110 mg) și la zece feminine (3 000 m, 1 500 m, 800 m, 400 mg, 100 mg, lungime, heptatlon, disc, greutate și, prin aducerea **Alinei Astafei**, înălțime). Distribuția aceasta vorbește de la sine despre vitalitatea reală a atletismului nostru. A doua situație sugerează niște certitudini împotriva unor rezultate; de pildă, vom putea fi siguri că **Vali Ionescu** va sări în jur de 7 m sau că **Sorin Matei** va trece peste o stachetă ridicată în jur de 2,30 s.a.m.d. Este vorba, deci, de niște așteptări întemeiate pe rezultate constante de-a lungul mai multor concursuri. În sfîrșit, a treia situație, și cea mai complicată, este a semifondului feminin unde se vadește cea mai mare aglomerație de candidate olimpice. Dacă ne orientăm după prioritățile probelor, vom constata că pentru 3 000 m avem pe **Maricica Puică**, **Iulia Beșliu** și **Ghică Viorica** (ultimele două convocate, după recente „internaționale”, în locul **Margaratei Keszeg**), la 1 500 m — pe **Doina Melinte**, **Constantin Mitica**, **Ivan Paula**, iar la 800 m pe **Ella Kovacs**, plus, ca a doua probă în obiectiv, **Melinte și**

Constantin.

În legătură cu titularizarea la diferite probe, vor fi, desigur, ample discuții. Important este ca ele să se încheie cu decizii cit mai optime și judicioase din perspectiva unor medaili olimpice. Alegerea nu va fi deloc ușoară, pentru că rezultatele din ultima vreme mai mult încurcă lucrurile decît le limpezesc. La 800 m, de pildă, **Ivan Paula** deține în prezent cea mai bună performanță mondială a anului, dar ea „figurează” pe listă pentru 1 500 și 3 000 m! Tot la 800 m, și fără să fie între olimpici, **Tudorița Ghidu** (cu 1:57,13 la Ankara, record personal, vice-campioană balcanică) este în progres vizibil acum și are un timp mai bun chiar decît cel mai bun realizat în tot anul trecut de titulara **Ella Kovacs**, pe care a și învins-o în cursă directă la internaționalele țării noastre! La 1 500 m, **Ivan Paula** este deja o certitudine, **Constantin Mitica** este și ea „acolo”, spre cota celei mai bune performanțe personale. La 3 000 m, titulara indiscutabilă este **Maricica Puică**, singura sportivă din țara noastră care figurează și în 1987 pe tabelele recordurilor mondiale și europene. Cum se-nîmplă în viață ca și-n sport, acum se „vorbește” mult despre absențele din concursuri ale **Maricicăi Puică**, așa cum nu demult se vorbea despre... prea dese ele participări la concursuri! Niciun n-o fi bine, dar în orice caz bine nu este că valoroasa noastră sportivă, așa cum se știe, a suferit o accidentare în iarnă, a reluat pregătirile pentru ca, în preajma balcanadelor, să fie în situația fizică de a nu risca un start ce i-ar fi compromis, poate, o evoluție ascendentă spre zona de vîrf a Olimpiadei. Oricum, la cei 38 de ani (pe care i-a implinit la 29 iulie), la calitățile care au consacrat-o, la experiența internațională acumulată și la stînga pe care a dobîndit-o în a-și alcătui un program de pregătire adecvat obiectivelor propuse, **Maricica Puică** reprezintă o certitudine. Într-o situație similară se află și **Doina Melinte**, ale cărei calități nu se mai cer probate, din moment ce ar exista garanția că, la ora Olimpiadei, va fi în plenitudinea forțelor.

Cam acesta ar fi „tabloul de concurs” al problemelor pe care le ridică acest agitat, îndrăgit și spectaculos rege al sporturilor care este atletismul. Înaintea unui episod important ca acela ce începe astăzi — campionatele naționale. Cit vor limpezi aceste întreceri apele selecției pentru Olimpiadă, rămîne de văzut. Pentru că, dacă un întreg sport nu trăiește numai printr-un singur concurs, într-un concurs răzbat, totuși, viața celui sport.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Box cu umbre

S-a mai încheiat o ediție a campionatului republican de box, desfășurată timp de o săptămînă în Sala sporturilor din Constanța, o gazdă aleasă destul de puțin inspirat, s-o spunem din capul locului. Pe de o parte pentru că, în majoritatea galelor, tribunele au fost dezolant de goale, organizatorii acuzînd din plin concurența plajei și a mării, iar, pe de altă parte, prezența unui singur (!?) boxer constanțean calificat la competiție nu a avut, cum vă puteți închipui, darul să atragă spectatori. Al doilea localnic care și-a cîștigat dreptul de a boxa la turneul final, **Stefan Drîșcu**, a lipsit, pur și simplu, de la cîntarul oficial. Dar care a fost nivelul acestor întreceri? O primă concluzie, gîndindu-ne la jocurile olimpice, este aceea că nu prea există motive de nemulțumire... Ar fi, într-o ordine a greutăților... categoriilor, „pană” **Daniel Dumitrescu**, sigur, cu o evoluție tactică adecvată calităților tehnice pe care le are, **Francisc Vastag**, un semimijlociu „tare”, bine pregătit din toate punctele de vedere, și, pe o treaptă mai jos, **Rudel Obreja**, cumințit, dar fără să confirme încă în ringul internațional, deși prilejuri a avut anul acesta, poate chiar prea multe! Cealaltă „olimpică” n-au impresionat. **Daniel Măeran**, talent nativ, a părut vîlăguit, boxînd economicos, **Giani Gogol**, pugilist cu „inimă mare” are un stil dezordonat și primește prea multe lovituri, iar **Nicolae Aliuță** bate pasul pe loc, dezamăgînd mai ales în finală. Puține acumulări tactice și tehnice la lot, după atîtea luni de pregătire. De fapt, alcătuirea lotului lărgit arată clar o anumită resemnare a federației (inerție?), cellalți membri (în total 16) fiind, evident, sparing-parteneri ai „favoriților”...

Nu trebuie să uităm, totuși, într-un astfel de comentariu, obișnuitele „prime de încurajare”, ca și remarcările boxerilor care au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a-și apăra șansele. Este vorba, în primul rînd, de campionul „muștelor”, **Adrian Mărcuț**, de la Metalul Salonta, tînăr (19 ani), foarte tenace, cu reale perspective. S-a remcat, de asemenea, **Ovidiu Dragomir** (semimuscă), întrecut în finală de **Marian Gindac** (la al 3-lea titlu consecutiv). **Ion Guțganu**, a confirmat, păstrîndu-și titlul iar **Mihail Nițulescu** (semimijlocie) a arătat reale calități, ilustrînd hărnicia unei grupări modeste, C.S.M. Borzești, prezentă cu trei finaliști! Din rîndul veteranilor, să-l amintim pe **Dumitru Senciu** (semigrea), din nou în finală, **Marin V. Vișan** (muscă), din nou medaliat, la 32 de ani, și **Viorel Mihăilă** (ușoară).

LUCIAN OPREA ■

Ca o șarjă de aplauze sincere pentru o performanță obținută pe cont propriu, spre Galați se va fi îndreptat un mare suvoi de simpatie, dinspre toate „colțurile” unde sînt iubitori de fotbal, atunci cînd irevocabil, Oțelul a rămas „pe 4”. Această clasare a echipei gălățene pe un loc din care se poate privi fotbalul european este marea surpriză și, totodată, oază de sinceritate a unui campionat uneori prea labirintic în căile rezultatelor sale. Oțelul a demonstrat marea calitate de a nu fi avut prejudecăți despre cine, cum și cînd va cîștiga sau va pierde: echipa a vrut să fie ea însăși în toate jocurile, indiferent de adversar, plecîndu-și urechea doar la dialogul cu propriii suporteri — numeroși, devotați, consecvenți. Așa se face că, dacă Steaua a avut în teren un obstacol foarte dificil de trecut, acesta a fost, în ambele jocuri, Oțelul Galați; așa se face că veteranul **Burcea** a jucat cel mai bine de-a lungul întregului campionat — o apreciere care se referă tot la devoțiunea față de cauza echipei; așa se face că Oțelul a fost însoțit pretutindeni de sute sau mii de suporteri gălățeni, pe care echipa n-a uitat niciodată să-i salute la terminarea jocurilor s.a.m.d.

Se spune despre Oțelul că a crescut prin forțe proprii pentru că a avut asemenea forțe proprii. Am replica prin aceea că foarte puține (sau chiar deloc) sînt echipele din campionatul nostru care să nu dispună de „forțe” capabile să le susțină spre o performanță sau alta. Numai că, la Galați, încrederea cu care a fost investită echipa n-a fost subminată de nici-un

jucător, în nici-o împrejurare. Dimpotrivă, gălățenii au răspuns acestei încrederi „mîncînd jar” pe teren, mai ales în deplasare, de unde au cules 11 puncte (între altele, de la **Ploiești**, **Moreni**, **Timișoara**, **Voluntate** studențesc). Pe această variantă, a unui respect reciproc între echipă și marele combinat

Patru pentru Europa (V)

Oțelul și resortul

care-o susține, s-a putut ajunge, iată, la o performanță de corectitudine careia nu se îndoiește absolut nimeni. Este pilda unui stil de lucru deloc sofisticat, care a demonstrat că, prin hățisul fotbalului nostru, mersul cel mai sigur este, totuși, cel pe propriile picioare.

Acum urmează ca acest stil să fie probat și-n Cupa U.E.F.A., adică într-o competiție în care, de asemenea, joci „de unul singur”. Se pare că Oțelul tratează evenimentul acestei premiere

absolute pentru Galați la fel de imperturbabilă cum era în fața unui joc de campionat. Mai mult decît atît, gruparea gălățeană a făcut un gest de mare „respirație”, pe care-l întîlnim numai la echipele europene extrem de sigure pe forța lor: și-a schimbat antrenorul care i-a condus spre această performanță chiar înainte de desfășurarea ei propriuzisă! Și-a schimbat antrenorul și s-a apucat de reparația stadionului! Nu-i așa că merită aplaudată nonșalanța acestei echipe?

Și, totuși, Galațiul a mai făcut ceva, discret dar foarte sugestiv: l-a adus antrenor principal pe **Cornel Dinu**. Adică omul care a mai trăit de pe banca de antrenor o semifinală de cupă europeană și care, în ultimul timp, a adunat în el atîta dorință de performanță încît pare ca un resort comprimat, gata să se destîndă cu primul prilej. Va fi această prezență europeană a Oțelului Galați un prilej pentru (re)propulsarea lui **Dinu** în avangarda tinerilor noștri antrenori? Rămîne de văzut.

Așadar, Europa fotbalistică mai include în circuitul său un oraș și o echipă. Vom privi cu mare interes evoluția Oțelului în Cupa U.E.F.A. Din două motive: al „diagnosticului” pe care aspra competiție europeană îl va da unei performanțe interne obținută cu destulă dificultate, dar în „dauna” multor altor echipe cu pretenții; și, în al doilea rînd, pentru a-l revedea pe **Dinu**, poate mai „copt” dar la fel de ambițios, la timona unei noi campanii europene.

O. ȘTIRE ■

Civilizația sportului

Mărturisirile unui arbitru (II)

„După un început de tatonare, m-am ferit de toate ispitele, după meci fugeam la gară sau autogară, eram distant (în mod voit) și cu timpul am fost stigmatizat de gazde de parcă le aduceam cioma în localitate. Colegii-arbitri mă evitau, nu mă doreau „centralul” lor, iar cînd le eram „tușier”, țineau cont de semnalizările mele sau le ignorau în funcție de interesele lor personale. Degeaba încercările mele de a discuta despre cîste, onestitate, demnitate, ca om, ca arbitru. De la un timp (cum, de ce, cine a informat F.R.F.) am fost delegat la centru doar la meciurile de juniori și la linie la seniori. La început m-am necăjit dar, ulterior, m-am bucurat fiindcă la juniori puteam să arbitrez corect, nimeni nu intervenea ca „factor perturbator”. La meciurile de juniori era „liniște și pace”. Dar nu chiar la toate meciurile. Asta iarnă, la „Cupa Speranțelor”, am fost numit să conduc finala grupei mici între copii din localitatea noastră și cei din alt oraș. Înaintea meciului, toți — președintele și metoștii C.J.E.F.S., șeful secției, antrenorul — au „tăbărit” pe mine pentru ca echipa lor (zic eu), echipa noastră (zic ei) musai să cîștige. Am greșit pentru prima oară în mod voit: am acceptat. În timpul jocului, din tribună, copii — fotbaliști — spectatori scandau: „Domn arbitru fii corect, că ai ecuson pe piept!” Mai erau vreo 5-6 minute, echipa din localitatea noastră conducea cu 3-2, cînd un copilăș de vreo 11-12 ani scapă liber și mai mult ca sigur ar fi marcat, dar eu am fluierat ceva, nici eu nu știam ce, doar să nu inscrie. Copilul a venit la mine, m-a privit și plîngînd m-a întrebat: „Nene, de ce ești las?” Mi-a fost rușine, îmi venea să părăsesc sala de sport, aș fi vrut să mă înghită pămîntul. Da, am greșit, ca tot omul. Îi rog pe cei prezenți să mă ierte și îndeosebi pe acel copil pe care l-am nedreptățit. Nu dau nume de echipe sau de persoane, cred că e mai bine așa. Poate, totuși, rîndurile mele vor folosi la ceva.”

Poate, stimate corespondent, Poate unui arbitru nu vor mai face sau nu vor mai fi lăsați să facă din această activitate un mijloc de înăvîfire. Poate că banii care circulă prin fotbal vor fi îndreptați și spre procurarea de echipament sportiv fiindcă am văzut la unele echipe de juniori un echipament de-ți venea să le plîngi de milă. Oare sefiile secțiilor de fotbal așa își îmbracă și propriii copii? Poate îi vom convinge pe cei mici măcar, prin forța exemplului, să respecte adevărul. Poate îi vom ocroti de „molestările” psihice ale vicierii rezultatelor. Poate îi vom întreba și pe alții: „Nenișorilor, de ce sințeti las?”

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Şase medalii pentru şahul românesc

O zi de repaus înaintea ultimei runde a oferit o binemerită descoperire a frunţilor ridicate de pe eşichier printr-o interesantă excursie efectuată în localităţi cu renumite monumente istorice din judeţul Arad. Apoi asistenţa C.M. s-a reunit pe stadionul „1 Mai” din Timişoara la o demonstraţie plină de incitare oferită de mai multe echipe din opt judeţe afiliate la Asociaţia chinologică din România. Exerciţii speciale executate cu dibăcie sau în forţă de 120 de cini de rase diferite au bucurat copiii angrenaţi încă în lupta pe cele 64 pătrate pentru supremăţia mondială. Preşedintele Asociaţiei, Mihai Dragodan, a înmănat premii speciale, splendide cupe, copiilor din lumea întreagă fără a face deosebiri de valoare şahistă. Cum era şi firesc, în ropote de aplauze a primit trofeul micuţa şahistă din comuna Sadu, **Corina Peptan**, cea mai strălucită performanţă a actualului C.M., singura sportivă care şi-a adjudecat titlul de campioană mondială înainte de ultima confruntare!

Şapte alte titluri aveau să fie decise într-o rundă fierbinte, stropită doar de lacrimile prea ambiţioşilor, în fiecare grupă pe categorii de vîrstă aflîndu-se mai mulţi aspiranţi la medalii datorită egalităţilor de puncte. Aparent, cele mai neînsemnate dueluri aveau importanţă în modificarea poziţiilor în clasament în funcţie de coeficientul Bucholtz: Joel Lautier (Franţa), Eva Repkova (Cehoslovacia), John Viloria (S.U.A.), Mônica Grăbics (Ungaria), fiind beneficiarii jocului rezultatelor. A fost o rundă de „combat” pînă la epuizare, trecută prin filtrul analizelor la intrerupere. Medaliaţii s-au cunoscut, în mai multe cazuri, de-abia înaintea premierii, cu sprijinul calculului (Bucholtz) efectuate la Centrul de Calcul.

Reprezentanţii tricolorului, conduşi în competiţie de antrenorul Daniel Savin, au obţinut locul întâi în clasamentul neoficial pe naţiuni prin cele şase medalii realizate (1 aur, 2 ar-

gint, 3 bronz) fiind urmaşi de reprezentanţii U.R.S.S. — 4 medalii (3, 1, 0), ai Ungariei — 3 medalii (1, 1, 1), S.U.A. — 2 medalii (3, 1, 0), ai Ungariei — 3 medalii (1, 0, 1), ai Poloniei — 2 medalii (0, 1, 1) etc. Au urcat pe podiumul de premiere a C.M. la categoria 10 ani-fete: 1. **Corina Peptan** (România) 10,5 p., 2. Monica Bobrowska (Polonia) 8,5 p., 3. Edit Lendvai (Ungaria) 8 p.; la categoria 12 ani-fete: 1. Zhu Chen (China) 9,5 p., 2. Mônica Grăbics (Unga-

ria) 9 p., 3. Olimpia Bartosik (Polonia) 9 p., la categoria 14 ani-fete: 1. Tea Lanciava (U.R.S.S.) 9 p., 2. Eva Repkova (Cehoslovacia) 7,5 p., 3. Eleonora Balint (România) 7,5 p.; la categoria 16 ani-fete: 1. Alisa Gallianova (U.R.S.S.) 10 p., 2. Luminița Radu (România) 9 p., 3. Anna Maria Botsari (Grecia) 7,5 p.; la categoria 10 ani-băieți: 1. John Viloria (S.U.A.) 9 p., 2. Jorge Zamora Hasbun (Honduras) 9 p., 3. Francisc Nemeth (România) 8 p.; la categoria 12 ani-băieți: 1. Judith Polgár (Ungaria) 9 p., 2. Gabriel Schwartzman (România) 8 p., 3. Dov Tzifroni (Israel) 7,5 p.; categoria 14 ani-băieți: 1. Fran Liss (Israel) 9 p., 2. Gata Kamski (U.R.S.S.) 8,5 p.; Andrei Istrătescu (România) 8,5 p.; categoria 16 ani-băieți: 1. Aleksei Sirov (U.R.S.S.) 10 p., 2. Ilya Gurevich (S.U.A.) 8,5 p., 3. Joel Lautier (Franța) 7,5 p.

Corina Peptan

A învățat şahul de-abia cu doi ani în urmă datorită unui antrenor inimos, Corneliu Pascăluș, venit în comuna Sadu (jud. Gorj) ca inginer stagiar. O fetiță cu ochi luminoși, ascultătoare și modestă a impresionat prin istețime încă de la prima sa evoluție competițională. Re-

marcată de marea maestră internațională Margareta Teodorescu, antrenore a lotului de junioare, apoi intrată în vederile Federației Române de şah ca o speranță de mare perspectivă, Corina a depus eforturi uriașe pentru a învăța cit, mai mult, ajutată fiind și de memoria sa deosebită. Rezultatele din anul acesta erau grăitoare: obținuse 50% din punctaj în turneul open masculin de la Buziaș și realizase categoria I în concursul de la Saturn. „Nici o clipă nu

principala favorită a concursului, A. Gallianova, și a trebuit să ducă o cursă de urmărire pentru reducerea avansului sovieticei. A luptat cu multă ambiție pînă în ultima clipă. Maniera de angajare în joc, tehnica sa dovedesc o jucătoare formată și speranțele noastre se leagă de numele său și, eventual, de al colegei sale de club, R. Ignătescu (campiona României la această categorie) pentru „Mondialele” de anul acesta rezervate junioarelor I.

internațional Mihail Ghinda. Jucător intuitiv, beneficiar al unei gândiri rapide și abile s-a impus în C.M. în compania unor jucători foarte tineri, dar care promit foarte mult, poate, și datorită faptului că Andrei iubeste „şahul” pentru că oferă soluții „imprevizibile” și a știut să rupă, adesea riscant, în favoarea sa echilibrul pozițiilor. Rezultatul său de 8,5 p (+6,—0,—5) a fost apreciat de secundantul său, Paul Joița, drept bun, dar nu maximal datorită unor rateuri motivate de miza concursului.

Eleonora Balint — „bronz”

Se pregătește la Asociația sportivă A.E.M. Timişoara sub îndrumarea maestrului internațional Ioan Măărășescu. A evoluat în C.M. datorită privilegiului oferit de președintele F.I.D.E., Florencio Campomanes, gazdilor C.M. de-a avea un reprezentant în plus din orașul Timişoara. Și-a folosit din plin șansa de-a juca, depășindu-și cu succes labilitatea psihică de altădată, renunțând la crizele de timp sufocante și valorificând bagajul de cunoștințe teoretice avut printr-un stil combinativ ce i-a adus 7,5 puncte, adică tot atâtea cit cele ale medalierei cu bagajul de cunoștințe teoretice gie-istorie din Timişoara a trebuit să se mulțumească doar cu medalia de bronz din cauza coeficientului Bucholtz inferior.

Francisc Nemeth — „bronz”

Apartine Clubului „Academicus-Fregata” Constanța (antrenor Dumitru Neagu), dar a fost descoperit la Casa Pionierilor și Șoimilor Patriei. Este vicecampion național în anul acesta și, deși nu are decât zece ani, este foarte sigur în luptă, motivația fiind dată de Daniel Savin: „acest copil are o ambiție și o putere de luptă ieșită din comun. În C.M. a ratat foarte mult, putea obține un rezultat superior, dar mai trebuie să învețe...”

MARGARETA MUREȘAN ■

Corina Peptan, campioană mondială

Gabriel Schwartzman — „argint”

„Prezența Juditei Polgár, ca o excepție acceptată de F.I.D.E. în grupa băieților de 12 ani, a însemnat un handicap psihologic pentru mine, deoarece îi cunoașteam valoarea sportivă și ultima sa performanță: realizarea titlului de maestru internațional în compania bărbatilor. Când ea s-a poticnit, ideea egalității de puncte și ambiția de a trece cu pe locul întâi m-a făcut să joc cu trac. Mi-am irosit șansele și forțele după întreruperea din rundă a noua, căzînd pradă oboselei și înregistrînd o înfrîngere grea în aceeași zi după-masă”, comenta cu lacrimi în glas sportivul foarte ambițios al Clubului „Calculatorul” București antrenat de tatăl său, M. Schwartzman).

Andrei Istrătescu — „bronz”

Este elev la Școala generală nr. 201 din Capitală. A fost inițiat în tainele „sportului minții” de tatăl său, Mihai Istrătescu, iar apoi, în cadrul Clubului „Politehnica” București s-a pregătit sub îndrumarea maestrului

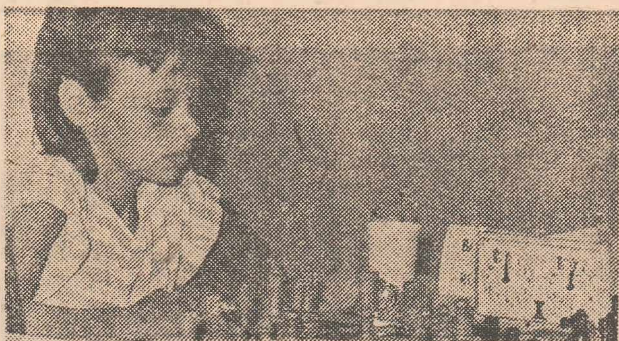
m-am gândit la o medalie, voiam să joc bine în C.M., de-abia după jumătatea concursului am dorit să câștig...” spunea Corina purtînd deja medalia de aur și titlul de maestră F.I.D.E. în finalul întrecerii. Cea mai tină campioană a lumii și deținătoare a titlului de maestră F.I.D.E. (n. 17.03.1978) prin marea sa talent reprezintă o autentică speranță a şahului românesc pentru schimbul de miine.

Luminița Radu — „argint”

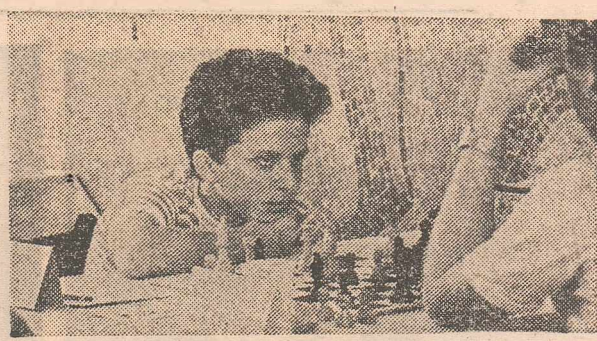
S-a format în cadrul Clubului „Calculatorul” București fiind îndrumată la început de antrenorul Mihai Caragea, iar apoi de actualul antrenor, Paul Seghiatito. Deși scurtă, cariera începută la 11 ani numără cea mai bogată carte de vizită dintre reprezentanții României la C.M.: de trei ori campioană națională la diferite categorii de vîrstă, maestra a sportului cu un coeficient Elo de 2140 puncte, câștigătoare a finalei B a campionatului de senioare de la Olănești, de două ori calificată în finala senioarelor (1985, 1988), clasată pe locurile V—IX la egalitate de puncte la C.M. de la Innsbruck. Deși neînvinsă în C.M. Luminița a lăsat mai multe remize decît

Andrei Istrătescu — bronz la categoria 14 ani

Eleonora Balint — bronz la categoria 14 ani

Francisc Nemeth — bronz la categoria 10 ani

Mașina cu pătrățele de şah desenată pe ea, împreună cu numărul de telefon unde poate fi găsită, a devenit demult o prezență familiară în Capitală și în celelalte orașe. Iarnice ca niște furnici, le întinsești oriunde; la gări, la aeroporturi, în fața sp.alelor, în preajma piețelor, pe marile bulevarde, dar și pe străzile celor mai îndepărtate cartiere. Pe oamenii de la volanul mașinilor cu şah îi găsești peste tot, la orice oră din zi și din noapte, și pe orice timp: arșiță, ploaie torențială, viscol cumplit ori ger „de crapă pietrele”. Preferă, de la sine înțeles, asfaltul bine întreținut, dar nu pregetă să intre, la nevoie, pe uțele cele mai desfundate. Un om gînd, congestionat la fața, îmbrăcat, în ciuda caldurii toride, în costum, cu cravată, fac de transpirație, face semne disperate unei Dacia CN 1 (eleganta imuzină, mai tină, aaturată surorilor ei vîrstnice). Șoferul oprește și întreabă politicos: „Unde doriți să mergeți?” „La casa de căsătorii, tovarășe. Mai am zece minute pînă începe ceremonia. Să întîrzie tocmai mirele? Vă dați seama ce impresie penibilă? Dar fata ce va spune? Sint cinci ani de cînd o tot cer de nevastă. Ce-or să zică părinții? Ce fel de mire e și asta, care întîrzie tocmai într-o asemenea împrejurare?” „Nu garantez că exact în zece minute veți fi acolo, sint atîtia kilometri, dar oricum onoarea dv. e salvată”.

Altă ipostază. „Tovarășe șofer, întîrzii la tren! Mai am juma de oră pînă la plecare. Mergem la soacră-mea și cu ea nu-l de glumă. Vă implor gonii cit puteți, vă dau în plus o sută de lei”. Omul cu părul ca neaua nu dă bineînțeles curs solicitării. Chiar dacă ar vrea

să apese pedala pînă la podea, tot n-ar putea să zboare peste puhoiul de mașini de toate soiurile ce umplu pînă la refuz străzile și chiar de ar putea, în treizeci de ani de cînd e la volanul „șahurilor” s-a convins, nu o dată, ce înseamnă, mai ales într-un oraș mare să alergi ca un disperat. Esențialul e să ajungi cu bine la destinație, și tu, pilotul, și călătorii ce ți-au încredințat viața. Ce-i drept cînd te imploră să-i duci ca vîntul, nu se gîndește nici o clipă la vreo sumbră perspectivă. Tu însă trebuie, ești dator, să te gîndești, să le iei în calcul.

Cronica șoselei

Cînd omul ți-a spus că se grăbește, și ți-a și motivat de ce, tu, șofer de taxi, nu poți merge nici ca melcul. Ar fi o sfidare, o dovadă de rea-voință. La urma urmei, este un adevăr cu putere axiomatică faptul că omul, de cele mai multe ori, recurge la taxi constrîns de o cerință presantă, ce nu suferă aminare. Confratele amator al șoferului cu firma pe piafon, ce rulează alături, în spatele sau în fața sa, ar fi tare bine să înțeleagă că, el, omul în haine albastre, nu poate merge, totuși, în alură de plimbare. Am văzut mulți șoferi de taxi, oameni extrem de serioși, șoferi de mare clasă, care știu să ruleze extrem de corect dar și ceva mai repede, mai viol, să nu spun chiar sportiv. Nu poate fi ignorată nici priceperea taximetristului. El, omul care de ani de zile e zilnic prezent în

tumultul străzii, obișnuit și cu bunele și cu relele circulației, a căpătat deprinderi, o extrem de vastă orientare, rapidă și selectivă, a acumulat o mare, uneori chiar o imensă experiență. El, ce cunoaște fiecare străduță, intrare, instituție, toate C-urile, P-urile, M-urile, Z-urile, începînd cu cifra unu ce urmează după litera de identificare a blocului și pînă la plus infinit, cum se spune în matematică, știe nu numai imensele case, ci și fiecare groapă, denivelare. E și firesc să parcurgă păienjenșul de artere rutiere cu incomparabil mai multă siguranță

un om să recurgă la serviciile unui taximetru? La urma urmei și cei ce merg într-o vizită, la o nuntă și se cade, e civilizată și frumos, să ajungă la destinație cu hainele și rochiile perfect călcate, trebuie respectați. Gradul de folosire a taximetrelor e și el un indicator și nu chiar secundar al nivelului civilizației. În ultima vreme se constată (și ne bucură) o îmbunătățire a comportării în trafic și cu clienții a taximetriștilor. E o urmare a selecției lor mai riguroase, a experienței ce au acumulat-o și a exigenței ce se manifestă pe toate planurile

metrist. Ori indiferent ce fel de șofer, trebuie scos din coloanele pașnice ale traficului, ca un pericol public. Nu este necesar să așteptăm să se elimine singur. Ar putea fi prea tirziu pe de o parte, iar pe de alta — suferința s-ar abate și asupra altora, absolut nevinovați. Ca toți oamenii care muncesc, șoferii cu şahul pe portiere au și ei un plan de realizat. Nu poți, la terminarea schimbului, să invoci pentru neînfăptuirea lui, nici aglomerația, nici ploaia, nici zăpada, nimic. Să-l depășești dînd iama peste zebre, băgînd spaima în oameni și semănînd panică în rîndul confrăților, iar nu se poate. Mai au unii dintre subiecții acestor rînduri un obicei: acela de a refuza cursele insuficient de lungi. Deloc onorabilă și mal cu seamă o atitudine contrară oricăror norme. După cum la fel, se impune să fie calificat și obiceiul sintetizat în acceptul lor cu o condiție: „Dacă vreți să vă duc, uniți-vă doi, trei”. Nu se gîndește el, nenea șoferul, la buzurarul clienților, ci la cu totul altceva.

S-a format despre taximetristi o părere, ce-i drept, nu prea magulitoare. Determinată în primul rînd de comportarea unora dintre ei, puțin, e adevărat, dar ce-și cam făceau de cap. Au trecut ani de atunci. Taximetristii, eroi anonimi care, cu munca lor deloc ușoară, au salvat vieți, au apărat oameni de răufăcători, într-un cuvînt au făcut mult bine semenilor, prin natura serviciului lor, de a duce la timp și în siguranță pe solicitanții la destinație, merită cu prisosință o reconsiderare a opiniei despre ei și despre activitatea lor, dînd, astfel, Cezarului, ce i se cuvine.

VICTOR BEDA ■

Taximetristii

decît șoferii de duminică care, de multe ori, cunosc doar traseul de acasă pînă la serviciu, ori pînă la locuințele părinților sau sorilor. Nu poți să-i pretinzi omului cu şahul pe mașină să circule kilometri întregi în plasa turismului care, dintr-un motiv sau altul, rulează aldoma pisicii, hiperprudente, ce, cu pași calculați, se strecoară pe balustrada balconului de la etajul zece. Taximetru este, totuși, în slujba unui serviciu public. E adevărat, mai duce cîteodată și cheflii de la un restaurant de care s-au plictisit, la altul unde au auzit ei, că s-a adus o tămiioasă extra. Dar în sute și mii de cazuri în mașină se găsește bolnavi, oameni ce însoțesc pe cei aflați în suferință, ori care se grăbesc în sensul cel mai serios și temeinic al noțiunii de „grabă”. Dar cite mobiluri nu pot determina pe

„față de șoferii mașinilor ce poartă emblema taxi”. Acest corp de conducători auto trebuie să devină de elită. Cerință firească. Nu ca în alte părți, unde cineva a întrebat „Cum se face că pe taximetre aveți numai așa ai volanului?” „Foarte simplu, cei răi s-au eliminat singuri” (Se referea la accidente pe care le-au produs respectivii). Pădure fără uscături nu există. E drept, mai vezi unele „șahuri” virînd ca la „zidul morții” alergînd ca la cursele de formulă unu, ori spre desfătarea șoferului ce vrea să vadă cît „prînde” nou-nouța lui mașină, ori făcînd depășiri ce-ți taie răsufierea... Sint excepții. Nu-i mai puțin adevărat că e suficient doar un singur asemenea „rechîn” ca să înroșească cu sînge apele circulației și... constîntă unora. Fie el taxi-

Correspondență din Tirgu Mureș

Comori ale veșniciei românești

Este unanim recunoscut faptul că folclorul — această nesfârșită și în migala mileniilor — posedă printre alte însușiri și pe aceea de a uni inimile oamenilor, făcându-le să vibreze frumos la unison. Așa s-a întâmplat și duminică, 31 iulie a.c., la Tg. Mureș, unde peste 1.000 de artiști amatori din 14 județe ale țării au luat parte la cea de-a VIII-a ediție a manifestării cultural-artistice — Comori ale folclorului românesc: **Jocul din bătrâni**. Aici, în plină inimă a Transilvaniei, unde arta populară trăiește prin tradiții și obiceiuri specifice, unde un public extrem de numeros a aplaudat cu entuziasm și sinceritate o splendidă paradă a portului, cîntecului și jocului popular care a culminat, în mod simbolic, cu o uriașă, expresivă „Horă a Unirii”.

Sosiți aici din aproape toate zonele patriei, minunații păstrători și transmițători ai comorilor de suflet din zestrea neamului românesc s-au întrecut pe ei înșiși, într-un adevărat virtute al cîntecului, jocului și paradei portului popular; evoluțiile lor reprezentînd de bună seamă tot atâtea versiuni vocale-orchestrale ale unor in-

spirate prelucrări ce păstrează nealterată savoarea melosului popular în obiceiuri legate de specificul muncii, sărbătorile cîmpenești, strînsul recoltei, ritualuri și obiceiuri vechi-străvechi.

În continuitatea sa sincretică, manifestarea — desfășurată sub generoasele auspicii ale Festivalului național „Cîntarea României” — a reprezentat o deosebită realizare, prin autenticul și specificul local, programele prezentate de toți și de către fiecare în parte dintre participanți fiind măiestrit „îmbrăcate” în veșmint armonice adecvate. Spectatorii de la Teatrul de vară din Tg. Mureș au aplaudat îndelung evoluțiile formațiilor din județele Sibiu, Mureș, Alba, Cluj, Harghita, Vaslui, Ialomița, Neamț, Vâlcea, Botoșani, Dolj, Iași, Argeș și Suceava. Cu pioșenia mării arte, dinspre veacuri vecine cu veșnicia, s-a rostit îndemnul de-a nu uita marile bogății ale artei noastre populare, de a păstra nealterate în sîpete de suflet și aleasă simțire valorile eterne ale patrimoniului neamului nostru.

MIHAI BOCAI ■

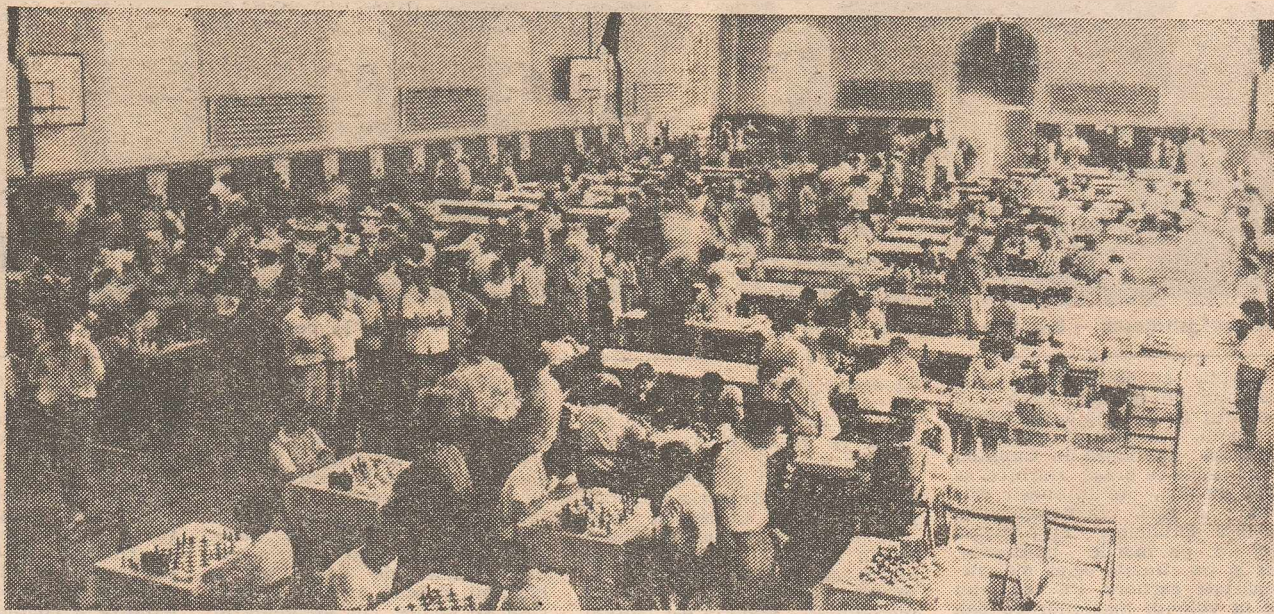

Pentru multele din gloriile de mîine ale șahului mondial, întîlnirea de la Timișoara

s-ar putea să însemne întîiul mare pas spre afirmare

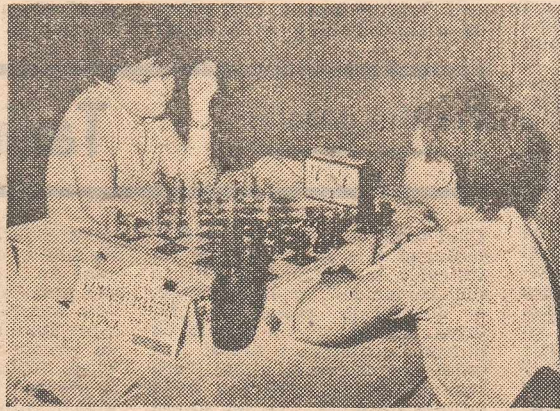
Cea mai tinără campioană a lumii și cea mai strălucită performeră a actualei ediții a campionatului mondial, maestră a FIDE la doar 10 ani — Corina Peptan

Paralel cu campionatul mondial, Timișoara a găzduit, într-o altă sală, și un mare festival șahistic

Luminița Radu — argint la categoria 16 ani

Gabriel Schwartzman — argint la categoria 12 ani

In pagina 23, corespondență de la trimisul nostru special la Campionatul Mondial pentru copii și juniori, Margareta Mureșan.

Fotografiile LUCIAN TUDOSE ■

Flacăra Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, Interioare: Actualitatea politică: 25 60; Publiciști-comentatori: 25 60; Reportaj economie: 17 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 14 53; Sport: 17 00; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.